

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Veřejná správa a regionální rozvoj

Diplomová práce

Omezení držení zbraní občanů v České republice

Bc. Věra Verešová

© 2021 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Věra Verešová, DiS.

Veřejná správa a regionální rozvoj – k.s. Litoměřice

Název práce

Omezení držení zbraní občanů v České republice

Název anglicky

Restriction of Holding Weapons in the Czech Republic

Cíle práce

Zjistit, zda dosavadní legislativa odpovídá potřebám České republiky v dané problematice a zda implementace Směrnice EU 2017/853 zlepší bezpečnost České republiky nebo jen omezí držitele legálních zbraní.

Metodika

Práce bude rozdělena na část teoretickou a praktickou. Teoretická část práce bude zpracována pomocí analýzy legislativních dokumentů a dalších relevantních literárních zdrojů a jejich komparací. Praktická část práce bude zahrnovat případovou studii, dále dotazníkovou metodu a analýzu. Závěrem bude provedena syntéza zjištěných poznatků k vyhodnocení jednotlivých zjištění.

Doporučený rozsah práce

60 – 80 stran

Klíčová slova

Palná zbraň, střelivo, zákon o zbraních, bezpečnostní politika, zkouška odborné způsobilosti, zbrojní průkaz, zbrojní licence

Doporučené zdroje informací

- BRYCH, J., JANOUŠEK, L. Historie střelectví z ručních palných zbraní. Praha: Univerzita Karlova, 2018. 142 s. ISBN 978-80-246-3865-2
- ČERNÝ, P. Manuál obranné střelby. Praha: Grada, 2016. 320 s. ISBN 978-80-247-4427-8
- KOMENDA, J. Zákon o zbraních v praxi. Brno: Jan Komenda, 2005. 182 s. ISBN 80-239-4102-X
- LÁDEK, J. Střelecká příprava. Plzeň: Armex Publishing, 2017. 104 s. ISBN 978-80-87451-45-8
- MAREŠ, M. Zbrojní politika Evropské unie. Praha: Kosmas, 2017. 92 s. ISBN 978-80-210-4120-2
- NESSER, P. Islamist Terrorism in Europe: A History. Londýn: Hurst Publishers, 2016, 376 s. ISBN 978-18-4904-405-9
- SMOLÍK, J., ŠMÍD, T. Vybrané bezpečnostní hrozby a rizika 21. století. Praha: Kosmas, 2010. 243 s. ISBN 978-80-210-4562-3
- VOSÁTKA, J. Zbrojní průkaz: Zkouška odborné způsobilosti. Praha: Druckvo, spol. s r.o., 2016. 151 s. ISBN 978-80-87668-24-5
-

Předběžný termín obhajoby

2020/21 LS – PEF

Vedoucí práce

JUDr. Daniela Světlíková

Garantující pracoviště

Katedra práva

Elektronicky schváleno dne 22. 9. 2020

JUDr. Jana Borská, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 21. 10. 2020

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 20. 11. 2021

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Omezení držení zbraní občanů v České republice" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 30.11.2021

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala JUDr. Daniele Světlíkové za její rady, připomínky a trpělivost při vedení mé práce. Rovněž děkuji mé rodině za podporu během studia.

Omezení držení zbraní občanů v České republice

Abstrakt

Diplomová práce se zabývá problematikou legálního držení zbraní občanů v České republice dle legislativních norem, dále dopadem implementace směrnice Evropské unie na občany ČR. Cílem práce je zjistit, za implementace evropské směrnicelepší bezpečnost občanů v ČR nebo jen omezí držitele legálních zbraní a zda dosavadní legislativa odpovídá potřebám ČR. Diplomová práce je rozdělena na teoretickou část a praktickou část.

Teoretická část se věnuje historii vzniku prvních palných zbraní, historii držení zbraní v ČR, rozboru právních předpisů od počátku do současnosti, požadavkům, které jsou kladené na uchazeče o zbrojní průkaz a dopadu implementace evropské směrnice do českého práva.

Vlastní práce zahrnuje případovou studii, dále dotazníkovou metodu a statistickou analýzu. Výsledkem práce je zjištění, že přijetí směrnice Evropské unie nemá zásadní vliv na zvýšení bezpečnosti v ČR, ale v podobě, v jaké byla implementována do českého práva v zásadě neomezuje držitele legálních zbraní v ČR. Dosavadní legislativa je shledána jako dostatečná. V rámci výzkumu došlo ke zjištění nedostatků týkající se neuspokojivých zdravotních prohlídek uchazečů o ZP, neexistence jednotné a závazné metodiky při provádění praktické části zkoušky odborné způsobilosti, přičemž práce je ukončena návrhy možných řešení zjištěných nedostatků.

Klíčová slova: palná zbraň, střelivo, zákon o zbraních, zbraňová směrnice, zkouška odborné způsobilosti, zbrojní průkaz, zbrojní licence.

Restriction of Holding Weapons in the Czech Republic

Abstract

The thesis is focused on problems of holding legal weapons by the citizens of the Czech Republic according to the Czech legislation and the impact of European Union weapon regulation implementation on citizens of the Czech Republic. The purpose of the thesis is to find out if the weapon regulation implementation will improve security of the citizens of the Czech Republic, or just will restrict the owners of legal weapons and if the actual legislation is responding to the needs of the Czech Republic. The thesis is divided into a theoretical and a practical part.

The theoretical part is focused on the history of development of first firearms, the history of holding firearms in the Czech Republic, the analysis of legislative regulations from beginning up to present, the requests required for firearm pass aspirants and the impact of the weapon regulation implementation on the Czech law.

The thesis includes a case study, a questionnaire survey and a statistical analyses. The thesis results in a discovery, that acceptance of weapon regulation does not have a grand impact on security in the Czech Republic, and that the form of its implementation into the Czech law also does not have a big impact on the owners of legal firearms in the Czech Republic. In the research were found out several disadvantages, as an unsatisfying medical check-up and nonexistence of a unitary and obligatory methodology of the practical part of the exam of qualification. At the end of the thesis there are suggested solutions of discovered disadvantages.

Keywords: firearms, small arms ammunition, weapon lex, weapon regulation, exam of qualification, firearm pass, firearm licence.

Obsah

1 Úvod.....	13
2 Cíl práce a metodika	15
2.1 Cíl práce	15
2.2 Metodika	15
3 Historie regulace držení palných zbraní v českých zemích.....	18
3.1 Vznik prvních palných zbraní	18
3.2 Palné zbraně v zemích koruny české	21
4 Historie legislativních předpisů regulujících držení zbraní v českých zemích.....	26
4.1 Svatováclavská smlouva	26
4.2 Zřízení o ručnicích	27
4.3 Zbraňová legislativa do roku 1918.....	29
4.4 Zbraňová legislativa v obnoveném samostatném státě	30
4.5 Držení zbraní v období tzv. Protektorátu Čechy a Morava.....	31
4.6 Držení zbraní v letech 1945 – 1989	33
4.7 Držení zbraní po roce 1989	36
4.8 Dílčí závěr	39
5 Současné podmínky držení zbraní v České republice	40
5.1 Rozlišení palných zbraní	40
5.2 Rozdělení zbraní do kategorií dle zákona číslo 119/2002 Sb.	45
5.2.1 Zbraně podléhající ohlášení a zbraně podléhající povolení.....	47
5.3 Zbrojní průkaz a jeho skupiny.....	48
5.3.1 Zákonné podmínky pro vydání zbrojního průkazu.....	52
5.3.2 Zdravotní způsobilost žadatele o vydání zbrojního průkazu	53
5.3.3 Centrální registr zbraní	57
5.3.4 Zbrojní licence	58
6 Požadavky kladené na uchazeče o zbrojní průkaz v ČR.....	59
6.1 Zkoušky odborné způsobilosti žadatele o zbrojní průkaz	59
6.1.1 Teoretická část zkoušky.....	62
6.1.2 Praktická část zkoušky.....	63
6.1.3 Implementace evropské směrnice do českého práva a její reálný vliv na zvýšení bezpečnosti v ČR.....	66
7 Praktická část	76
7.1 Proces získání zbrojního průkazu v praxi	77
7.1.1 Zdravotní způsobilost	81

7.1.2	Zkouška odborné způsobilosti	83
7.2	Statistické údaje držitelů zbraní v České republice v letech 2011 - 2020.....	92
7.3	Vývoj počtu držitelů zbrojního průkazu a zbraní v České republice	93
8	Výsledky a diskuse	100
8.1	Zvýšení bezpečnosti v Evropské unii.....	100
8.2	Dopad implementace směrnice na Českou republiku	102
8.2.1	Použití legálně držené zbraně v obci Vochoň.....	102
8.2.2	Dopad směrnice na bezpečnost v České republice	103
8.2.3	Dopad zbraňové směrnice na držitelé zbraní v České republice	104
8.2.4	Zkoušky odborné způsobilosti	105
8.3	Návrhy a opatření do budoucna	108
8.3.1	Zdokonalení zdravotní prohlídky uchazečů.....	108
8.3.2	Zkoušky odborné způsobilosti	109
	Závěr	110
	Seznam použitých zdrojů	112
	Přílohy.....	118

Seznam použitých obrázků

Obrázek 1 Loshultská puška z první třetiny 14. stol., byla dost možná odlita na území Slovenska	19
Obrázek 2 Nejstarší vyobrazení palné zbraně z roku 1326 resp. 1327	20
Obrázek 3 Fragment tarasnice se znakem krále Václava IV. Jedná se o nejstarší zachovalou část zbraně se znakem české státnosti.....	22
Obrázek 4 Husitská houfnice. Umístění hlavně na lehkou kolovou lafetu umožňovalo snadnou přepravu při zachování palebné pohotovosti. Tato koncepce se udržela až do současnosti.	23
Obrázek 5 Husitská hákovnice.	24
Obrázek 6 Veřejné oznámení o popravě na základě nedovoleného držení zbraně v roce 1943.	32

Seznam použitých grafů

Graf 1 Procentuální podíl žen a mužů mezi respondenty	79
Graf 2 Věkové složení respondentů	80
Graf 3 Vnímání náročnosti zdravotní prohlídky respondenty	82
Graf 4 Podíl respondentů absolvující psychologické vyšetření	83
Graf 5 Podíl respondentů, kteří museli opakovat zkoušku odborné způsobilosti	84
Graf 6 Subjektivní vnímání náročnosti jednotlivých částí zkoušky odborné způsobilosti respondenty	85
Graf 7 Vnímání celkové náročnosti zkoušky respondenty ve škále od 1 - 5	86
Graf 8 Doba věnovaná přípravě ke zkoušce respondenty	87
Graf 9 Vzdělání respondentů	88
Graf 10 Zájem respondentů o pořízení si vlastní zbraně	89
Graf 11 Zájem respondentů o následný praktický trénink ve střelbě	90
Graf 12 Zájem respondentů o členství v branném spolku	91
Graf 13 Vývoj počtu uchazečů o ZP v letech 2011-2020	92
Graf 14 Vývoj celkového počtu žadatelů o ZP v letech 2011-2020	93
Graf 15 Počty držitelů ZP v letech 2011-2020 s rozlišením mužů, žen a cizinců	94
Graf 16 Procentuální podíl jednotlivých skupin ZP v roce 2020	94
Graf 17 Změna podílu jednotlivých skupin ZP v letech 2011-2020	95
Graf 18 Vývoj počtu zbraní u držitelů ZP v letech 2011-2020 podle jednotlivých kategorií	96
Graf 19 Vývoj počtu ztracených a odcizených zbraní v letech 2011-2020	97
Graf 20 Vývoj počtu odňatých ZP v letech 2011-2020	98
Graf 21 Počty případů použití zbraní při nutné obraně v letech 2011-2020	99
Graf 22 Vývoj počtu sebevražd držitelů ZP v letech 2011-2020	99

Seznam použitých zkratk

CRZ – centrální registr zbraní

ČR – Česká republika

ESD – Evropský soudní dvůr

EU – Evropská unie

PČR – Policie České republiky

VHÚ – Vojenský historický ústav

ZP – zbrojní průkaz

1 Úvod

Držení zbraní občany ČR je jedním z projevů důvěry státu vůči vlastnímu obyvatelstvu. Po dlouhou dobu platilo, že čím svobodnější země, tím větší přístup ke zbraním mají její obyvatelé. Naopak v totalitních režimech byl přístup ke zbraním občanům ve velké míře zapovězen a omezoval se jen na hrstku prominentních, režimu věrných jedinců. Naproti tomu obyčejný člověk, byl považován za potencionální hrozbu režimu a jeho šance držet legálně zbraň pro svoji ochranu nebo jen pro sportovní střelbu, byla krajně omezená, nebo u krajně totalitních režimů jako bylo nacistické Německo nebo SSSR, podstatě nemožná.

Obdobně to bylo v Československu, kde po změně politického režimu v roce 1989, získali i obyčejní občané možnost legálně držet a nosit zbraň nejen pro sportovní střelbu a výkon práva myslivosti, ale rovněž i pro svoji vlastní ochranu, případně i pro ochranu druhých. Občané tak navázali na dávnou tradici v českých zemích, kde palné zbraně získaly mezi obyvatelstvem nevídanou oblibu již v 15. století. To bylo způsobeno zřejmě husitskými válkami, ale i vrozenou technickou nadaností a řemeslnou zručností místního obyvatelstva, která se brzy stala pojmem a která přežila až do současnosti.

V posledních letech však dochází v mnoha vyspělých, demokratických státech k přehodnocování dosavadního přístupu k legálnímu držení zbraní a jsou jasně patrné tendence o striktní omezení tohoto práva, ne-li jeho úplnému zákazu. Tato snaha je výsledkem série teroristických útoků v Evropě, které můžeme vystopovat do roku 2011, kdy v oblasti Blízkého východu došlo k tzv. „arabskému jaru“, což vedlo ke značné destabilizaci regionu a mimo snahu o jeho demokratizaci došlo spíše k vzvednutí islámského fundamentalizmu. Pochopitelně, jako hlavními oběťmi těchto útoků se staly především státy s dříve již vstřícnou imigrační politikou, vedoucí až k poněkud zoufalým krokům, ke kterým se uchýlila např. Velká Británie, která již před zmíněným rokem 2011 zavedla řadu omezujících, až absurdních opatření, v podstatě zcela znemožňující legální držení zbraní. Paradoxem pak je, že právě zde kvete obchod se zbraněmi nelegálními. Po útocích teroristů ve Francii v roce 2015, kdy došlo i k použití palných zbraní, pak došlo Evropskou unií k přijetí kontroverzní směrnice, která značně omezuje právo na držení

zbraní a která musí být implementována do legislativního rámce jednotlivých států Evropské unie.

Pochopitelně, nejen u nás, bylo a je potřeba zajistit účinnou regulaci vlastnictví určitých druhů zbraní, ke kterým by se neměly dostat osoby nespolehlivé, s vážnou kriminální minulostí, u kterých lze předpokládat, že důvěru státu v nich vloženou zneužijí k ohrožení zájmů chráněných státem. Proto je problematika držení zbraní regulována příslušnými legislativními předpisy a je nedílnou součástí výkonu státní správy, která zajišťuje nezbytnou registraci zbraní, registraci držitelů zbraní a zbrojních licencí včetně dozoru nad zkouškami zájemců o získání zbrojního průkazu.

Vzhledem k tomu, že ve své odborné praxi vykonávám dozor nad dodržováním příslušné legislativy jako příslušnice Služby pro zbraně a bezpečnostní materiál Policie České republiky, rozhodla jsem se zvolit si tuto problematiku i jako téma mé diplomové práce. Téma je o to aktuálnější, že právě v současné době dochází k implementaci směrnice Evropského parlamentu 2017/853 do zákona o zbraních České republiky, přičemž tento proces s sebou přináší řadu změn, i když ne všechny jsou pro držitelé zbraní v České republice komplikací.

Téma práce může být pod dojmem událostí posledních let vnímáno až jako kontroverzní, často vzhledem k nejednoznačným informacím pocházející ze sdělovacích prostředků a neznalosti odborné terminologie, kdy mezi nezúčastněnou veřejností vzniká dojem, že zbrojní průkaz si může v České republice v podstatě pořídit každý a že cesta k jeho získání v podstatě je formální záležitost. Stejně tak, že držitel zbrojního průkazu si může následně pořídit jakoukoliv zbraň, která jej napadne. Při zpracování práce jsem se proto zaměřila i na tuto problematiku.

Oddělení služby pro zbraně a bezpečnostní materiál Policie České republiky se zabývá zejména procesní činností, která je zajišťována především plněním úkolů na úseku přestupkového a správního řízení, tudíž téma diplomové práce koresponduje se studovaným oborem.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Hlavním cílem diplomové práce je zjistit, zda dosavadní legislativa upravující držení zbraní našich občanů odpovídá potřebám České republiky a zda implementace Směrnice EU 2017/853 (dále jen „směrnice“) zlepší bezpečnost ČR nebo jen omezí držitele legálních zbraní.

2.2 Metodika

Práce bude rozdělena na teoretickou část a praktickou. Teoretická část práce bude zpracována pomocí analýzy legislativních dokumentů a dalších relevantních literárních zdrojů a jejich komparací. V teoretické části bude popsán vznik prvních palných zbraní ve světě a dále jejich proniknutí do českých zemí. Dále zde budou popsány legislativní dokumenty regulující držení zbraní v naší zemi od počátku vzniku až do současné doby. Tyto budou zpracovány v jednotlivých podkapitolách. Práce se bude věnovat i rozdělení palných zbraní dle jednotlivých kritérií a rozdělení zbraní do kategorií dle zákona o zbraních a střelivu číslo 119/2002 Sb. Pozornost bude věnována zejména požadavkům, které dle zákona musí uchazeč o zbrojní průkaz splnit a zkouškám odborné způsobilosti uchazeče o zbrojní průkaz. Poslední část teoretické práce se bude zaměřovat na implementaci směrnice EU do našich zbraňových předpisů a dopadům jejího přijetí pro ČR. Poklady pro vypracování teoretické části práce bude provedeno seskupením a analýzou právních předpisů a odborných článků vztahujících se k vybrané problematice.

Praktická část bude zahrnovat kvantitativní výzkum, dotazníkové šetření. Výzkum bude proveden anonymně mezi uchazeči o zkoušku odborné způsobilosti potřebnou k získání zbrojního průkazu v roce 2019. Respondentům budou položeny otázky týkající se vnímání obtížnosti zkoušky k získání zbrojního průkazu, úspěšnosti, času na přípravu a důkladnosti zdravotní prohlídky praktického lékaře. Výsledky výzkumu budou prezentovány v grafech a následně okomentovány. Předpokládá se počet respondentů v rozsahu 150 – 200 osob, což lze považovat za dostatečně vypovídající vzorek

respondentů. Uchazeči budou osloveni přímo při výkonu zkoušky z odborné způsobilosti po jejím vykonání na určené střelnici.

Uchazečům budou položeny následující otázky:

- 1) Jste žena nebo muž? Jednalo se o uzavřenou otázku s jednou možností odpovědi.
- 2) Kolik je vám let? Další uzavřená otázka na výběr s více možnostmi odpovědí.
- 3) Za jakým účelem jste se rozhodl/a/ získat zbrojní průkaz? Otevřená otázka, kdy každý respondent musel odpověď formulovat sám.
- 4) Jak byste hodnotil/a/ náročnost zkoušky? Uzavřená otázka s nabídkou možných alternativ od 1 nejlehčí do čísla 5 nejtěžší.
- 5) Kolik času jste věnoval/a/ přípravě za zkoušku? Uzavřená otázka s nabídnou odpovědí jeden týden až měsíc a více.
- 6) Musel/a/ jste zkoušku opakovat? Uzavřená otázka s jednou možností odpovědi.
- 7) Kterou část zkoušky považujete za nejtěžší? Uzavřená otázka s jedním výběrem odpovědi teoretickou část – test, praktickou část – manipulace se zbraní a střelivem, praktickou část – střelba na pevný cíl.
- 8) Považujete prověření Vaší zdravotní způsobilosti ošetřujícím lékařem za dostačující? Uzavřená otázka s možným výběrem odpovědí – byla velmi podrobná, dále – omezila se na náhled do zdravotní dokumentace, – prohlídka byla čistě formální.
- 9) Musel/a/ jste v rámci zdravotní prohlídky absolvovat psychotest? Uzavřená otázka s jednou možností odpovědi ano či ne.
- 10) Jaké máte vzdělání? Uzavřená otázka s možností volby od základního vzdělání po vysokoškolské vzdělání.
- 11) Máte v úmyslu si po získání zbrojního průkazu pořídit svou zbraň? Výčet odpovědí ano, ne, nevím.
- 12) Hodláte po získání zbrojního průkazu pravidelně navštěvovat střelnici za účelem tréninku střelby? Opět uzavřená otázka s výběrem odpovědí ano, ne, nevím.
- 13) Uvažujete v budoucnu o členství v branném spolku? Uzavřená otázka s možností odpovědi ano, ne, nevím.

Dále bude použito metody pozorování autorkou práce při samotném průběhu zkoušek z odborné způsobilosti.

V další části práce bude provedeno statistické zkoumání, analýza počtu vývoje držitelů ZP na území ČR za zkoumané období 2011-2020, počtu uchazečů o ZP, počty držitelů ZP podle jednotlivých skupin zbrojního průkazu, vývoj počtu ztracených a odcizených zbraní, odňatých ZP, počtu použití zbraně aj. Výsledky výzkumu budou demonstrovány v grafech a podrobněji interpretovány. Výsledek a diskuse práce bude vycházet z poznatků uvedených v teoretické části práce, budou shrnuty a prezentovány skutečnosti zjištěné výzkumem. Potřebná data budou získána ze statistických údajů Ředitelství služby pro zbraně a bezpečnostní materiál PČR. Budou využita data za posledních deset let, tj. za léta 2011 – 2020. Část práce bude doplněná o případovou studii. Závěrem bude provedena syntéza zjištěných poznatků k vyhodnocení jednotlivých návrhů a řešení.

3 Historie regulace držení palných zbraní v českých zemích

3.1 Vznik prvních palných zbraní

Vynález střelného prachu v Číně v průběhu 7. století přinesl základní předpoklad pro vznik palných zbraní všeho druhu. Ač prach samotný byl z počátku využíván k ohňostrojům, brzy se jej začalo využívat i k vojenským účelům poté, co došlo k sestrojení primitivních reaktivních motorů, jež byly schopné nejen vynášet zábavní pyrotechniku desítky či stovky metrů vzhůru, ale rovněž urychlovat šípy a oštěpy a značně tak prodloužit jejich dolet. Teprve ve 13. století, opět v Číně, vznikly první palné hlavňové zbraně, zhotovené z bambusu a o něco později i ze železa. V polovině 13. století se černý prach dostal do Evropy a v první třetině 14. století zde začínají vznikat i první palné zbraně.¹

Příchod palných zbraní do Evropy je možné jednoznačně považovat za významný milník v jejich dějinách. Je spojen s přechodem vrcholného středověku do středověku pozdního a můžeme říci, že primitivní palné zbraně, jsou i jedním z jeho symbolů. Kde se první palná zbraň v Evropě vzala, je dnes věc neznámá, stejně tak i její první použití na bojišti. I když se dodnes traduje, že k prvnímu písemně doloženému užití palných zbraní došlo roku 1346 v bitvě u Kresčaku, kde jej měla údajně použít anglická armáda k plašení francouzských koní, dnes již víme, že tato informace se dostala do kronik až v pozdějším období a nezakládá se na pravdě. V každém případě ona zmínka, že se palné zbraně využívaly spíše jako zvuková kulisa, můžeme považovat za celkem pravděpodobnou, vzhledem k malému rozšíření tohoto druhu zbraní, mizerné přesnosti a značnému akustickému projevu zbraně, vůči kterému nebyli koně zvyklí.

Faktem zůstává, že nejstarší zachovaná palná zbraň je tzv. „loshultská puška“, která byla nalezena ve Švédsku v roce 1861 a historici ji datují do let 1330 – 1340. Jedná se

¹ KLŮNA, Jindřich, HRUBÝ Vojtěch. *Technika a vojenství včera, dnes a zítra*. Praha: Naše vojsko, 1989. ISBN 80-206-0127-9.

o hlaveň ráže 36 mm odlitou z bronzu, jehož rozborem bylo zjištěno, že materiál pro její výrobu pochází ze Slovenska, což však nemusí znamenat, že i zde byla vyrobená, jak upozorňují někteří autoři.²

V každém případě na území Slovenska ve 14. století bylo odlévání bronzu díky značným zásobám rud velmi rozvinutým průmyslovým odvětvím a kroniky té doby zmiňují množství „slievačou diel“ jak se tito nazývali ve staročeštině.

Obrázek 1 Loshultská puška z první třetiny 14. stol., byla dost možná odlita na území Slovenska

Zdroj: VHÚ Praha

Loshultská puška se velmi podobá nejstaršímu vyobrazení palné zbraně, pocházející z roku 1327, kde je usazena v primitivní dřevěné lafetě a nabitá šípem utěsněným v hlavni. Z vyobrazení je patrné i taktické použití zbraně proti bráně hradu nebo městských hradeb i způsob zážehu pomocí doutnáku. Obecně se má za to, že první zbraně byly nabíjeny právě šípy, ale záhy se přešlo na kamenné či železné koule a válečky, později doplněné koulemi olověnými. V této nejranější době palných zbraní se dosud nerozlišovaly jednotlivé druhy palných zbraní, ale nazývaly se souhrnným názvem, v českém jazyce jako pušky.

² DOLÍNEK, Vladimír. *Palné zbraně*. Praha: Aventinum nakladatelství, s. r. o., 1998. ISBN 80-7151-066-1.

Obrázek 2 Nejstarší vyobrazení palné zbraně z roku 1326 resp. 1327

Zdroj: VHÚ Praha

S přibývajícím množstvím palných zbraní nejrůznějších ráží a určení, bylo nutno zavést další názvy. Zpočátku se používalo pouze označení „velká puška“ pro zvlášť těžká děla a pro ruční palné zbraně se zavedl pojem ručnice.³

Samotnému rozvoji ručních palných zbraní jistě zpočátku bránil fakt, že podobné kuriozity nebyly šlechtou považovány za tradiční rytířské zbraně a jejich neohrabanost spojená s nízkou účinností a pro nedostatek zkušeností při výrobě i nebezpečnosti pro obsluhu způsobovala, že palné zbraně zaostávaly za střelnými mechanickými zbraněmi, jako byla kuše a luk. Na druhou stranu se ukázalo, že palné zbraně větší ráže na stabilních lafetách, jsou schopny vést účinnou palbu proti opevněním, kdy jejich kamenné koule dokáží po určité době vytvořit průlom v hradbách v místech, odkud by to nebylo pomocí metacích obléhacích strojů možné a stejně se tak dají naopak použít při obraně hradů a měst, kde jinak použití jiných těžkých zbraní bylo vyloučeno. U ručnic navíc nebylo potřeba mít k dispozici tak dobře vycvičené obsluhy, jako při obsluze mechanických zbraní, ač ty zůstávaly stále dokonalejší zbraní jak vzhledem k účinnému dostřelu a přesností palby, tak i v rychlosti nabíjení.

³ CABIŠ, Adam. *Palné zbraně v Českých zemích v době předhusitské a husitské*. [online]. [2021-03-02].

Dostupné z: <https://www.valka.cz/12053-Palne-zbrane-v-Ceskych-zemich-v-dobe-predhusitske-a-husitske>

Postupně během 14. století se proto palné zbraně stávaly pravidelnou součástí vojsk, hradních posádek i některých bohatších opevněných měst. Jednalo se však zatím jen o menší množství tzv. kusů a to i v případě ručnic. Masovější rozvoj začal až na počátku století 15. a to především v souvislosti s husitskými válkami v letech 1420 – 1434. V té době se i začala zvyšovat účinnost palných zbraní, především průbojnost.⁴

3.2 Palné zbraně v zemích koruny české

Do českých zemí pronikly palné zbraně patrně z Itálie, odkud je přivezl Karel IV. se svým vojskem. Již v roce 1373 jsou zaznamenáni výrobci palných zbraní v Praze. Jestliže v době vlády císaře Karla IV., se vzhledem k malému množství pramenů a všeobecně klidné době jeho vlády, kdy se válečné konflikty českým zemím vyhýbaly, při vládě jeho syna Václava IV., který po celou dobu svojí vlády musel zápasit jak se zahraničními vládci, kteří mu příliš nepřáli, tak často i s domácí šlechtou i představiteli církve, nacházíme více pramenů, které již použití palných vysloveně zmiňují.

První zmínka o použití palných zbraní na území Čech pak pochází z roku 1383, při dobývání arcibiskupského dvorce v Kyjích. Historický pramen zmiňuje, že při tom došlo ke smrtelnému zranění střelce z ručnice. V následujících letech jsou známy použití děl či jednotlivého kusu při obléhání hradu Ronov (1383) a Skála (1389).⁵

Palné zbraně se již na přelomu staletí 14. a 15. začínaly stávat součástí zbrojnic jak královského vojska a šlechty, tak i městských zbrojnic, jak nám dokazuje vzácně zachovaná zbrojnice města Plzně, kde se jako zázrakem zachovaly mimořádně vzácné kusy ručních zbraní z jejich takřka úplného počátku u nás. Archeologické nálezy navíc v poslední době i potvrzují, že samotný král Václav IV., si nechával zhotovovat vlastní palné zbraně pro své vojsko, což dokládá jeho znak, který se nachází na bronzové hlavní tarasnice, nalezené pod královským Novým hradem u Kunratic, kde král Václav IV. v létě

⁴ WEIR, Villiam. *Zbraně, které změnily svět*. Frýdek-Místek: Alpress, s. r. o., 2007. ISBN 978-80-7362-410-1.

⁵ CABIŠ, Adam. *Palné zbraně v Českých zemích v době předhusitské a husitské*. [online]. [2021-03-02]. Dostupné z: <https://www.valka.cz/12053-Palne-zbrane-v-Ceskych-zemich-v-dobe-predhusitske-a-husitske>

roku 1419 i zemřel. Hrad samotný byl na přelomu let 1420 a 1421 obležen a dobyt husitským pražským vojskem, dle dochovaných nálezů již za velkého nasazení palných zbraní.

Obrázek 3 Fragment tarasnice se znakem krále Václava IV. Jedná se o nejstarší zachovalou část zbraně se znakem české státnosti.

Zdroj: Národní památkový ústav Praha, Nový hrad u Kunratic.

Pokud do období husitských válek bylo použití palných zbraní okrajovou záležitostí, s jejich začátkem došlo v českých zemích k jejich prudkému rozvoji všech druhů. Nešlo jen o celkové zvýšení jejich počtu, ale rovněž i o dokonalé propracování taktiky jejich nasazení, včetně vytvoření pevné organizační struktury ve vojenských řádech, které v husitském vojsku přesně stanovovaly počty a druhy palných zbraní v jednotkách a jejich počty se v polním vojsku začaly počítat na stovky i tisíce. Je pochopitelné, že v té době se již nevystačilo s jednoduchým souhrnným označením „puška“ pro jakoukoliv palnou zbraň, ale začaly se rozlišovat jednotlivé zbraně. U dělostřelectva se jednalo o tarasnice, předchůdce kanónu, určené pro přímou střelbu s relativní velkou průbojností a na tu dobu i přesností, dále houfnice, což bylo dělo s krátkou hlavní a větší ráží, střílející obloukem nepřímou, proti větší skupině (houfu) nepřátel a bombardě, což bylo dělo velké ráže určené

k přímé palbě ze stabilní pozice proti opevnění opevnění.⁶ Později byly bombardy doplněny moždíři, které vedly rovněž palbu proti opevnění, ovšem horní skupinou úhlů, tj. obloukem podobně jako praky, které si však své místo po celé 15. století stále udržely.

Obrázek 4 Husitská houfnice. Umístění hlavně na lehkou kolovou lafetu umožňovalo snadnou přepravu při zachování palebné pohotovosti. Tato koncepce se udržela až do současnosti.

Zdroj : Husitské muzeum Tábor.

U ručnic se začaly rozlišovat dvě základní zbraně, z nichž obě zřejmě vznikly na území Čech. Lehčí píšťala, byla zbraň s krátkou hlavní nasazenou na lehkou dřevěnou tyč, která umožňovala palbu bez opory v jedné ruce. Těžší zbraň se nazývala hákovnice, s delší hlavní, která byla charakteristická hákem před ústím, umožňující její uchycení za okraj hradby, pavézy nebo bojového vozu k eliminaci zpětného rázu, který byl u takové zbraně již značný, a proto nebylo možno z hákovnice střílet bez opory. Z píšťaly se v dalších

⁶ BRYCH, Jan, JANOUŠEK, Ladislav, PARKAN, František. *Sřelectví z ručních palných zbraní*. Praha: Univerzita Karlova, 2018. ISBN 978-80-246-3865-2.

letech vyvinuly krátké palné zbraně – pistole a z hákovnic dlouhé ruční palné zbraně – muškety, pušky, karabiny a další.

Obě tyto zbraně se z českých zemí rychle rozšířily do dalších zemí, předně zemí německých a severní Itálie. Jistě je pozoruhodné, že původně české výrazy pro první palné zbraně obohatily cizí jazyky o mezinárodní názvy. Z píšťaly vzniklo slovo pistole, zřejmě v Itálii jeho zkomolením, neboť zde se slovo pistole používalo jako označení platidla a česká píšťala Italům splývala. Stejně tak název hákovnice se ze zahraničí vrátil zpět ve zkomolené podobě arkebuza, což vzniklo překladem českého slova do němčiny jako hakenbüchse a následně dále překládáno do románských jazyků jako arquebus. Nejlépe zachován původní český název je u houfnice. Tento název se používá ve všech světových jazycích v nejméně zkomolené podobě, jelikož nebyl v zahraničí tomuto názvu vhodný ekvivalent v místním jazyce. Je zjevné, že již v tomto období, byly palné zbraně z českých zemí pojmem a tehdejší dochované dokumenty, ať z kronik nebo soudní spisy dokládají, že v českých zemích bylo puškařské řemeslo velmi rozšířené, dokonce více než v okolních zemích německých.⁷

Obrázek 5 Husitská hákovnice.

Zdroj: Muzeum Strakonice

⁷ CABIŠ, Adam. *Palné zbraně v Českých zemích v době předhusitské a husitské*. [online]. [2021-03-02]. Dostupné z: <https://www.valka.cz/12053-Palne-zbrane-v-Ceskyh-zemich-v-dobe-predhusitske-a-husitske>

V posledním období husitských válek už byly palné zbraně masově nasazeny. Pokud v prvních zmínkách kronik o použití palných zbraní hovoříme o jednotkách kusů, pak na počátku třicátých let 15. století již počty palných zbraní v husitských polních vojscích můžeme počítat na tisíce. Bojové řády husitů přesně stanovovaly počty plných zbraní v osádkách bojových vozů i v jednotlivých taktických uskupeních vůbec, ze kterých můžeme si udělat přehled o jejich počtech. Po bitvě u Lipan v roce 1434, i když tuto dobu ani zdaleka nemůžeme označit v českých zemích za poklidnou, došlo rozpuštění polních husitských vojsk. Celá řada prvotřídních profesionálních vojáků se ocitla bez zaměstnání a tak se z nich částečně stali vyhledávání žoldnéři a částečně civilisté. V důsledku toho došlo ke značnému rozšíření palných zbraní mezi civilní obyvatelstvo. Lze se domnívat, že takový zázrak techniky musel mezi věci neznalými obyvateli vzbuzovat zaslouženou pozornost a tak dozajista docházelo k ukázkám střelby při nejrůznějších příležitostech, kteréžto ukázky se jistě čas od času neobešly, zvláště při spojitosti s alkoholem, bez nehod způsobující zranění a smrt osob, nemluvě o narušování pořádku a páchání trestné činnosti. Kromě těchto neblahých záležitostí, však nutno připomenout, že už v té době se palné zbraně začaly využívat ke sportovním účelům, obdobně jako již o několik století dříve mechanické zbraně, a již v roce 1499 je doložen střelecký spolek v Jihlavě.⁸

⁸ SCHILDBERGER, Vlastimil. *Střelecké spolky Moravy, Slezska a města Brna*. Brno: Brněnský městský střelecký sbor, 2004.

4 Historie legislativních předpisů regulující držení palných zbraní v českých zemích

Nehody spojené s používáním palných zbraní jistě brzy vyústilo v místní regulace jejich použití na základě rozhodnutí purkmistra ve vsích a konšelů ve městech. Chyběla však centrální regulace, která by upravovala držení palných zbraní na celém území Zemí koruny české. Nutnost řešit tuto problematiku se projevila na samém počátku 16. století.

V roce 1500 bylo ustanoveno Vladislavské zřízení zemské, ve kterém si šlechta uzurpovala většinu práv a vyřadila vliv měst ve státních záležitostech, což si ovšem měšťané nechtěli nechat líbit a mezi oběma tábory došlo k vleklému střetu. Po několika letech však hrozba povstání selského lidu, společného nepřítele obou stran, vedla ke smírnému řešení, které se zároveň, alespoň do určité míry, postará o odzbrojení prostého lidu.

4.1 Svatováclavská smlouva

Vzhledem k hrozícímu selskému povstání, došlo v roce 1517 k podepsání smlouvy mezi šlechtou a měšťanstvem o narovnání, kterážto smlouva vešla ve známost jako Svatováclavská smlouva, která uznala měšťanstvo jako třetí stav a přiznala tak právo měšťanům se účastnit státnických jednání a rozhodování. Šlechtě naopak bylo přiznáno právo vařit pivo.⁹

Jeden odstavec smlouvy se pak týkal ručních palných zbraní. Tak se tato smlouva stala prvním celostátním legislativním dokumentem, který tuto problematiku upravoval. V tomto jediném odstavci bylo stanoveno, že ručnice, tj. ruční palné zbraně všech druhů, je zakázáno nosit i vozit a to jak lidem z urozených stavů, tak i z prostého lidu. Zákaz tedy, alespoň zdánlivě, působil rovnostářsky, jakoby v duchu počátku husitství. Pokud by byl někdo přes zákaz s ručnicí přistižen, měl být pokládán za zločince a podle toho s ním mělo být zacházeno. Nejednalo se však o zákaz držení ručnic, neboť v poslední části odstavce se

⁹ FRANCEK, Jindřich. *Svatováclavská smlouva: Urození versus neurození*. Praha: Havran, 2006. ISBN 80-86515-67-2, str 122.

doslova píše: *Než pro potřebu války ručnice všickni lidé všech stavuo míti mohú v svých domech, tak aby takovým nepřáteluum takovými ručnicemi odpírati a odolávati mohli.*¹⁰ Bylo tedy dovoleno ručnice držet pro vlastní obranu v případě války a pochopitelně i pro jiné nebezpečí.

Je patrné, že hlavním cílem odstavce bylo zabránit srocování ozbrojeného lidu s ručnicemi a umožnit proti takovým osobám zakročit podle práva již při pokusu o srocení. Na druhou stranu stavy respektovaly všeobecné rozšíření ručnic mezi všemi vrstvami lidu a umožnily si tyto zbraně ponechat, což konec konců mohlo rovněž přispět k vyšší připravenosti zemské hotovosti v případě mobilizace. Z tohoto pohledu se jednalo o velmi pragmatický přístup.

Poněkud stručný odstavec Svatováclavské smlouvy vedl k výkladovým problémům, právě z hlediska co je držení a co nošení zbraně. Z tohoto důvodu záhy vznikla potřeba tuto problematiku jasněji stanovit v rozsáhlejším dokumentu, který se měl týkat pouze této specifické problematiky. K tomu došlo v roce 1524.

4.2 Zřízení o ručnicích

První skutečný legislativní předpis, který reguloval držení a nošení ručních palných zbraní byl nazván *Zřízení o ručnicích*. Přes dobu jeho vzniku můžeme konstatovat, že se jednalo o poměrně moderně napsaný dokument, který obsahuje veškeré základní ustanovení, které zbraňový zákon má mít.

V předmluvě je uvedena charakteristika ručnice jako takové. Z dnešního pohledu je zajímavé, že se zde neuvádí žádný její technický popis, jak by to vyžadovaly dnešní předpisy, ale omezuje se spíše na pohled na tuto zbraň z hlediska morálního. Za pozornost stojí, že ručnice jsou zde již rozděleny na krátké a dlouhé. Konstatuje se, že ručnice je nemužná zbraň, spíše ohrožující chráněné zájmy, než aby byla k užitku. Je to jistě

¹⁰ ZBROJNICE.COM. *Svatováclavská smlouva. 1517* [online]. [2021-03-02]. Dostupné z: <https://zbrojnice.com/2019/11/01/historie-civilniho-drzeni-zbrani-zrizeni-o-rucnicich-ceska-zbranova-legislativa-v-roce-1524/>

zajímavý pohled na tyto zbraně, kdy se zdá, že ještě dvě století po počátku palných zbraní v českých zemích byl pohled na ně spíše na něco zákeřného, nerytířského. Lze se domnívat, že tuto formulaci, si do předpisu prosadili právě příslušníci panského a rytířského stavu, ve kterých stále přežívala jakási zahořklost husitských válek, kdy prostý selský lid byl pomocí podobných zbraní schopen pokořit rytířskou jízdu.

Dále je zde vysvětlen důvod sepsání předpisu. Je zde psáno, že mnozí lidé neumí s ručnicí řádně zacházet, díky čemuž mnozí lidé ze všech stavů byli trestáni na majetku i hrdle a že především dobří lidé bývali vystaveni v nebezpečí, jak je doslovně uvedeno: „...jedni před druhými v mnohých nebezpečnostech před takovou braní jsou bývali, a zvláště dobří před zlými, vejtržnými a podezřelými lidmi.“¹¹

V další části je stanoven zákaz nošení ručnic všemi stavy i prostým lidem, podobně jako ve Svatováclavské smlouvě. Ručnice však bylo možno držet a za jistých podmínek i nosit, zvláště za účelem obrany v době napadení, pronásledování lupičů a podobně. Za nedodržení ustanovení zákona byly stanoveny sankce platné pro všechny stavy i prostý lid. Za nošení ručnice bez povolení byla stanovena pokuta ve výši 100 kop grošů, jednalo-li se o příslušníka ze stavů a 10 kop grošů jednalo-li se o člověka z prostého lidu. Pokud nebyl schopen anebo odmítl dotyčný pokutu zaplatit, měl být místo toho vsazen na půl roku do vězení, přičemž vězení muselo být takové, aby během trestu neutrpělo jeho zdraví a život.

Mnohem tvrdší tresty byly za vystřelení z ručnice proti jiné osobě. Zde předpis nekompromisně nařizoval, že bez ohledu na to, zda byl někdo zasažen nebo ne, a dokonce i když ručnice selhala a nevystřelila (což tehdy bylo běžné), má se na takovou osobu hledět jako na vraha a při prokázání viny má být popraven. Nebral se zřetel na to, zda se jedná o příslušníka stavu nebo člověka z prostého lidu. Účinnost tohoto zákona nabyla den po svatém Havlu 1524.

¹¹ ZBROJNICE.COM. *Zřízení o ručnicích. 1524*. Dostupné na: <https://zbrojnice.com/2019/11/01/historie-civilniho-drzeni-zbrani-zrizeni-o-rucnicich-ceska-zbranova-legislativa-v-roce-1524/>

Shrnutím zákona lze konstatovat:

- Každý má právo zbraň držet ve svém obydlí,
- zbraň může použít ke své obraně,
- zbraň nesmí nikdo nosit bez zvláštního povolení,
- povolení na nošení zbraní se vydává za účelem pronásledování nebezpečných zločinců,
- porušení ustanovení je trestáno.¹²

4.3 Zbraňová legislativa do roku 1918

Navazující zbraňová legislativa v 18. a v první polovině 19. století už kupodivu nepřinášela tak striktní omezení nošení palných zbraní jako Zřízení o ručnicích. Především se jednalo o různá omezení nošení zbraní zákeřných, vymezení zákazu střelby při slavnostních příležitostech ve městech, povinnost rozebrat zbraň při cestě přes cizí honitbu a stanovení uložení zbraní doma tak, aby byl dětem zamezen přístup.¹³

Největší změnu přinesl rok 1852, kdy byl **vydán císařský patent č. 223 ze dne 24. října**. Jednalo se o moderní zákon, který řešil problematiku zbraní i munice, nakládání s nimi i obchodování. Vztahoval se do určité míry i na zbraně chladné. Zákon velmi konkrétně specifikoval pojem zakázaných zbraní se zaměřením na zákeřné zbraně, jejichž držení zakazoval. Zajímavé bylo, že už tehdy byl zaveden pojem historických zbraní, případně zbraní umělecké hodnoty, které bylo možno vlastnit pro sběratelské účely i pokud se jednalo o jinak zbraně zakázané. Zůstalo v platnosti všeobecného práva držet zbraň doma, zvláštní povolení bylo potřeba až na větší množství zbraní.

Byly zavedeny zbrojní pasy, které bylo možno získat na základě žádosti u místně příslušného úřadu na dobu tří let, případně kratší dobu, pokud někdo zažádá o dobu kratší. Po uplynutí této doby, bylo možno platnost pasu prodloužit. Na základě tohoto pasu bylo

¹² GAWRON, T.: *Historie civilního držení zbraní*. Dostupné na: <https://zbrojnice.com/2019/11/01/historie-civilniho-drzeni-zbrani-zrizeni-o-rucnicich-ceska-zbranova-legislativa-v-roce-1524/>

¹³ GAWRON, T.: *Historie civilního držení zbraní*. Dostupné na: <https://zbrojnice.com/2019/11/01/historie-civilniho-drzeni-zbrani-zrizeni-o-rucnicich-ceska-zbranova-legislativa-v-roce-1524/>

možno zbraň vlastnit i nosit a případně použít k obraně. Zbrojní pas se mohl vydat je osobě „nepodezřelé“.

Za porušení ustanovení zákona, tj. především nedovolené držení zbraně nebo jeho nošení byly stanoveny tresty peněžní od 20. do 200. korun nebo odnětím svobody od tří dnů do jednoho měsíce. O něco těžší tresty byly ukládány za nedovolenou výrobu zbraní a to odnětí svobody až na jeden rok, v případě zvláště závažného provinění.

4.4 Zbraňová legislativa v obnoveném samostatném státě

28. 10. 1918, po takřka tři sta letech, byla plně obnovena suverenita českého státu společně s bratrským národem Slováků. Již v prvním zákoně nově vzniklé Československé republiky, bylo ustanoveno, že veškeré zákony hroučící se monarchie Habsburků zůstávají prozatím v platnosti. Jak později vzpomínal A. Rašín, bylo to z toho důvodu, aby nedošlo v prvních dnech převratu k bezpráví. Tak se tedy stalo, že i císařský patent 223/1852 se stal zákonem Československé republiky a byly jen prováděny jeho nezbytné novelizace a vydávány prováděcí předpisy.

Tato situace vydržela až do kritického roku 1938, kdy byl připraven úplně nový zákon. I když se dá říci, že zákon 223/1852 byl do značné míry nadčasový, přece jen přestával vyhovovat. Zákonodárci tehdy připravili opravdu moderní zákon, který prošel celým schvalovacím procesem a stal se platným dne 23. dubna jako zákon číslo **81/1938 Sb.** Bohužel však nikdy nenabyl účinnosti, jelikož ta byla závislá na přijetí prováděcích vládních nařízeních. Jak známo, situace Československé republiky se začala prudce zhoršovat a vláda tak měla naprosto jiné starosti a na podobná nařízení tedy nebyl čas.

Přesto stojí tento předpis za delší zmínku. Tradičně zůstávalo v platnosti právo zbraň držet v domácnosti pro osoby starší 18. let, přičemž bylo možno při důvodech hodného zřetele povolit držení zbraní i osobám mladším. K držení většího množství zbraní však bylo nutno povolení okresního úřadu. Nošení zbraní bylo jen na povolení (zbrojního pasu) výhradně pro osoby starší osmnácti let. Nebylo však trestné, pokud zbraň u sebe bez povolení nosila osoba, které bezprostředně hrozilo vážné nebezpečí. Vydávání povolení zajišťovaly místně příslušné okresní úřady, pro cizince pak zastupitelské úřady v zahraničí.

Bez povolení bylo možno držet historické zbraně (aniž by bylo přesně definováno, co historická zbraň je), ovšem sbírky nad deset kusů se musely ohlašovat.

Tento zákon se rovněž vztahoval na zbraně chladné, střelivo, výbušniny a pozoruhodné je, že i na zbraně chemické. Zvláště se rovněž zákon zabýval způsobu nabytí zbraní, jejich zasiláním, přepravou a dědickým řízením.¹⁴

12. září 1938 vyprovokoval A. Hitler svým projevem v Norimberku nepokoje v československém pohraničí, které místy přerostly v pokus o puč občanů německé národnosti, který se však podařil potlačit bezpečnostním složkám a armádě. Následkem puče bylo vyhlášeno stanné právo v několika politických okresech. V reakci na tyto události bylo 15. 9. 1938 vydáno nařízení zemského prezidenta v Praze č. 174/1938 Sb., které ve většině politických okresů v českých zemích nařizovalo občanům odevzdání veškerých zbraní a střeliva příslušným okresním úřadům do úschovy. Zbraně a střelivo od této chvíle nebylo možno nosit ani držet. Opatření se vztahovalo i na výbušniny. Z tohoto nařízení bylo možno udělovat nezbytné výjimky. Toto nařízení bylo odvoláno až dne 22. 2. 1939, kdy byla zrušena branná pohotovost státu.¹⁵

4.5 Držení zbraní v období tzv. Protektorátu Čechy a Morava

Dne 16. 3. 1939 byl na území Československé republiky, které bylo dočasně obsazeno německou brannou mocí, vyhlášen tzv. Protektorát Čechy a Morava, který však existoval jen de facto. Mezinárodně tento stav nikdy uznán nebyl. V každém případě, jak to u totalitních systémů bývá, bylo záhy vydáno nařízení, které držení zbraní značně omezilo a pro osobní ochranu zcela znemožnilo. V nařízení ze dne 1. srpna 1939 stanovilo povinnost všem odevzdat zbraně a československé zbrojní pasy do dvou týdnů po vydání nařízení. Ze střelných zbraní si bylo možno ponechat pouze malorážky, vzduchovky

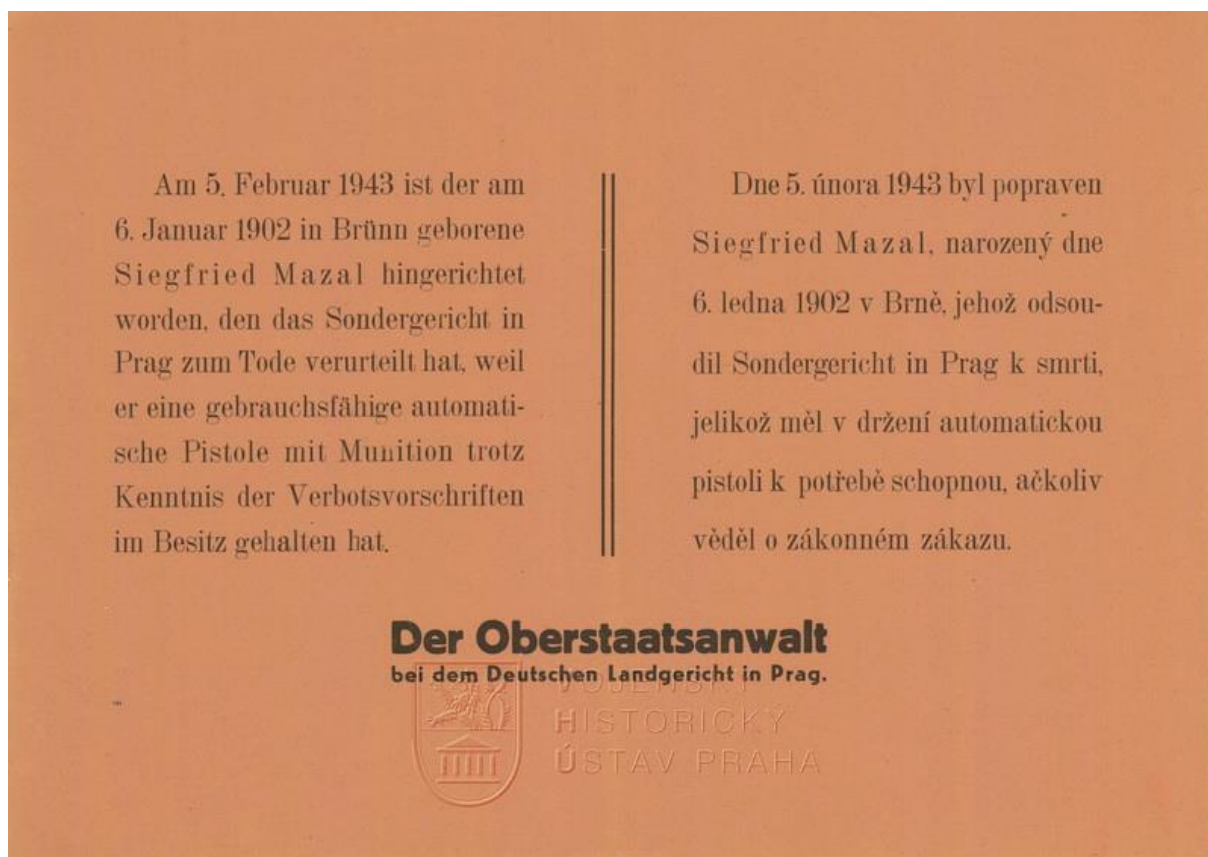
¹⁴ BECK-ONLINE.CZ. *Zákon ze dne 8. dubna 1938 o zbraních a střelivu*. Dostupné na: <https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=onrf6mjzgm4f6obrfzygmmjnga>

¹⁵ *Nařízení zemského prezidenta v Praze dne 15. září 1938, čís. 66.422, o zákazu a zastavení oprávnění držeti nebo nositi zbraně a střelivo a zákazu držeti výbušniny*. Dostupné na: <https://www.epravo.cz/vyhledavani-asp/?Id=7232&Section=1&IdPara=1&ParaC=2>

a flobertky. Držitelé loveckých lístků pak lovecké zbraně do pěti kusů a maximálně 50 ks střeliva. Kdo zbraně odevzdal, mohl si požádat o vydání zbrojního pasu nového, což však bylo nenárokové a proti rozhodnutí orgánu nebylo odvolání. V praxi se tyto pasy vydávaly pouze kolaborantům a Němcům. Odevzdané zbraně následně propadly jako majetek Říše.

Předpis upravoval i držení výbušnin (souhrnně zde označovaných jako třaskaviny) a rovněž zbraní chladných, přičemž krátké chladné zbraně jako dýky apod. se rovněž musely odevzdat a ostatní, jako např. památeční šavle se musely ohlašovat. Za porušení nařízení byly stanovené přísné sankce, včetně trestu smrti, což bylo v praxi často aplikováno.¹⁶

Obrázek 6 Veřejné oznámení o popravě na základě nedovoleného držení zbraně v roce 1943.

Zdroj: VHÚ Praha

¹⁶ Nařízení ze dne 1.8.1939 o držení zbraní v území protektorátu Čechy a Morava. Dostupné na: <https://www.epravo.cz/vyhledavani-aspi/?Id=7549&Section=1&IdPara=1&ParaC=2>

4.6 Držení zbraní v letech 1945 – 1989

Na prahu nové doby v osvobozeném Československu byla zákonem číslo 195/1946 Sb. zrušena platnost zákonů, které byly přijaty v období dočasného obsazení území nepřítelem. Jelikož prováděcí předpisy k zákonu číslo 81/1938 Sb. nebyly stále zpracovány, v platnost opět vstoupil již poněkud obstarožní zákon číslo 223/1852 Sb. Toto provizorium trvalo do 1. 2. 1950, kdy vstoupil v účinnost zákon číslo **162/1949 Sb.**

I když zákon využil některé ustanovení původního návrhu zákona číslo 81/1938, jednalo se o jinak celkem stručný a nepříliš konkrétní zákon. Definice zbraně ze zákona zcela vypadla, takže prakticky v podstatě nebylo možné přesně zjistit, na jaké zbraně se zákon vztahuje. Zákon pouze uvádí, že se nevztahuje na zbraně bodné, sečné a úderné, které je možno vlastnit a nosit bez omezení.¹⁷

Střelnou zbraň mohla teoreticky držet jakákoliv osoba starší 18. let, prokázala-li oprávněný důvod na základě zbrojního povolení. K nošení zbraně bylo potřeba zbrojního pasu. V odůvodněných případech bylo možno povolení vydat i osobám mladším než 18. let. Podle zákona měly povolení vydávat okresní národní výbory, ale tato pravomoc byla předána orgánům veřejné bezpečnosti.

Teoretická možnost držení zbraně kteroukoliv osobou byla ve skutečnosti omezená na velmi úzký okruh prominentních osob. Běžnému občanu se takřka nemohlo podařit získat zbraň pro osobní ochranu. K tomu byl vydán i předpis, ale nejednalo se o „utajovanou vyhlášku“ jak se někdy nesprávně uvádí mezi odbornou veřejností, ale nařízení Ministra vnitra číslo 34/1962, která stanoví postup při udělování povolení k držení a nošení zbraní. Z ní plyne, že povolení a evidenci zajišťovaly místně příslušná oddělení

¹⁷ Zákon č. 162/1949 Sb. o zbraních a střelivu., In: *Sbírka zákonů, Česká republika*, 1949, částka 48, § 2, odst. 4.

Veřejné bezpečnosti a výslovně uvádí, že „zpravidla na jednu zbraň“.¹⁸ Nařízení striktně vymezuje okruh žadatelů, kterým se má vyhovět:

- členové vlády a jejich zaměstnanci,
- poslanci Národního shromáždění a Slovenské národní rady,
- vedoucí funkcionáři pracovníci KSČ,
- předsedové a tajemníci národních výborů a orgánů Národní fronty,
- členové lidových milicí,
- prokurátoři a soudci,
- ředitelé a vedoucí zvláště důležitých podniků,
- předsedové Jednotného zemědělského družstva,
- členové pomocné stráže Veřejné bezpečnosti a pomocníci Pohraniční stráže po individuálním rozhodnutí náčelníka oddělení Veřejné bezpečnosti.¹⁹

Dále mohla získat povolení k držení a nošení lovecké zbraně osoba „oddaná socialistickému zřízení“ a osoba, která obdržela střelnou zbraň jako čestný dar. V případě daru mělo být vydáno povolení pouze k držení zbraně nikoli k nošení. Ostatním lidem nemělo být žádosti vyhověno, což nesmělo být zdůvodňováno tak, že nepatří do skupiny prominentních osob uvedených výše.

V roce 1961 byla k zákonu vydána prováděcí vyhláška číslo 124/1961 Sb., která upřesňovala pojem „střelná zbraň“. Z ní plyne, že za střelnou zbraň se považují i vzduchovky, plynovky a flobertky tedy i málo výkonné sportovní zbraně. Nevztahovala se však na lovecké zbraně s hladkým vývrtem, tj. brokovnice, které mohly nabývat a nosit držitelé loveckého lístku na základě vyhlášky číslo 7/1955 Sb., o loveckých zbraních, která se však týkala pouze brokovnic, tj. ne kulových loveckých zbraní.²⁰

¹⁸ Nařízení Ministerstva vnitra o střelných zbraních a střelivu č. 34/1962, čl. 2. Dostupné na: <https://www.mvcr.cz/clanek/poskytnuti-narizeni-ministra-vnitra-cssr-c-5-1984.aspx>

¹⁹ Nařízení Ministerstva vnitra o střelných zbraních a střelivu č. 34/1962, čl. 4. Dostupné na: <https://www.mvcr.cz/soubor/narizeni-mv-c-34-1962.aspx>

²⁰ Vyhláška o loveckých zbraních č. 7/1955 sb. § 1 a 2

Zákon dosti nedokonalý a nejednoznačný byl nahrazen novým zákonem o zbraních a střelivu číslo **147/1983 Sb.** Zákon poměrně přesně definoval pojem „kulová zbraň“, do které zahrnul opět i vzduchovky, plynovky a flobertky. Důležitou změnou však bylo, že vzduchové a plynové zbraně, jejichž úst'ová energie je menší než 10 J a rychlost menší než $200 \text{ m}\cdot\text{s}^{-1}$ již nepodléhají povolení k držení a nošení zbraní a bylo možno si ke sportovním účelům volně zakoupit.²¹ Pro lovecké účely si držitelé loveckého lístku mohli bez dalšího povolení pořídit loveckou brokovnici.²²

Celkově však získat střelnou zbraň pro běžného občana zůstalo stejně nedosažitelné jako v předchozím období. Zákon sice opět umožňoval teoreticky získat střelnou zbraň kterékoliv osobě starší 18. let, ale více méně za stejně nedosažitelných podmínek. Už v samotném úvodním ustanovení zákona je totiž stanoveno, že zákon se vydává za účelem regulace držení zbraní tak, „*aby jich nemohlo být zneužito proti socialistickému společenskému a státnímu zřízení, proti životu a zdraví občanů, jakož i proti majetku a veřejnému pořádku*“.²³ Stejně tak i ustanovení, že zbraň je možné vydat žadateli, nebrání-li tomu veřejný zájem, je zjevně zavádějící, jelikož je to těžko definovatelný pojem, který si odpovědné orgány mohly zákonně ohýbat podle potřeby a zadání vedoucí strany.

Samotný postup orgánů Veřejné bezpečnosti při posuzování žádosti uchazečů o vydání zbrojního průkazu, evidenci zbraní, kontrolu zbraní a veškerou další agendu řešilo opět zvláštní nařízení Ministerstva vnitra a číslo 5/1984, což byl utajovaný dokument. Podobně jako v předchozím případě i zde byl jasně definován okruh osob, kterým bylo možno vydat povolení k držení a nošení zbraně. Jednalo se o stejné osoby, jako jsou uvedeny výše a kromě toho přibyly ještě následující:

²¹ Zákon č. 147/1983 o zbraních a střelivu č. Sb. In: *Sbírka zákonů, Česká republika, 1990, částka 11, čl. II, odst. 1. § 14*

²² Zákon č. 147/1983 o zbraních a střelivu č. Sb. In: *Sbírka zákonů, Česká republika, 1990, částka 11, čl. II, odst. 1. § 16*

²³ Zákon č. 147/1983 o zbraních a střelivu č. Sb. In: *Sbírka zákonů, Česká republika, 1990, částka 11, čl. II, odst. 1. § 1*

- lesní stráž, případně osoby, které mají být ustanoveny lesní stráží a to pro výkon funkce lesní stráže,
- sportovním střelcům druhé a vyšší výkonnostní třídy a to pro sportovní střelbu.

Důležitou změnou proti předchozímu nařízení Ministerstva vnitra, však bylo to, že tyto osoby mohly nabývat a nosit krátké kulové zbraně. Členům lesní stráže a sportovním střelcům však bylo možno povolit držení a nošení dlouhých kulových zbraní. Zvláštními předpisy dále umožňovaly povolit držení a nošení krátkých kulových zbraní i příslušníkům Sboru národní bezpečnosti a vojákům z povolání.²⁴

Určité uvolnění v přísném vymezení osob mající privilegium o udělení povolení tvořilo ustanovení, které nevyklučovalo povolit držení a nošení zbraní i jiným osobám se souhlasem správy pořádkové a dopravní služby Veřejné bezpečnosti. Dále bylo možné vydávat tzv. hromadné zbrojní průkazy sportovním a branným organizacím zabývajícím se střelbou.

4.7 Držení zbraní po roce 1989

Pád komunistickému režimu na konci roku 1989 s sebou přineslo obnovení občanských svobod, které území Československé republiky nepamatovalo více než čtyřicet let. Velmi krátce po listopadových událostech bylo přistoupeno i k liberalizaci oprávnění držení zbraní. Již 1. 3. 1990 vstoupil v platnost zákon číslo **49/1990 Sb.**, který novelizoval dosavadní zákon číslo 147/1983 Sb., vypuštěním sporných a účelových pasáží a přidáním jako důvod držení zbraní i ochranu osob a majetku. Zároveň stejným dnem pozbyly platnost zbrojní průkazy, které byly vydány do 1. 3. 1990, s tím, že zbraně musí jejich držitelé odevzdat do 31. 3. 1990. Opatření se nevztahovalo na držitele zbrojních průkazů pro lovecké a sportovní účely.²⁵

²⁴ Nařízení Ministerstva vnitra o střelných zbraních a střelivu č. 34/1962, čl. 4. Dostupné na: <https://www.mvcr.cz/clanek/poskytnuti-narizeni-ministra-vnitra-cssr-c-5-1984.aspx>

²⁵ Zákon č. 49/1990 Zákon o zbraních a střelivu č. Sb. In: *Sbírka zákonů, Česká republika*, 1990, částka 11, čl. II, odst. 1.

Je tedy zjevné, že hlavním účelem této novely bylo odzbrojení komunistických funkcionářů a jejich přísluhovačů. I když novela zákona rozšířila možný okruh držitelů zbrojních průkazů, nezavedl právní nárok na jeho získání. Do jisté míry tak zůstávalo na libovůli vydávajícího orgánu, zda žádosti vyhová, bez ohledu, zda žadatel splňoval podmínky pro udělení.²⁶

V devadesátých letech bylo zřejmé, že vyvstala potřeba zcela nové legislativy, která by jasněji konkretizovala druhy zbraní, zákonné podmínky, po jejichž splnění má žadatel nárok na vydání zbrojního průkazu a rovněž metodika prověřování odborné způsobilosti žadatele. Dosud totiž u žadatelů nebylo vůbec zkoumáno, zda dokáží zbraň ovládat a zasáhnout cíl alespoň v nejnútnejší míře a zda vůbec znají ustanovení zákonů, podle kterých mají se zbraní zacházet. Nový zákon číslo **288/1995 Sb.** znamenal pro oblast civilního držení zbraní v České republice (ČR) skutečnou revoluci.

Poprvé bylo občanu České republiky a případně i cizinci zajištěno, že má nárok na získání zbrojního průkazu při splnění těchto zákonných podmínek:

- dosáhl předepsaného věku,
- je způsobilý k právním úkonům,
- je zdravotně způsobilý držet nebo nosit zbraň a střelivo,
- prokázal zkouškou odbornou způsobilost k držení nebo nošení zbraně a střeliva,
- je bezúhonný a spolehlivý,
- má místo pobytu na území České republiky.²⁷

Zároveň byly rozšířeny důvody, pro které je zbrojní oprávnění vydáváno, a podle důvodů vydání byly zavedeny různé kategorie zbrojních oprávnění, které se mohly vzájemně kombinovat. Dále byly podrobně rozděleny kategorie zbraní, které jsou zakázané. Především se jednalo o zbraně plně automatické, tj. schopné střelby dávkou, které bylo možno vlastnit jen například pro sběratelské účely na zvláštní nenárokovou výjimku. Dalšími zakázanými zbraněmi byly například dlouhé zbraně vojenského vzhledu

²⁶ ŠIMEK, J.: *Statistika držitelů zbrojních průkazů a počtu registrovaných zbraní 1990-2010*, Dostupné na: <https://gunlex.cz/clanky/informace-lex/688-statistika-drzitelu-zbrojnich-prukazu-1990-2010>

²⁷ Zákon č. 288/1995 Sb. o zbraních a střelivu. In: *Sbírka zákonů, Česká republika, 1995, částka 55, § 28.*

a zbraně, jenž byly přestavěny z původně plně automatických zbraní na samonabíjecí zbraně, které vypadají jako vojenské automatické zbraně a dají se upravit na automatické zbraně.²⁸

S ucházením se ČR o členství v Evropské unii (EU) vyvstala na přelomu milénia i potřeba dalších úprav zbraňové legislativy a to především z důvodů přiblížení se ke standardům, ač to nebyl důvod jediný. V roce 2002 vstoupil v platnost zatím poslední zbrojní zákon, který ve své novelizované podobě platí dosud. Zákon číslo **119/2002 Sb.**, nabyt účinnosti dne 1. 1. 2003. Zákon převzal celou řadu ustanovení z předešlého zákona, tj. nezměnil se systém udělování zbrojních průkazů, zkoušek odborné způsobilosti ani okruh možných osob, které mohou získat zbrojní průkaz. Rovněž tak získání zbrojního průkazu zůstalo nárokové při splnění zákonných podmínek. Kategorie zbrojních průkazů však byly poněkud zjednodušeny. Konkrétně jsou tyto rozebrány v následující kapitole.

Nově bylo zavedeno rozdělení zbraní do samostatných kategorií. Tato novinka byla zavedena z toho důvodu, že dosavadní zákon rozlišoval pouze zbraně zakázané, zbraně podléhající registraci a zbraně nepodléhající registraci. Nově totiž přibyla kategorie zbraní, které si mohl držitel zbrojního průkazu pořídit jen na zvláštní povolení. Proto byly tyto zbraně rozděleny do kategorií A – D.

Pro fyzické a právnické osoby, zabývající se komerční činností se zbraněmi a střelivem, sběratelskou činností a školením použití zbraní byly zřízeny zbrojní licence, které umožňovaly tyto činnosti. Tyto osoby mohou držet veškeré kategorie zbraní. Zabezpečení zbraní a střeliva bylo přesně stanoveno v závislosti na množství. Technické podmínky zabezpečení bylo stanoveno nařízením vlády číslo 217/2017 Sb.

Zvláštní ustanovení se dále týká evropského zbrojního pasu. Tento dokument umožňuje jeho držitelům za určitých podmínek vycestovat se zbraní do zemí EU a některých dalších na základě mezinárodní smlouvy. Tyto státy jsou v zákoně označena jako „členské

²⁸ Zákon č. 288/1995 Sb. o zbraních a střelivu. In: *Sbírka zákonů, Česká republika, 1995, částka 55, § 21.*

státy“. Konkrétní zbraň, se kterou je možné vycestovat do členského státu, musí být do pasu zapsána.²⁹

4.8 Dílčí závěr

Regulace držení palných zbraní v českém státě je spojena s jejich masívním rozšířením mezi obyvatelstvem během husitských válek. Na počátku století šestnáctého došlo k dohodě mezi českými stavy, podle které bylo možno zbraně držet všemi vrstvami obyvatel i případně je použít k obraně, ale jejich nošení bylo velmi omezené. K uvolnění a stanovení jasných regulí došlo v roce 1852 vydáním císařského patentu číslo 223, podle něhož bylo možno zbraně i nosit nejen pro obranu. Zákon vydržel v platnosti po celou první republiku až do prvních let poválečných. V období okupace a komunistického režimu, bylo právo pro držení a nošení zbraní značně omezeno. Naopak období po roce 1989 přinesl možnost nárokového držení i nošení zbraní pro bezúhonné občany po splnění nezbytných zákonných povinností. Postupnou genezí jednotlivých právních norem, které ze sebe vzájemně čerpaly je možno bez nadsázky konstatovat, že došlo k vývoji skutečně hodnotného zákona, účinně regulující možnost držení zbraní v ČR při zachování vysokých bezpečnostních standardů při zachování oprávněných zájmů držitelů zbraní.

²⁹ Zákon č. 119/2002 Sb. o zbraních a střelivu. In: *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2002, částka 52, § 49

5 Současné podmínky držení zbraní v České republice

V současné době je držení a nošení zbraní v České republice regulováno aktuálním zněním zákona č 119/2002 Sb., který prošel několikrát novelizací, naposledy na začátku roku 2021, kdy došlo k implementaci směrnice EU číslo 91/477/EHS. Pro pochopení ustanovení zákona je nezbytné si ujasnit terminologické pojmy, na které se zákon odkazuje a definuje jednotlivé druhy zbraní.

5.1 Rozlišení palných zbraní

Jednotné termíny a definice pro střelné zbraně a střelivo, které je do střelných zbraní používané stanoví Česká norma ČSN 39 5002-1. Střelná zbraň je zbraň, u které je funkce odvozena okamžitým uvolněním energie při výstřelu. Střelné zbraně můžeme rozlišit:

Podle zdroje energie

- a) **mechanické** – u které je funkce odvozena od okamžitého uvolnění nahromaděné mechanické energie, např. prak, luk, kuše.
- b) **plynové** – u které je funkce odvozena od okamžitého uvolnění energie stlačeného vzduchu nebo jiného plynu, např. vzduchová puška.
- c) **palné** – u které je funkce odvozena od okamžitého uvolnění chemické energie výbušniny (střelného prachu), popřípadě samotné zápalkové složky.³⁰

Podle způsobu držení

- a) **ruční zbraně**, které obsluhujeme rukama.
- b) **lafetové zbraně**, které se za účelem jejich stability a přesnější palby upevňují do lafet, takové zbraně mohou být určeny pro instalaci např. do tanků, lodí, letadel, též se s nimi můžete setkat ve střílnách pevnostních objektů.
- c) **krátké zbraně**, jejíž konstrukce předpokládá střelbu za použití jedné ruky.
- d) **dlouhé zbraně**, jejíž konstrukce předpokládá střelbu za použití obou rukou a s opřením zbraně do ramene.³¹

³⁰ ČSN 39 5002-1: *Civilní střelné zbraně a střelivo*. Praha: Český normalizační institut, 1995. str. 3

³¹ ČSN 39 5002-1: *Civilní střelné zbraně a střelivo*. Praha: Český normalizační institut, 1995. str. 3

Podle počtu hlavních

- a) **jednohlavňové** - zbraně s jednou hlavní, např. lovecká zbraň kulovnice opakovací.
- b) **vícehlavňové** - zbraně s více hlavními, např. lovecká zbraň kulobroková kozlice, má dvě hlavní jednu brokovou a jednu kulovou, přičemž lovecké zbraně jsou určeny pro lov zvěře. V zákoně o myslivosti číslo 449/2001 Sb. v § 45 jsou taxativně uvedeny zakázané způsoby lovu zvěře, např. je zakázáno chytat zvěř do ok, želez do nášlapných pastí a pomocí háčků, je zakázáno zvěř trýznit, trávit jedem nebo ji usmrcovat jedem. Zákon též stanoví, se kterými loveckými zbraněmi se konkrétní druh zvěře může lovit a s jakým výkonnostním nábojem.

Podle použití

- a) **lovecké zbraně** konstruované zejména k loveckým účelům.
- b) **sportovní zbraně** konstruované pro sportovní střelbu, např. malorážka známá závodů v biatlonu.
- c) **historické zbraně**, které byly vyrobeny do 31. prosince 1890, a současně platí, že všechny hlavní části zbraně byly vyrobeny do 31. prosince 1890.
- d) **repliky historických zbraní**, představují funkční kopii historických zbraní, tvary a rozměry jednotlivých součástí jsou shodné s historickou zbraní.
- e) **napodobeniny historických zbraní**, jsou funkční kopie historických zbraní, které tvarem a rozměrem jednotlivých součástí nejsou shodné s historickou zbraní.
- f) **zbraně pro paintball**, plynové zbraně, kterou se vystřeluje střela se značkovací látkou.
- g) **zbraně pro jiné použití**, jsou vojenské zbraně, které jsou určeny k vedení námořní, letecké nebo pozemní války např. granátomet.³²

³² ČSN 39 5002-1: *Civilní střelné zbraně a střelivo*. Praha: Český normalizační institut, 1995. str. 4

Podle konstrukce (charakteru střelby)

- a) **jednoranové zbraně**, jedná se o jednohlavňovou zbraň, u níž se náboj vsouvá ručně přímo do nábojové komory. Před každý výstřelem se musí zbraň ručně nabít.
- b) **víceranové zbraně**, jsou palné zbraně bez zásobníku nebo jiného podávacího ústrojí, s dvěma nebo více hlavněmi, i níž se opětovné nabití děje ručním vložením nábojů do nábojových komor. Zbraň umožňuje vystřelení více ran na jedno nabití zbraně. Převážně se tyto zbraně používají pro lov zvěře, kdy první ránou zvěř nezasáhnete, konstrukce zbraně umožňuje ihned vystřelit po zvěři druhou ránu z druhé hlavně, např. brokovnice dvojka s hlavněmi vedle sebe nebo brokovnice dvojka, s hlavněmi nad sebou.
- c) **opakovací zbraně**, zbraně jednohlavňové palné se zásobovacím zařízením (zásobník, nábojová schránka), u níž se opětovné nabití děje v důsledku ručního ovládnutí závěru nebo mechanického otočení revolverového válce. Opakovací zbraň je například revolver, u této zbraně musíme před každým výstřelem ručně napnout kohout zbraně. Při pohybu kohoutu vzad se mechanicky otočí i revolverový válec, tak aby jedna z jeho komor byla proti hlavni.
- d) **automatické zbraně** dále dělíme na:
- **samonabíjecí zbraně** (poloautomatické), což jsou palné zbraně, u níž se vyhození vystřelené nábojnice, opětovné nabití a napnutí bicího mechanismu děje v důsledku předchozího výstřelu. U těchto zbraní konstrukce neumožňuje více výstřelů na jedno stisknutí spouště.
 - **samočinné zbraně** (plně automatické), což jsou palné zbraně, u níž se vyhození vystřelené nábojnice, opětovné nabití a napnutí bicího mechanismu děje v důsledku předchozího výstřelu a u které konstrukce umožňuje na jedno stisknutí spouště střílet dávkou nebo dávkami i jednotlivými ranami. Samočinné zbraně jsou v České republice zakázané zbraně, které může mít v držení fyzická osoba jen na udělenou výjimku, která není nároková a vzhledem k současné bezpečnostní situaci v Evropě týkající se hrozby teroristických útoků vedených mimo jiné i těmito automatickými zbraněmi se výjimky na držení těchto zbraní Policií České republiky neschvalují. Tyto zbraně může mít v držení např. armáda, Policie ČR, jelikož se na složky bezpečnostního sboru zákon o zbraních a střelivu

nevztahuje. Dále tyto zbraně může mít v držení majitel zbrojní licence, který musí splňovat podmínky koncesované živnosti dle živnostenského zákona a musí mít zbrojní licenci vydanou příslušným útvarem policie na základě žádosti. O zbrojních licencích se budu blíže zmiňovat v dalších kapitolách.³³

Podle použití

- a) **lovecké zbraně** konstruované zejména k loveckým účelům.
- b) **sportovní zbraně** konstruované pro sportovní střelbu (biatlon).
- c) **historické zbraně**, jsou zbraně vyrobené do 31. prosince 1890, a současně platí, že všechny hlavní části zbraně byly vyrobeny do 31. prosince 1890. Když bychom vyměnily jednu hlavní část zbraně za jinou, už se nejedná o historickou zbraň.
- d) **repliky historických zbraní**, jsou funkční kopie historických zbraní, tvary a rozměry jednotlivých součástí jsou shodné s historickou zbraní.
- e) **napodobeniny historických zbraní**, jsou funkční kopie historických zbraní, tvary a rozměry jednotlivých součástí nejsou shodné s historickou zbraní.
- f) **zbraně pro paintball**, jsou plynové zbraně, které vystřelují střelu se značkovací látkou.
- g) **zbraně pro jiné použití**, např. vojenské zbraně, které jsou určeny k vedení námořní, letecké nebo pozemní války.³⁴

Druhy palných zbraní

Dále rozlišujeme palné zbraně podle způsobu nabíjení na:

- a) **předovky**, což jsou palné zbraně nabíjené děleným nábojem od ústí hlavně, jedná se především o zbraně, které známe z historických filmů. Pro upřesnění dělenými nábojem se rozumí, části náboje, které jsou navzájem odděleny a spojí se v jeden celek teprve po nabití do zbraně. S takovými náboji můžeme spatřit v historických filmech či rekonstrukcích historických bitev, kdy střelec zepředu do hlavně zbraně vloží prach,

³³ ČSN 39 5002-1: *Civilní střelné zbraně a střelivo*. Praha: Český normalizační institut, 1995. str. 7-8

³⁴ ČSN 39 5002-1: *Civilní střelné zbraně a střelivo*. Praha: Český normalizační institut, 1995. str. 8

ucpávku a střelu, poté náboj iniciuje pomocí zápalky, kterou vloží do zámkového mechanismu zbraně na plochu zvanou pánvička. S těmito zbraněmi se ovšem můžeme setkat i nyní, především kvůli tomu, že k pořízení předovek dle zákona o zbraních č. 119/2002 Sb. není potřeba mít zbrojní průkaz. Tuto zbraň si může zakoupit svéprávná osoba starší 18ti let.

- b) zadovky**, což jsou palné zbraně nabíjené jednotným nábojem od nábojové komory hlavně, jedná se o většinu zbraní na trhu, které se nabíjejí zezadu. Jednotným nábojem jsou části náboje, které tvoří jeden celek – náboj, které poté ručně nebo pomocí podávacího zařízení (zásobníku) vkládáme do hlavně zbraně. Náboj se skládá z nábojnice, tj. obal náboje, např. po vystřelení náboje z pistole nám po výstřelu z výhozního okénka zbraně vypadne prázdná nábojnice. Samotný náboj se skládá z obalu, tj. nábojnice, v přední části náboje se nachází samotná střela a střelu z nábojnice pohání výmetná náplň, která je iniciována pomocí zápalky, která se nachází v ploché části náboje. Zápalku iniciuje při střelně zápalník zbraně, který do zápalky píchne, dojde k chemické reakci s výmetnou složkou a střela opustí hlaveň. K této reakci dojde za velmi krátkou dobu v řádu setin sekundy. Proto je střelba z těchto zbraní, zvláště ze samonabíjecích zbraní, kdy se zbraň po opětovném výstřelu znovu nabije, velmi rychlá.

Podle druhu střeliva

- a) kulová zbraň**, palná zbraň s hlavní (hlavněmi) pro střelbu s kulovými náboji nebo kulovými střelami, případně speciálními náboji nebo střelami pro kulovou zbraň.
- b) broková zbraň**, palná zbraň s hlavní (hlavněmi) pro střelbu s brokovými náboji, případně speciálními náboji pro brokovou zbraň.
- c) kombinovaná zbraň**, palná zbraň s hlavní (hlavněmi) pro střelbu kulovými náboji nebo kulovými střelami pro kulovou zbraň a s hlavní (hlavněmi) pro střelbu brokovými náboji, případně speciálními náboji nebo střelami pro kulovou zbraň a s hlavní (hlavněmi) pro střelbu brokovými náboji, případně speciálními náboji pro brokovou zbraň.
- d) signální zbraň**, je jednoúčelové zařízení na principu krátké nebo dlouhé zbraně pro použití signálních nábojů ráže větší než 16 mm.

e) **expanzní zbraň**, palná zbraň, jejíž konstrukce vylučuje použití kulového náboje s hromadnou střelou:

- **akustická**, expanzní zbraň s výšlehovým otvorem mimo osu hlavně zkonstruovaná výlučně pro použití nábojek, které vytvářejí akustický efekt.
- **plynovka**, expanzní zbraň s výšlehovým otvorem v ose hlavně zkonstruovaná výlučně pro použití nábojek, které uvolňují dráždivý plyn a vytvářejí akustický efekt.

Nábojka je náboj, který neobsahuje střelu, používá se do zbraní tzv. plynovek na osobní ochranu. Při výstřelu z této zbraně prachová náplň vymete do vzdálenosti řádu několika metrů účinnou dráždivou látku způsobující podráždění sliznice, očí, dezorientace zasažené osoby, která po určitou dobu není schopná dalšího jednání. Účinek látky odezní po několika desítkách minut, aniž by došlo k trvalému poškození zdraví osoby.

f) **expanzní přístroj**, je pracovní zařízení, u něhož je primárním zdrojem energie výbušná látka obsažená ve střelivu pro expanzní přístroje, příkladem může být jateční pistole.

5.2 Rozdělení zbraní do kategorií dle zákona číslo 119/2002 Sb.

Podmínky legálního držení zbraní v České republice jsou uvedeny v zákoně číslo 119/2002 Sb., ve znění pozdějších změn a doplnění, zákon o střelných zbraních a střelivu dále jen „zákon o zbraních“. Pro účely zákona o zbraních se zbraně a střelivo rozdělují na:

- a) zakázané zbraně, zakázané střelivo nebo zakázané doplňky zbraní (např. tlumič hluku výstřelu), jsou taxativně vyjmenovány v § 4 písm. c) zákona zbraních. Jedná se o **zbraně kategorie A** (dále jen „zbraně kategorie A“). Tyto zbraně je zakázáno nabývat do vlastnictví, držet nebo nosit pouze na udělení výjimky, kterou uděluje Policie České republiky držitel zbrojního průkazu skupiny nebo držitel zbrojní licence příslušné skupiny.

Pro představu mezi zakázané zbraně patří například zbraně vojenské, samočinné, zbraně vyrobené nebo upravené tak, že lze utajit jejich účel, nebo u kterých byly původní charakter a podoba změněny tak, aby se jich použitím mohly způsobit těžší následky, anebo zbraně maskované jako jiné předměty (zákeřné zbraně). Vojenská zbraň je střelná

zbraň, která je určena k vedení námořní, letecké nebo pozemní války. Samočinná zbraň je palná zbraň, u níž se opětovné nabití děje v důsledku předchozího výstřelu a u které konstrukce umožňuje více výstřelů na jedno stisknutí spouště. Příkladem je samopal vzor 58.

b) zbraně podléhající povolení – kategorie B (dále jen „zbraně kategorie B“).

Tyto zbraně si držitelé zbrojního průkazu kupují převážně na svoji osobní ochranu, jedná se převážně o zbraně samonabíjecí, kdy nabití zbraně a bicího mechanismu se děje vlivem předchozího výstřelu, např. pistole samonabíjecí, puška samonabíjecí aj. Zbraně kategorie B si držitelé zbrojního průkazu nejčastěji pořizují na osobní ochranu a na sportovní střelbu.

c) zbraně podléhající ohlášení – kategorie C (dále jen „zbraně kategorie C“).

Zbraněmi kategorie C jsou převážně dlouhé opakovací zbraně například malorážka, kulovnice opakovací nebo víceranné dlouhé zbraně například brokovnice dvojka či kozlice, které se používají k lovu zvěře při výkonu práva myslivosti. Tyto zbraně si může zakoupit též jen držitel zbrojního průkazu.

d) ostatní zbraně – kategorie D (dále jen „zbraně kategorie D“), jsou zbraně, které

si může pořídit fyzická osoba starší 18ti let způsobilá k právním úkonům, z čehož vyplývá, že nemusí být držitelem zbrojního průkazu. Ovšem z těchto zbraní lze střílet jen na místech, kde nemůže dojít k ohrožení života, zdraví nebo ke škodě na majetku. Zbraněmi kategorie D jsou například plynové zbraně – vzduchovky s kinetickou energií střely nejvíce 16 J. Tyto zbraně je zakázáno nosit viditelně na veřejnosti. Pod zbraněmi této kategorie je nutno si představit především skupinu zbraní, které jsou určené pro sebeobranu tak, že nezpůsobí zasažené osobě žádnou vážnou újmu na zdraví, dále zbraně historické, které byly vyrobeny před rokem 1890, a dále zbraně, které byly nově vyrobené jako repliky historických předloh zkonstruované na principu doutňákového, kolečkového nebo perkusního zámku, jsou-li maximálně dvouranné. Zde je nutno upozornit, že to, že zákon nevylučuje použití zbraní využívající historické technologie k osobní ochraně. Vzhledem k tomu, že zákon toto výslovně nezakazuje, jsou v současné době nabízeny na trhu moderní dvouranné obranné pistole, využívající perkusního zámku. Jedná se například o v ČR vyráběné pistole

Gladiátor, které i sám výrobce propaguje jako vysoce účinný prostředek pro sebeobranu.³⁵

- e) **střelivo do těchto zbraní kategorií A až D**, které není zakázané (dále jen „střelivo“).

Zbraněmi zařazenými do kategorií A až D se rozumí též hlavní části zbraní, kterých jsou nebo mají být jejich součástí.

Mnoho lidí nerozlišuje a plete si kategorie zbraní se skupinami zbrojního průkazu, kterým se podrobně věnuji v následující kapitole.³⁶

5.2.1 Zbraně podléhající ohlášení a zbraně podléhající povolení

Zbraně podléhající ohlášení jsou, jak jsem již bylo výše uvedeno zbraně kategorie C, např. lovecká zbraň brokovnice dvojka, tuto zbraň si do svého vlastnictví může koupit jen držitel zbrojního průkazu. V praxi to znamená, že kupující zajde do obchodu se zbraněmi, prodejci předloží zbrojní průkaz, zakoupí si zbraň kat. C. Od prodejce zpravidla dostane vytištěný tiskopis oznámení o nabytí zbraně a doklad o koupi. Následně má kupující povinnost do 10 pracovních dnů ohlásit nabytí zbraně příslušnému útvaru policie, oddělení zbraní a střeliva. Pokud tak neučiní, dopouští se přestupku. Policejní útvar zároveň provede zaregistrování zbraně v informačním systému centrální registr zbraní (CRZ) a následně k ní musí být vydán příslušný průkaz zbraně. Do té doby nesmí zbraň používat ke střelbě ani ji jinak užívat k zamýšleným účelům.

Se zbraněmi podléhající povolení, které spadají do kategorie B, je postup o trochu složitější. Před samotnou koupí zbraně držitel zbrojního průkazu musí příslušný útvar policie požádat o povolení k nákupu zbraně kat. B. O povolení se žádá na předepsaném tiskopise a žadatel musí uvést důvody, které mohou být u fyzické osoby sportovní, lovecká

³⁵ V době psaní textu vstupovala v platnost novela zákona o zbraních, ve které vlivem implementace směrnice EU došlo k dalšímu rozdělení zbraní do podkategorií. Podrobněji je tato problematika rozebrána v praktické části práce.

³⁶ Zákon č. 119/2002 Sb. o zbraních a střelivu. In: *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2002, částka 52, § 3.

činnost, ochrana zdraví, života a majetku. Žadateli je vystaveno povolení, které má formu správního rozhodnutí, s tímto povolením si teprve může zakoupit zbraň.

Při případném prodeji zbraně kategorie B bez povolení se dopouští přestupku jak prodejce, tak i kupující. Princip je v tom, že zbraně na povolení, tudíž kategorie B se bez písemného souhlasu policie, nesmí půjčovat, ani když dotyčný vypůjčitel vlastní zbrojní průkaz příslušného oprávnění.

Samozřejmě toto neplatí, když se například manželský pár rozhodne jít zdokonalit ve střelbě společně na komerční střelnici s pistolí, kterou má muž registrovanou na svojí osobu. V takovém případě může své manželce, která vlastní zbrojní průkaz zbraň půjčit, jelikož je přítomen. Pokud by si však manželka s manželovou zbraní chtěla jít sama zastřílet, měla by požádat příslušný útvar Policie o povolení k zápůjčce zbraně. Cílem je, aby každý majitel zbraně na svojí osobní ochranu, což jsou převážně zbraně kat. B, měl za zbraň zodpovědnost. Pokud by byl se zbraní spáchán trestný čin, orgány činné v trestním řízení okamžitě budou podezírat oprávněného majitele zbraně. Ten má kromě jiných povinností i povinnost v případě použití zbraně v nutné obraně nebo v krajní nouzi či ztrátu zbraně neprodleně oznámit Policii ČR.

5.3 Zbrojní průkaz a jeho skupiny

Zbrojní průkaz je veřejná listina, která je vystavena pouze fyzické osobě, která k jeho vystavení musí dle zákona splňovat několik podmínek. Zbrojní průkaz držitele opravňuje k nabytí a držení zbraně nebo střeliva do těchto zbraní v rozsahu, které ho k tomu opravňují jednotlivé skupiny zbrojního průkazu a v rozsahu oprávnění jednotlivých skupin může zbraně a střelivo i nosit. Nabývat zbraň a střelivo do vlastnictví může i osoba, která nevlastní zbrojní průkaz, například v dědictví. Taková osoba sice je vlastníkem, ale nemůže zbraň a střelivo držet a nosit. Pojmy „držení a nošení“ zbraně jsou vysvětleny v zákonu o zbraních takto:

a) držením zbraně dle zákona o zbraních se rozumí mít:

„1. zbraň nebo střelivo uvnitř bytových nebo provozních prostor nebo uvnitř zřetelně ohraničených nemovitostí se souhlasem vlastníka nebo nájemce uvedených prostor nebo nemovitostí,

2. zbraň nenabitou náboji v zásobníku, nábojové schránce, nábojové komoře hlavně nebo nábojových komorách válce revolveru a uloženou v uzavřeném obalu za účelem jejího přemístění z místa na místo,

b) nošením zbraně nebo střeliva mít zbraň nebo střelivo u sebe, s výjimkou případů uvedených v písmenu a).“³⁷

Dle zákona existuje pět skupin zbrojního průkazu A, B, C, D, E, liší se podle účelu užívání, např. skupina E, nejčastější a nejuniverzálnější skupina zbrojního průkazu jejího držitele opravňuje k nabývání do vlastnictví, držení a nošení zbraně kategorie B nebo zbraně kategorie C, může k těmto zbraním i nabývat, držet a nosit i střelivo.

- a) **Skupina A** – ke sběratelským účelům, tuto skupinu volí lidé, kteří chtějí vlastnit sbírku zbraní, nechtějí se zbraněmi střílet, či je nosit. Jedná se převážně o sběratele, dále tuto skupinu využije držitel zbrojního průkazu, který má v rodině starou zbraň zděděnou zbraň, která již po technické stránce nevyhovuje ke střelbě, tato zbraň je registrována pro sběratelské účely a není určena ke střelbě. Takovou zbraň má majitel doma v podstatě na památku. O skupinu A může uchazeč po splnění dalších podmínek požádat ve věku 21 let.
- b) **Skupina B** – ke sportovním účelům, skupina je vhodná pro sportovní a závodní střelce, kteří jsou registrovaní ve sportovním klubu a účastní se závodů. O tuto skupinu nejčastěji žádají mladiství střelci, kteří se věnují biatlonu. Prakticky jí ale vyžívají i amatérští střelci, kteří se sportovní střelbě věnují jen okrajově a zpravidla toto oprávnění kombinují s dalším oprávněním. O toto oprávnění lze požádat ve věku 18 ti let, ovšem zákon umožňuje výjimky právě výše jmenovaným mladistvým závodníkům, kteří předloží, že jsou členy občanského sdružení zabývající se sportovní činností a součástí jejich činnosti je střelba, mohou po písemném souhlasu zákonného zástupce a dalších podmínek, které budou uvedeny v následující kapitole, získat zbrojní průkaz již od 15ti let. Držitel zbrojního průkazu skupiny B si může koupit sportovní nebo loveckou zbraň, ale může jí nosit pouze na střelnici, tudíž zbraň nesmí mít u sebe pro

³⁷ Zákon č. 119/2002 Sb. o zbraních a střelivu. In: *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2002, částka 52, § 2.

osobní ochranu, jak umožňuje skupina E pro osobní ochranu. Při přepravě zbraně na střeň prostředky hromadné dopravy musí mít zbraň a střelivo do této zbraně pod neustálou kontrolou a přepravovat jí ve stavu vylučujícím její okamžité použití, tím se rozumí vybitou, bez nábojů, zbraň je nutné přepravovat v uzavřeném obalu. Tím ovšem není dotčeno právo užití zbraně kategorie B k sebeobraně v krajní nouzi.

- c) **Skupina C** – k loveckým účelům, skupina zbrojního průkazu, kterou volí myslivci k výkonu práva myslivosti. Skupina C zbrojního průkazu jeho držitele též neopravňuje nosit zbraň u sebe pro osobní ochranu. Může nabývat do vlastnictví sportovní nebo loveckou zbraň, ale může jí nosit na střeň nebo v místech, kde je k tomu oprávněn, tudíž v honitbě. Aby myslivec mohl se zbraní chodit v lese a lovit zvěř, není úplně samozřejmé po získání zbrojního průkazu skupiny C – musí totiž navíc složit zkoušky z myslivosti a získat lovecký lístek, který vydává orgán myslivosti. Každý myslivec musí mít zákonné pojištění odpovědnosti, primárně nese odpovědnost každý myslivec sám za sebe. Odpovědnost za konání společného honu nese i pořadatel dle zákona o myslivosti. Myslivost lze provádět v rámci uznaných honiteb, což je v praxi většina území ČR. Zbrojní průkaz této skupiny lze vydat osobě starší 18ti let, ovšem i zde zákon připouští výjimku, kdy zbrojní průkaz skupiny C lze vydat žákovi střední školy nebo učiliště od 16ti let, pokud studuje obor myslivosti. Opět je nutné doložit doporučení školy a písemný souhlas zákonného zástupce dítěte.
- d) **Skupina D** – k výkonu zaměstnání nebo povolání. O tuto skupinu žádají především strážníci, kteří zbrojní průkaz potřebují pro své povolání strážníka. Věková hranice je též 21 let, přičemž žákovi střední školy či učiliště staršímu 18ti let lze vydat zbrojní průkaz po splnění dalších podmínek, přičemž musí doložit, že studuje obor puškařství. Skupina D je též zapotřebí osobě, která by chtěla vykonávat funkci zbrojíře. Zbrojíře si ustanovují držitelé zbrojních licencí, například městské úřady, pokud mají zřízenou městskou policii, musí mít město vystavenou zbrojní licenci. Město poté ustanovuje zbrojíře, což je funkce uvedená v zákonu o zbraních § 40 zákona o zbraních taxativně vymezuje povinnosti zbrojíře. Zbrojíř je fyzická osoba, která je držitelem zbrojního

průkazu skupiny D, pro výkon povolání, tako konkrétně u městské policie vydává zbraně a střelivo ostatním strážníkům, kteří jsou zaměstnancem městského úřadu a vykonávají funkci strážníka. Zbrojář odpovídá za předání a vrácení služebních zbraní do trezorů zbraní a převzetí zbraně musí stvrdit svým podpisem. Ze zákona je taková to instituce povinna vést evidence vydaných a přijatých zbraní ze skladu zbraní. Bohužel v praxi u městských policií, kteří disponují s větším počtem strážníků je v evidenci přijatých a vydaných zbraní a střeliva před službu a po jejím ukončení velký chaos. Některé rodinné služebny si se zabezpečením zbraně vůbec nedělají těžkou hlavu, zbraň „hodí“ do šatní skříně a jdou domů. V případě zjištění takového pochybení ze strany Policie ČR, oddělení dozoru a dohledu, se držitel zbrojní licence dopouští přestupku právnické osoby, který je následně řešen ve správním řízení.

Držitel zbrojního průkazu skupiny D nemůže do svého vlastnictví nabývat zbraň ani střelivo, může pouze držet nebo nosit zbraň a příslušné střelivo při výkonu zaměstnání a to pouze na zbraň, kterou má zaměstnavatel, držitel zbrojní licence registrovanou v centrálním registru zbraní a má na ní vydán průkaz zbraně.

- e) **Skupina E** – k ochraně života, zdraví nebo majetku. Jedná se o nejvíce žádanou skupinu mezi uchazeči o zbrojní průkaz. O tuto skupinu dle po splnění dalších podmínek dle požádat ve věku 21 let. Držitel zbrojního průkazu této skupiny si může prakticky koupit jakoukoliv zbraň, krátkou pistoli, dlouhou loveckou zbraň či sportovní zbraň. I když si po pojmem zbraň pro osobní ochranu života a zdraví představíme krátkou palnou zbraň, což je pistole nebo revolver, běžně se pro tyto účely nakupují i dlouhé kulové zbraně a brokovnice. Je těžké si představit, jak se brokovnice nebo dlouhá kulová zbraň nosí skrytě na místě veřejnosti přístupném, na druhou stranu je nutno připustit, že takovou zbraň je možno využít k osobní ochraně v místě bydliště.

Zbrojní průkaz se vydává na dobu platnosti 10 let, pokud tuto lhůtu nezkrátí lékař v posudku zdravotní způsobilosti.

5.3.1 Zákonné podmínky pro vydání zbrojního průkazu

Pokud žadatel o zbrojní průkaz úspěšně složí zkoušku odborné způsobilosti, splnil podmínku *odborné způsobilosti*.

Další z výčtu podmínek je *místo pobytu na území České republiky*. Z toho plyne, že zbrojní průkaz může mít v České republice vydaný i cizinec, pokud má na našem území pobyt, např. dlouhodobý pobyt cizince, jakmile o pobyt na našem území přijde, platnost dokladu zaniká. Tím zanikne i oprávnění, kdyby později žadatel pobyt na našem území znovu nabyt, musel by v případě projevení zájmu o zbrojní průkaz, skládat celou zkoušku odborné způsobilosti jako úplný nováček.

Žadatel též musí splňovat *předepsaný věk*, o kterém jsem se zmiňovala v předchozí kapitole, pro skupiny A, D, E, 21 let, případně D od 18ti let, pro skupiny B, C, 18 let, lze i B 15 let, C 16.

Osoba žádající o zbrojní průkaz musí být *způsobilá k právním úkonům a zdravotně způsobilá*. Zdravotní způsobilost, dokládá potvrzením od svého ošetřujícího lékaře, u kterého je registrován. Lékař by měl znát současný zdravotní stav žadatele a po provedeném vyšetření, vystavit potvrzení. Poslední zákonnou podmínkou je *bezúhonnost a spolehlivost osoby*. Tuto si zjišťuje správní orgán sám získáním opisu Rejstříku trestů.³⁸

V praxi se stává, že uchazeč se přihlásí na zkoušku odborné způsobilosti pro vydání zbrojního průkazu, zkoušku úspěšně zvládne a poté, když si u Policie ČR požádá o vydání zbrojního průkazu, se rozčiluje, že mu zbrojní průkaz nebyl vystaven. Policie ČR při podání přihlášky ke zkoušce nemá zákonný důvod zkoumat, zda dotyčný má čistý trestní rejstřík či nikoliv, toto zjišťuje až při podání žádosti o vydání dokladu. Podmínka bezúhonnosti je zákonu o zbraních přísná, pokud byl někdo pravomocně odsouzen za zvlášť závažný zločin např. vraždy, nemůže podmínku bezúhonnosti splnit. Nikdy mít zbrojní průkaz nebude.

³⁸ ZÁRUBA, J. 2017. *Zbrojní průkaz*. Praha: Leges, s. r. o. ISBN 978-80-7502-232-5.

Spolehlivost si zjišťuje Policie ČR též sama, a to žádostí o elektronický výpis z evidence přestupků, přičemž žadatel se nesmí v posledních třech letech dopustit více než jednoho přestupku, které jsou taxativně uvedeny v zákonu o zbraních a střelivu. Jedná se přestupky týkající se porušení zákona o zbraních, dále přestupky spojené s užitím alkoholu před jízdou motorovým vozidlem, přestupky proti majetku, což mohou být drobné krádeže a přestupy proti občanskému soužití, který může nastat v případě urážek, či fyzického konfliktu s jinou osobou.

5.3.2 Zdravotní způsobilost žadatele o vydání zbrojního průkazu

Posudek zdravotní způsobilosti je dle zákona o zbraních nutné připojit ve třech situacích:

- a) k přihlášce ke zkoušce odborné způsobilosti žadatele o vydání zbrojního průkazu
- b) k žádosti o vydání nového zbrojního průkazu
- c) k žádosti o prodloužení platnosti zbrojního průkazu

U všech případů nesmí být posudek starší 3 měsíce od data vydání. Skupiny zbrojního průkazu by měly být posuzujícím lékaři určující pro stanovení nemocí, které omezují nebo vylučují zdravotní způsobilost. Vyhláška Ministerstva zdravotnictví číslo 493/2002 Sb., o posuzování zdravotní způsobilosti k vydání nebo platnosti zbrojního průkazu obsahuje požadavky na zdravotní způsobilost pro vydání zbrojního průkazu, obsah a náležitosti zdravotního posudku a výčet nemocí, vad a stavů, které vylučují nebo omezují zdravotní způsobilost. Posuzující lékař v posudku má uvést, zda posuzující osoba je zdravotně způsobilá, není zdravotně způsobilá či je zdravotně způsobilá s omezením.

S omezením, např. s brýlemi, s naslouchátky apod. lékař může posudek i časově omezit např. na dobu jednoho roku, v tomto případě se žadateli vydá zbrojní průkaz jen dobu jednoho roku. V posudku samozřejmě lékař neuvádí diagnózu. Nemoci, kterými žadatel o vydání zbrojního průkazu neměl trpět, jsou duševního charakteru, schizofrenie, poruchy osobnosti a chování, epilepsie, nedoslýchavost atd. Registrující lékař má též povinnost, jakmile se zdravotní stav pacienta zhorší, zjistit, zda je vlastníkem zbrojního průkazu a informovat příslušný orgán Policie oddělení zbraní a střeliva. Pokud skutečně dojde ke zhoršení zdravotního stavu držitele zbrojního průkazu, na základě lékařského posudku je s držitelem zahájeno správní řízení a rozhodnutím dochází k odnětí zbrojního

průkazu. Osoba pozbývá mít oprávnění držet a nosit zbraň, zbraně se tudíž zajistí na příslušném útvaru Policie oddělení zbraní a střeliva a následně jejich majitel, který pozbyl oprávnění, musí se zbraněmi naložit. Buď je převede na jiného držitele zbrojního průkazu či je může prodat podnikateli v oboru zbraně a střelivo.

Posuzování zdravotní způsobilosti musí být vedeno lékaři odpovědně, jelikož jinak policejní orgán nemá důvod nevydat zbrojní průkaz ze zdravotních důvodů, má-li žadatel potvrzení o způsobilosti od posuzujícího lékaře. To se týká zvláště pak mentálního zdraví.

Vezmeme-li v úvahu, že v každém vzorci jednoho sta osob jsou čtyři lidé sociopati a jeden psychopat, pak lze předpokládat, že stejné zastoupení bude i mezi uchazeči o vydání o zbrojní průkaz. Mnoho z těchto osob nemuseli nikdy dříve absolvovat psychologické vyšetření, a i kdyby ano, nemuselo být zaměřeno právě na tuto zkoumanou oblast. Psychopat zpravidla nebývá vůbec nápadný a často dokáže svůj duševní stav velmi dobře maskovat a jejich odhalení je nutno provést jedině vyšetřením. Podle amerického psychologa Roberta D. Hereho, který prováděl výzkum psychopatických osob ve věznicích USA, se za dokonalou maskou sociálně dobře adoptovaného jedince skrýval vnitřní chaos často s destruktivními sklony. Tento stav vysvětluje poruchami v emociální sféře, a tudíž není schopen takový člověk pochopit souvislosti události v emocionální sféře. To však neznamená, že by si neuvědomoval společenskou nepřipustnost určitého jednání, jen následky tohoto jednání emočně neprožívá a jsou mu lhostejné, jinými slovy netrpí výčitkami svědomí.³⁹

Mnoho psychopatů se díky své vysoké motivaci a domnělé nadřazenosti se dostává do vedoucích funkcí dokonce v policii a v politice. Vžitá představa, že psychopatické osobnosti zpravidla se projevují zjevnou agresivitou a velmi rychle skončí ve vězení pro páchaní trestné činnosti je mylná. Ve skutečnosti jich je vězení jen asi 20 procent, ostatní se naopak dobře uplatňují ve vedoucích pozicích, pro jejich vrozenou snahu se dostat do

³⁹ HARE, Robert D. 1970. *Psychopathy. Theory and research*. New York: John Wiley and Sons,

popředí společnosti, zpravidla bez ohledu na všechny v okolí. Takoví jedinci jsou odborníky označováni jako sociálně úspěšní psychopati.⁴⁰

Rovněž však není možné konstatovat, že každý, kdo je psychopatem dle chápání odborníků znamená automaticky, že zneužije zbraň k trestnému činu a že by takový člověk zákonitě musel být vyloučen automaticky z okruhu držitelů zbrojního průkazu. Tím spíše, že mnozí odborníci i upozorňují na skupinu tzv. dobrých psychopatů, kteří, ač u nich psychopatické rysy byly pozorovány, využívají svých vlastností pouze ku prospěchu společnosti. Například například hasič, který nepocituje strach při pohybu v hořící budově, nebo neurochirurg, který bez obav provádí operaci v mozku pacienta.

Posouzení, do jaké míry psychopatie nebo duševní porucha by mohla znamenat potenciální riziko, musí rozhodnout odborníci. Je možné se však domnívat, že povinné orientační psychologické vyšetření žadatelů o zbrojní průkaz, by znamenal jednoznačný posun k dokonalosti systému schvalování žadatelů o vydání zbrojního průkazu, který by mohl omezit občasná excesy s legálně drženými zbraněmi na území ČR. Příkladem může být nešťastná událost spojená s bezdůvodnou vraždou osmi lidí v Uherském Brodě dne 24. 2. 2015, kdy místní občan ve věku 62 let zahájil střelbu do hostů místní restaurace a sám po několika hodinách spáchal sebevraždu. Ač o tomto muži a jeho ženě, bylo známo, že se chová asociálně a neustále podezřívá okolí z toho, že jemu i jeho ženě škodí, nikdo proti nim nepodal nikdy oznámení přestupku proti občanskému soužití. Při dvou takových přestupcích by jinak PČR měla povinnost odebrat pachateli zbrojní průkaz.⁴¹

Bohužel zřejmým spouštěčem agrese byl nakonec samotný proces odebrání zbrojního průkazu, neboť pachatel byl krátce před činem vyzván k absolvování psychologického vyšetření ke zjištění, zda může nadále držet zbrojní průkaz. Je otázkou, zda nešlo tragédii zabránit již v počátku právě tím, kdy by pachatel se podrobil povinnému psychologickému vyšetření již při prvotní žádosti o vydání zbrojního průkazu. Ukazuje se,

⁴⁰ HONZÁK, R., HONZÁK, D. 2018. *Čas psychopatů*. Praha: Galén, ISBN 978-80-7492-384-5. 335 s.

⁴¹ GOLIS, O., HOLINKOVÁ, P. *Proč střílel masový vrah Zdeněk K.* [online]. [2021-02-02]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/proc-strilel-masovy-vrah-zdenek-k-manzelky-se-s-odstupem-zastavaji-soused_1707190600_ace

že v podobném případě je zřejmě lepší, aby PČR využila ustanovení zákona o střelných zbraních a střelivu a zbraň zajistila.⁴²

Veškeré výše uvedené skutečnosti ve svém důsledku vedly k výše uvedené tragédii spáchané legálně drženou zbraní, jinak nemající v podmínkách ČR obdobu.

Nejedná se však pouze o nebezpečí zneužití zbraně proti jiné osobě. Mnohem častější jev je, kdy dojde k užití legálně držené zbraně k sebepoškození, obvykle s fatálními následky. I když to můžeme vnímat jako méně společensky nebezpečné jednání, i přesto je nutno v maximálním rozsahu zabránit vzniku podobných tragédií. Většinou sice dochází ke spáchání sebevraždy pomocí legálně držené zbraně v různých, alespoň zdánlivě, bezvýhodných situacích jako jsou nemoci v terminálním stádiu, jsou zaznamenány i případy, kdy k takovému jednání došlo bez známé příčiny, často v opilosti.

Autorka práce během praxe se často setkává s žadateli o prodloužení a někdy i o nové vydání zbrojního průkazu, kteří vzbuzují u laika pochybnosti, zda žadatel splňuje podmínky pro vydání zdravotní způsobilosti. To jak po tělesné, tak mentální stránce. Nejčastěji se jedná o starší osoby, jejichž schopnost samostatného pohybu jsou značně omezené, musí využívat pomůcky jako francouzské hole, trpí třesem nebo mají problém samostatně vyplnit příslušný tiskopis. Často tak musí činit s asistencí doprovázející osoby. Zpravidla se jedná o držitele zbrojního průkazu skupiny C, tedy myslivce, pro které je myslivost často celoživotní vášně a lze do jisté míry pochopit, že držení loveckých zbraní má pro ně i symbolický význam vzdání se jich můžou vnímat velmi negativně. Na druhou stranu jsou však právě myslivci častým zdrojem nehod, při kterých dojde k postřelení člověka, nebo zvířete. K užívání palných zbraní totiž dochází v případě výkonu práva myslivosti v honitbách, mimo bezpečí střelnice, tedy v podstatě ve veřejném prostoru a často za přítomnosti většího počtu osob a zvířat.

Stejně tak často dochází k nesprávnému vyplnění posudku o zdravotní způsobilosti ze strany lékařů. Nejčastěji chybí vyplněný údaj, na které skupiny zbrojního průkazu je

⁴² Zákon č. 119/2002 Sb. o zbraních a střelivu. In: *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2002, částka 52, § 56, odst. 2, písm. a).

posudek vydáván a tyto údaje je nutno s lékařem konzultovat dodatečně doplnit policejním orgánem. Při větším pochybení je posudek odmítán žadatel o vydání posudku musí požádat opětovně. Je to sice pro žadatele časově zatěžující, ale na druhou stranu je v jejich samotném zájmu, aby měli náležitosti řádně vyplněny a posudek by si tedy sami měli na místě překontrolovat, zda jsou uvedeny všechny údaje.

5.3.3 Centrální registr zbraní

Centrální registr zbraní je neveřejný informační systém veřejné správy, správcem systému je policie. Do centrálního registru zbraní se zapisují údaje o všech civilních zbraních na území České republiky, držitelů zbrojních průkazů a držitelů zbrojních licencí.

Pro podnikatele v oboru zbraní a střeliva, respektive držitelů zbrojních licencí je od července 2014 povinnost se registrovat v informačním systému centrální registr zbraní. Podnikatelé se do systému přihlašují elektronicky prostřednictvím přístupových kódů, v systému se vedou záznamy zbraní, které jsou registrované a mají vydaný průkaz zbraně, ovšem i zbraně, které jsou vyrobené a určeny k prodeji, tudíž bez průkazů zbraně. Tyto zbraně se evidují elektronicky na tzv. evidenčních knihách zbraní a střeliva. Podnikatelé si záznamy mezi sebou předávají pomocí zásilek z jedné evidenční knihy do druhé.

Držitel zbrojní licence má povinnost zaznamenat v centrálním registru zbraní každou změnu stavu zbraně, střeliva, černého loveckého prachu, bezdýmného prachu a zápalek.⁴³ Rozdíl mezi černým loveckým prachem a bezdýmným prachem je v jeho složení, pod pojmem černý prach rozumíme původní prach vynalezený v Číně. Bezdýmné prachy jsou v podstatě nově vyvinuté střeliviny koncem 19. století vyznačující se vyšší účinností a produkcí menšího množství kouře. Co se složení týče, nemají se původním černým prachem nic společného a označení prach se užívá v podstatě pouze z tradičních důvodů. Přesto bezdýmný prach ani v současné době přes svoje výhody zcela nenahradil černý prach, který se pro své specifické vlastnosti užívá dodnes.⁴⁴

⁴³ ZÁRUBA, J. 2017. *Zbrojní průkaz*. Praha: Leges, s. r. o. ISBN 978-80-7502-232-5.

⁴⁴ URBAN, L. a kol. 1976. *Speciální technika II*. Praha: Federální ministerstvo všeobecného strojírenství.

5.3.4 Zbrojní licence

Zbrojní licenci na základě žádosti fyzické nebo právnické osoby vydává příslušný útvar policie. Shodně jako u zbrojního průkazu se jedná o veřejnou listinu, která opravňuje k nabývání do vlastnictví a přechovávání zbraní a střeliva. Existuje 10 druhů skupin zbrojních licencí a od toho, jakou má držitel skupinu se odvíjí jeho oprávnění a povinnosti dle zákona o zbraních a střelivu číslo 119/2002 Sb. Nyní v České republice máme přes 2 tisíce držitelů zbrojních licencí, přes 300 tisíc držitelů zbrojních průkazů a u nich bylo registrováno přes 900 tisíc zbraní.⁴⁵

⁴⁵ GAWRON, Tomáš. *Nelegální zbraně III – nedostatečné konverze* [online]. [2021-04-10]. Dostupné z: <https://zbrojnice.com/2021/01/10/zbranove-statistiky-2020-pocet-legalnich-drzitelu-se-zvysil-o-063-palnou-zbran-pro-osobni-ochranu-smi-nosit-ctvrt-milionu-lidi/>

6 Požadavky kladené na uchazeče o zbrojní průkaz v ČR

Uchazeč o získání zbrojního průkazu musí splňovat požadavky taxativně uvedené v zákoně číslo 119/2002 Sb., viz níže.⁴⁶

6.1 Zkoušky odborné způsobilosti žadatele o zbrojní průkaz

Rozsah vědomostí nezbytné ke složení zkoušky odborné způsobilosti žadatele o zbrojní průkaz jsou značně obsáhlé. Vyžadují především znalost zákona o zbraních a střelivu číslo 119/2002 Sb., ve znění pozdějších předpisů, zákona číslo 156/2000 Sb., o ověřování střelných zbraní a střeliva, ve znění pozdějších předpisů, nařízení vlády číslo 217/2017 Sb., o požadavcích na zabezpečení zbraní, střeliva, černého loveckého prachu, bezdýmného prachu a zápalek a o muničním skladišti, vyhlášky Ministerstva vnitra číslo 221/2017 Sb., o provedení některých ustanovení zákona o zbraních, nařízení vlády číslo 315/2011 Sb., o zkušebním řádu zkoušky odborné způsobilosti žadatele o vydání zbrojního průkazu, vyhlášky Ministerstva průmyslu a obchodu číslo 369/2002 Sb., kterou se stanoví postup Českého úřadu pro zkoušení zbraní a střeliva při zařazování typu zbraně nebo střeliva do kategorie, vyhlášky Ministerstva průmyslu a obchodu číslo 370/2002 Sb., o dovoleném výrobním provedení plynové zbraně, a o požadavcích na úpravu zbraně pro filmovou nebo divadelní činnost. Tato vyhláška byla ke dni 29.04.2021 zrušena na nahradila jí nová číslo 162/2021 Sb., o dovoleném výrobním provedení plynové zbraně a expanzní zbraně a o technických požadavcích na plynové nábojky pro expanzní zbraně.

Pokud žadatel projeví zájem si pořídit zbrojní průkaz, musí podat přihlášku ke zkoušce odborné způsobilosti pro vydání zbrojního průkazu v místě příslušném útvaru Policie ČR, oddělení zbraní, střeliva a bezpečnostního materiálu. K přihlášce je nutné připojit posudek o zdravotní způsobilosti uchazeče, který nesmí být ke dni podání přihlášky starší než 3 měsíce. Posudek o zdravotní způsobilosti vystaví žadateli jeho všeobecný praktický lékař nebo poskytovatel pracovně-lékařských služeb, pokud žadatel žádá o skupinu zbrojního průkazu, pro výkon povolání a je zaměstnancem držitele zbrojní

⁴⁶ Zákon č. 119/2002 Sb. o zbraních a střelivu. In: *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2002, částka 52, § 18.

licence. Toto se týká většinou městských strážníků, kteří jsou v pracovním poměru u držitele zbrojní licence, což je v tomto případě městský či obecní úřad. Strážníci jsou zaměstnanci města či obce a řídí se zákonem číslo 553/1991 Sb., o obecní policii.

Mladistvým vystaví posudek zdravotní způsobilosti registrující lékař v oboru praktické lékařství pro děti a dorost. Policie je dle zákona povinna do 2 měsíců od podání přihlášky oznámit žadateli místo a termín konání zkoušky, přičemž termín a místo konání zkoušky musí být uchazeči oznámena nejpozději 10 dnů před dnem konání zkoušky. Žadatel při podání přihlášky ke zkoušce musí splňovat podmínku zdravotní způsobilosti a podmínku věkové hranice. Zkouška se skládá fyzicky na střelnici, která splňuje podmínky pro uspořádání zkoušek, např. tekoucí teplá voda, dostupnost, hygienické zázemí apod. Střelnici, kde zkouška bude probíhat, určuje Policie ČR. Projeví-li žadatel zájem vykonat zkoušku na jiném místě, např. v jiném kraji, bude mu vyhověno na základě vlastní žádosti.

Průběh zkoušky a její obsahovou náplň nám určuje prováděcí vyhláška číslo 221/2017 Sb., o provedení některých ustanovení zákona o zbraních. Jak se uchazeč připraví na zkoušku, je v plné kompetenci samotného uchazeče. Každému, kdo si přihlášku ke zkoušce podá, je doporučován přípravný kurz na zkoušku, který mimo jiné organizuje i samotná střelnice, kde zkoušky na zbrojní průkaz probíhají. Co se financí týká, vše si hradí uchazeč sám, kurz přípravu na zkoušku stojí kolem 2 tis. Kč, ovšem každý uchazeč ke zvládnutí potřebuje odlišný čas a intenzitu praktického výcviku, jedná se tudíž jen o orientační částku. Na střelnici uchazeče naučí bezpečnou manipulaci a střelbu na pevný cíl, která je součástí praktické části zkoušky. Obvykle školitelé jsou zaměstnanci střelnice, kde zkouška probíhá, jsou znalí a vědí, jaké mají komisaři požadavky. Zkouška se skládá teoretické části - testu a praktické části manipulace se zbraní a střelby na pevný cíl, koná se v jeden den na jednom místě, skládá se před zkušebním komisařem, kterého určuje Policie ČR. Existuje seznam zkušebních komisařů z celé České republiky, nyní již je necelých 200, skládá se převážně z lidí, kteří pracovali či ještě pracují v bezpečnostních sborech, vězeňské službě a zbraně se staly jejich koníčkem.

V minulých letech, převážně v roce 2016, byla velká poptávka po zkouškách na zbrojní průkaz. Lze se domnívat, že tento zájem vnikl z vlny teroristických útoků

v Evropě, kdy vyvstala myšlenka, že Česká republika by se mohla stát rovněž cílem teroristického útoku, jelikož v té době dodávala zbraně do států, které bojovali s tzv. Islámským státem. Pro komisaře tato doba byla velký byznys, jelikož dle zákona o zbraních má komisař za každého uchazeče odměnu 600,- Kč, přičemž nezáleží na tom, zda uchazeč prospěje či nikoliv. Ze strany komisařů docházelo k různým simulovaným situacím, kdy například uchazeči do hlavně zbraně komisař umístil záměrně překážku, např. kus hadru a když se žadatel při rozborce a sborce zbraně překážku přehlédl, byl ze zkoušky vyřazen s verdiktem „neprospěl“. Je třeba upozornit, že ani doposud není pro praktickou část zkoušky tj. manipulaci se zbraní pevně stanovená metodika. Vždy, když dojde k problému a uchazeč si stěžuje na komisaře, Ministerstvo vnitra, odbor bezpečnostní politiky věc posoudí a vyhodnotí, zda je stížnost oprávněná či nikoliv. Pro tyto účely už minimálně dva roky Policie ČR pořizuje z praktické části zkoušky tj. manipulace, kamerový záznam. Předem uchazeče poučí, že záznam bude pořizovat, kdy toto oprávnění má ze zákona o Policii ČR číslo 273/2008 Sb. a při pověření k provádění kontrolní činnosti i dle zákona číslo 255/2012 Sb., o kontrole, Kontrolní řád.

Ministerstvo vnitra, odbor bezpečnostní politiky ke zkouškám odborné způsobilosti pro vydání zbrojního průkazu průběžně vydává stanoviska, která by měla postup u zkoušek ujednotit. Jsou zde nasimulované situace a jejich řešení, co je přípustné u uchazeče tolerovat a co je považováno za porušení pravidel bezpečné manipulace. Například dle vyhlášky 221/2017 Sb., kde jsou uvedeny požadavky ke zkoušce, má uchazeč předvést komisaři částečnou rozborku zbraně za účelem jejího vyčištění. Před samotným úkonem se uchazeč musí přesvědčit, zda je zbraň bezpečná a to u pistole provede tak, že uchopí zbraň do silné ruky, nesmí mít přitom prst na spoušti nebo v okolí lučíku, musí se zbraní mířit do bezpečného prostoru, který mu vymezí komisař. Následně by měl vyndat ze zbraně zásobník a stažením závěru zbraně do zadní polohy vizuálně pohledem zkontrolovat, zda se v nábojové komoře nenachází náboj. Pokud ne, musí dát tzv. ránu jistoty do bezpečného směru a zbraň je v tuto chvíli zkontrolovaná a bezpečná. Pokud uchazeč zapomene u samonabíjecí pistole vyndat zásobník a začnete stahovat závěr do zadní polohy, dochází, pokud jsou v zásobníku náboje, tímto pohybem k automatickému nabití zbraně, což je nežádoucí a považuje se toto jednání za porušení bezpečné manipulace a důvod k ukončení zkoušky s výsledkem neprospěl.

Ze své praxe mohu konstatovat, že u bezpečné manipulace dochází k největšímu propadu uchazečů, svou roli hraje nervozita z komisaře, kamery a přítomných policistů. Při zkouškách odborné způsobilosti Policie České republiky odbor služby pro zbraně a bezpečnostní materiál, oddělení dozoru a dohledu koná dohled na řádným a zákonným průběhem zkoušek. Kontrola je zaměřena na komisaře, ne na uchazeče, jak se mnoho lidí mylně domnívá. Policisté mají pověření ke kontrole, což dokládají komisaři kontrolním průkazem a služebním průkazem dokládají příslušnost k Policii ČR. Policista má pravomoc do zkoušek při zjištění pochybností zasáhnout, což se také děje. Komisař je též jen člověk a stává se, že vzniklou situaci vyhodnotí jinak, než je stanoveno ve zkušebním řádu.

6.1.1 Teoretická část zkoušky

První část zkoušky je teoretická část, která se provádí písemným testem, na vyplnění testu mají uchazeči časový limit 40 minut. Test se skládá z 30 otázek, z nichž prvních 22 otázek je hodnoceno 3 body, otázky složeny ze znalostí právních předpisů, jedná se především o otázky ze zákona o zbraních a prováděcích vyhlášek, dalších 5 otázek je ze znalostí nauky o zbraních a střelivu hodnocených 2 body a poslední 3 otázky jsou ze zdravotního minima a jsou hodnoceny 1 bodem. Ti nejlepší zvládnout test vyplnit za 10 minut, rychlost ovšem není na místě, jakmile uchazeč např. otázku vynechá s tím, že se k ní vrátí později, zpravidla dochází k upsání v řádcích a uchazeč test na požadovaný počet nezvládne.

Test je přísný. Na určitou skupinu zbrojního průkazu je požadován jiný počet celkových bodů ke zvládnutí testu, např. zbrojní průkaz na osobní ochranu tj. skupinu E, je třeba test zvládnout na 74 bodů z maximálně možných 79 bodů. V praxi to znamená, že uchazeč může mít v testu pouze dvě chybné odpovědi a to jednu v prvních 22 otázkách hodnocených 3 body a jednu chybu v posledních 8 otázkách hodnocených 2 body či 1 bodem. Skupina C pro loveckém účely požaduje test zvládnout na 71 bodů, pokud má žadatel kombinaci skupin, což je nejčastější případ, test musí zvládnout pro skupinu nejvíce bodově hodnocenou, když má kombinaci skupin C, E test musí bezpodmínečně zvládnout na 74 bodů, pokud dosáhne uchazeč nižšího počtu bodů, zkouška pro něj skončila a může si na příslušném útvaru Policie podat novou přihlášku ke zkoušce po 3 měsících od neúspěšného pokusu.

Komisař před samotnou zkouškou u uchazečů ověří jejich totožnost pomocí dokladu totožnosti, poté uchazeče poučí o časové dotaci na test, o tom, že nesmějí používat žádné podpůrné prostředky k jeho zvládnutí a že test je samostatná práce a při porušení těchto pravidel, bude uchazeči zkouška ukončena s výsledkem „neprospěl“. Uchazeči se po vyplnění testu a jeho vyhodnocení, mohou přesvědčit, kde udělali chybu. Pokud uchazeč zvládne teoretickou část zkoušky, postupuje do další části, což je praktická část zkoušky, která se skládá, jak jsem se již zmiňovala výše z manipulace ze zbraní a střelivem a ze střelby na pevný cíl.

6.1.2 Praktická část zkoušky

Prováděcí vyhláška k zákonu o zbraních číslo 221/2017 Sb. stanovuje, průběh zkoušky, obsahovou náplň teoretické a praktické části zkoušky, vyhodnocení zkoušky, opakování zkoušky aj. Nařízení vlády číslo 315/2011 Sb., o zkušebním řádu zkoušky odborné způsobilosti žadatele o vydání zbrojního průkazu skupiny A až E popisuje samotné náležitosti zkoušky, příloha číslo 1 zkušebního řádu obsahuje přehled základních postupů k prokázání znalostí bezpečné manipulace s vysvětlením pojmů bezpečný směr, rána jistoty, nabití zbraně, přerušování a ukončení střelby, kontrola zbraně a postup při jednotlivých závadách, které komisař může zkoušet.

Jedná se o závady, které při ostré střelbě skutečně mohou nastat, jedná se o *selhač*, kdy zbraň je nabitá, chystáme se střílet, zmáčkne se spoušť zbraně a nedojde k iniciaci náboje. U této závady je klíčové říci, že musíme počkat nějakou dobu min. 10 vteřin, zda nedojde k pozdnímu zahoření zápalky a výstřelu, po uplynutí časového limitu je žádoucí zbraň vybit a zjistit, zda došlo k závadě díky špatnému střelivu či je závada na zbrani. To zjistíme jednoduše, zkontrolujeme vyhozený náboj, a pokud má v zadní části vpich po úderníku zbraně, jedná se o špatné střelivo, které dále nepoužíváme a můžeme ho reklamovat u prodejce. Pokud se na náboji žádný otisk nenachází, je závada na zbrani a je nutné jí nechat opravit u puškaře. Kdyby u této závady uchazeč určitou dobu nevyčkal a ihned začal se zbraní manipulovat, vysunovat zásobník a stahovat závěr zbraně do zadní polohy a této chvíli by došlo k pozdnímu zahoření zápalky a výstřelu, vlivem vzniklé chemické reakce a silou vzniklých plynů by mohlo dojít k poškození zdraví střelce.

Další závada, která může během střelby nastat, je *slabá rána*, kdy během střelby se ze zbraně zakouří a je předpoklad, že střela uvízla v hlavní zbraně. U této závady je důležité nepokračovat ve střelbě, vybit zbraň a rozebrat jí a zkontrolovat průchodnost hlavně. Pokud je hlaveň neprůchodná, je nutné nechat hlaveň opravit u odborníka.

Třetí a též nejčastější závadou, která během střelby může nastat, je *zádržka*. Jedná se o typ závady, kdy, ve výhozním okénku zbraně se zasekne buď vystřelená nábojnice, nebo celý nevystřelený náboj. Dle konkrétního druhu závady u zádržky vyjmeme zásobník a pohybem závěru se snažíme vzpříčený náboj či nábojnici odstranit. Vzpříčení náboje zpravidla dochází špatným podávacím ústrojím zbraně, může se jednat o ochozenou pružinu zásobníku či nedostatečně zasunutým zásobníkem do těla zbraně.⁴⁷

U manipulace se zbraní se jedná především o ochranu zdraví, jak uchazeče, tak ostatních lidí, jelikož zbraň byla primárně určena k zabíjení a z pohledu uchazeče malá chyba může mít později na střelnici při ostré střelně nevratné a fatální následky. Uchazeč o zbrojní průkaz musí komisaře přesvědčit, že zvládá bezpečnou manipulaci se zbraní a střelivem a musí si být jistý, jaký úkon právě provádí. Nejistota později na střelnici nemá co dělat. Před samotným započítím praktické části zkoušky komisař uchazeče poučí o tom, jak bude samotná zkouška organizována, seznámí uchazeče se zbraněmi, se kterými bude prováděna manipulace a vymezí bezpečný směr simulované střelby. K manipulaci se používají ostré zbraně a školní střelivo, které neobsahuje žádnou aktivní pyrotechnickou slož. Manipulace se zbraní se provádí se zbraněmi, které typově odpovídají skupinám, o které žadatel žádá. Při manipulaci záleží hlavně na komisaři, jaké zbraně k předvedení bezpečné manipulace komisař určí, např. pro skupinu E, na osobní ochranu se k manipulaci zpravidla dává pistole samonabíjecí, ovšem komisař může určit žadateli i dlouhou zbraň, jelikož později na osobní ochranu si držitel zbrojního průkazu může zakoupit libovolnou zbraň, krátkou či dlouhou, zákon o zbraních je benevolentní a striktně nevymezuje, jakou typově zbraň si můžete koupit či nikoliv. V případě střelby na pevný cíl je použití zbraní dle žádajících skupin vymezeno vyhláškou číslo 221/2017 Sb.

⁴⁷ ZÁRUBA, J. 2017. *Zbrojní průkaz*. Praha: Leges, s. r. o. ISBN 978-80-7502-232-5.

Po zdárném zvládnutí manipulace se zbraněmi a střelivem se uchazeč o zbrojní průkaz dostává do poslední části zkoušky, což je střelba na pevný cíl. V případě, že žadatel se uchází o skupinu zbrojního průkazu skupiny:

- A a B, použije se ke střelbě krátká kulová nebo dlouhá kulová zbraň, v praxi je to pistole samonabíjecí a malorážka opakovací.
- C, se použije dlouhá kulová a dlouhá broková zbraň, v praxi se jedná o malorážku opakovací a brokovnici buď kozlici, nebo brokovnici dvojku.
- D a E se použije krátká kulová zbraň.

Při kombinaci skupin například B, C, E se použije pro skupinu C dlouhá kulová a dlouhá broková zbraň a na skupinu E se musí použít ke střelbě i krátká kulová zbraň. Skupina D je nejvyšší skupina v požadavcích na uchazeče, zde se střílí z krátké kulové zbraně na 15 metrů do mezinárodního pistolového terče rozměru 550 x 550 mm se soustřednými kruhy a uchazeč na splnění musí zasáhnout terč 4 ranami z 5 možných. Na skupinu E pro osobní ochranu se střílí to samé, ale pouze na vzdálenost 10 metrů. Z dlouhých zbraní se střílí však již na 25 metrů a na menší mezinárodní malorážkový terč rozměru 250 x 250 mm se soustředěnými kruhy. U střelby z malorážky opakovací je střelba možná střelba s oporou zbraně, terč musí uchazeč zasáhnout 4 ranami z 5. U dlouhé brokové zbraně ze dvou požadovaných ran, musí mít uchazeč v malorážkovém terči 3 broky. Střelba je omezena časovým limitem, který je dostatečně dlouhý.⁴⁸

Pokud by se žadateli některá část praktické části zkoušky nezdařila, zákon umožňuje jednu opravu a to nejdříve po 15 pracovních dnech do 2 měsíců, pokud tomuto nebrání jiné okolnosti, jako například nynější pandemie nemoci Covid 19, kdy bylo konání zkoušek od podzimu roku 2020 pozastaveno. Samozřejmě se zbrojní průkaz uchazeči prodraží, jelikož znovu musí zaplatit odměnu zkušebnímu komisaři a střelnici za přípravu na zkoušku a za vykonání zkoušky. Když se žadateli nepodaří zvládnout střelbu, musí při opravě opakovat celou praktickou část, to znamená jak manipulaci, tak i střelbu.⁴⁹

⁴⁸ KOMENDA, Jan. *Manipulace se zbraní*. Brno: Legraf, 2018. ISBN 978-80-907257-0-6.

⁴⁹ VOSÁTKA, Josef. *Zbrojní průkaz: Zkouška z odborné způsobilosti*. Praha: Druckovo, s.r.o., 2016. ISBN 978-80-87-668-24-5.

6.1.3 Implementace evropské směrnice do českého práva a její reálný vliv na zvýšení bezpečnosti v ČR

Jako reakci na vlnu teroristických útoků, které bez výjimky byly spáchány muslimskými teroristy v zemích západní Evropy, začaly se v roce 2015 ozývat hlasy evropských politiků, žádající zpřísnění, nebo dokonce úplný zákaz držení palných zbraní soukromými osobami mimo bezpečnostní složky. Dne 28. 4. 2015 vyzvala Evropská komise ve sdělení o Evropském programu o bezpečnost k revizi směrnice Rady 91/477/EHS, přičemž se přímo odvolává na nedávno proběhlé teroristické útoky.

To samozřejmě vyvolalo bouřlivou reakci mezi odbornou veřejností, především ve východní části EU, kde bylo možno zaznamenat většinový odpor občanů, kteří odmítali takový zásah do svých práv. To bylo často provázeno pokojnými demonstracemi. Lze říci, že Česká republika byla zemí, která projevovala nejaktivnější odpor s využitím všech možných politických, diplomatických a právních aktivit, aby přijetí směrnice zabránil.

Tento odpor byl způsoben především oprávněnou obavou, že dojde k zásadnímu omezení držení palných zbraní, s tím, že se bude jednat o tzv. salámovou metodu, kdy se budou zbraňové předpisy postupně zpříšňovat až do krajnosti, vedoucí k úplnému zákazu palných zbraní v EU. Tato obava byla podpořena faktem, že byl deklarován záměr Evropské komise zbraňovou směrnicí pravidelně revidovat v pětiletých cyklech.

Přes výše uvedené Evropská komise pokračovala v přípravě návrhu směrnice k jejímu předání k projednání a následnému schválení Evropským parlamentem, ve kterém byla zjevná většina pro její přijetí předem dána především díky postojům především západních zemí EU.

Hlavní cíle změn byly následující:

- zákaz většiny samonabíjecích zbraní,
- ponechání znehodnocených zakázaných zbraní mezi zakázanými zbraněmi,
- úplný zákaz nabývat zakázané zbraně na základě výjimek soukromým osobám,
- znehodnocení zakázaných zbraní v muzejních sbírkách bez výjimek,
- rozšíření okruhu registrovaných zbraní i na zbraně dosud neregistrované, jako flobertky, vzduchovky, poplašné zbraně apod.

Tak přísný návrh ovšem po silném odporu byl poněkud zmírněn. Pokud by byl původní záměr naplněn, znamenalo by to takové absurdity, které by například znamenaly pro Vojenský historický ústav, že bude muset znehodnotit veškeré zbraně ve své sbírce, včetně historických unikátů, které se zúčastnily významných historických událostí vzácných prototypů apod. Dalším problémem, který by vznikl, co se zbraněmi, které jsou již ve vlastnictví soukromých osob a byly nabyty v dobré víře. Podle Evropské komise měly být vykoupeny státem za tržní cenu v době výkupu. Otázkou je, jaká by asi byla tržní cena zbraně, kterou v té době by nebylo možno legálně zakoupit. Podobných absurdit ve směrnici byla celá řada, zpravidla vyplývající z naprosté neznalosti problematiky.

Naprostě nereálná se ukázala snaha zavést povinnou registraci dříve neregistrovaných zbraní, jako byly zbraně poplašné, vzduchovky, flobertky a podobně, jelikož těchto zbraní je obrovské množství, často nemají žádná výrobní čísla ani typové označení a není v silách příslušných orgánů zajistit kapacity pro registraci takových zbraní, nemluvě o ochotě držitelů zbraní tyto vůbec přihlašovat, čímž by se skokově zvýšil počet nelegálních držitelů zbraní v ČR. To by se ovšem dalo očekávat i v případě registrovaných zbraní, pokud by tyto byly zakázány, jelikož nynější držitelé se netajili tím, že vážně uvažují, že než by své zbraně odevzdali, tak raději ohlásí ztrátu zbraní a budou je nadále držet nelegálně. V tomto smyslu se i vyjadřoval tehdejší Ministr vnitra Milan Chovanec.⁵⁰

Částečně pak uspělo připomínkování směrnice, kdy se podařilo konečnou verzi poněkud zmírnit, ovšem spousta nedořešených absurdit v ní zůstalo. Příkladem může být zákaz dlouhých zbraní, které jsou kratší než 600 mm, případně které mohou být zkráceny na tuto délku bez použití nástrojů při zachování jejich funkčnosti. Ze samotné definice dlouhé zbraně totiž vyplývá, že dlouhá palná zbraň je zbraň, jejíž délka je větší než 600 mm, tzn., že palné zbraně, které jsou pod touto délkou, jsou zbraněmi krátkými.

⁵⁰ BARTONÍČEK, R. Chovanec: V Evropě jsou tisíce radikálů. Brát teď lidem zbraně lidem je nesmysl. *Aktuálně.cz* [online] 2017 [cit. 2021-09-09]. Dostupné z <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/je-nesmysl-brat-lidem-zbrane-kritizuje-chovanec-evropu-a-zko/r~e2eefc9ad5d811e6b035002590604f2e/>

Výsledkem jednání nakonec bylo přijetí směrnice, která stanovovala následující omezení:

- zákaz krátkých samonabíjecích zbraní se středovým zápalem, které mají schopnost pojmout více než 20 nábojů, resp. zásobníků do těchto zbraní, které překročí tuto kapacitu,
- zákaz dlouhých samonabíjecích zbraní se středovým zápalem, které mají schopnost pojmout více než 10 nábojů, respektive zásobníků do těchto zbraní, které překračují tuto kapacitu,
- zákaz dlouhých zbraní samonabíjecích se středovým zápalem, jejichž délka je kratší než 600 mm nebo které mohou být kráceny pod tuto délku, aniž by ztratily funkčnost bez použití nářadí,
- zákaz expanzních zbraní, které byly upraveny z původně ostrých zbraní,
- povinnost registrovat veškeré zbraně, které je dosud možné držet volně bez registrace, jako jsou vzduchovky, flobertky, poplašné zbraně, airsoftové zbraně, zbraně znehodnocené atd.

Pokud by byla přijatá směrnice v takto zamýšlené podobě, odhadovalo Ministerstvo vnitra, že jen v ČR by se omezení týkalo následujících počtů zbraní:

- samonabíjecí zbraně: 30 000 ks,
- samonabíjecí zbraně se sklopnou pažbou: 10 000 ks,
- samonabíjecí zbraně s nadlimitním počtem nábojů: 400 000 zbraní,
- nadlimitní zásobníky: asi 1 000 000 ks,
- poplašné zbraně: řádově statisíce ks,
- historické zbraně a jejich repliky: řádově desetitisíce až statisíce,
- znehodnocené zbraně: řádově desetitisíce až statisíce.⁵¹

Česká republika proto vyvíjela velkou snahu o zmírnění celé směrnice tak, aby byla smysluplnější a prakticky proveditelnější. Celý podivný, neprůhledný legislativní proces EU, založený na projednávání triologem s následným formálním schválením Parlamentem

⁵¹ NOVÁKOVÁ, L. *Přehled možných dopadů revize evropské směrnice o zbraních*. [online] 2017 [cit. 2021-09-10]. Dostupné z <https://www.mvcr.cz/clanek/prehled-moznych-dopadu-revize-evropske-smernice-o-zbranich.aspx>

a Radou EU, což působí dojmem státu s omezenou či předstíranou demokracií. O samotném přístupu k demokratickým principům EU pak vypovídá i samotné hlasování Parlamentu EU o směrnici, kdy česká poslankyně Dita Charanzová navrhovala povolit hlasování o řadě pozměňovacích návrhů. O tomto návrhu nechal předseda schůze hlasovat, přičemž následně vyhodnotil návrh jako „zjevně nepřijatý“, aniž by hlasy vůbec přepočítával.⁵² Celé projednání směrnice tak nakonec Parlamentu EU zabralo 4 minuty a 50 vteřin. Je nasnadě, že takový přístup EU k demokratickým principům popularitě EU příliš nepřidává a mezi veřejností pak sílí hlasy na národních úrovních volajících po rozpadu tohoto společenství.

Vzhledem ke schválení směrnice Radou EU, přičemž přehlasovává odmítavý postoj České republiky, Polska a Lucemburska. Následkem tohoto aktu, vznikla povinnost členským státům EU provést implementaci do národních zákonů. Směrnice jednotlivým státům nařizuje zavést ještě přísnější omezení, čehož se některé státy opravdu zhostily, jako například Německo. Jinde, jako například ve Španělsku, podobné pokusy narazily na houževnatý odpor veřejnosti, kdy musely být návrhy změn změněny a celý legislativní proces musel začít znova, dosud bez konečného výsledku. Vzhledem k náročnosti tohoto procesu, celá řada zemí nestihla implementovat směrnici do konce roku 2019 vůbec nebo alespoň z části, včetně ČR. EU proto zahájila na podzim roku 2019 formální řízení za nesplnění povinnosti, přičemž ČR hrozila za to pokutou ve výši 307 mil. Kč.⁵³

V žádném případě nelze tvrdit, ČR by cokoliv zanedbala. Naopak ihned po přijetí směrnice pokračovala jednak v odporu, jednak zahájila přípravu případné implementace směrnice do příslušné legislativy, ovšem takovým způsobem, aby v podstatě nedošlo k omezení stávajících práv držitelů zbraní v ČR.

⁵² GAWRON, T. Výročí představení zbraňové směrnice – podrobný popis legislativního procesu [online] 2020 [cit. 2021-09-10]. Dostupné z <https://zbrojnice.com/2019/11/18/vyroci-predstaveni-zbranova-smernice-podrobny-popis-legislativniho-procesu-trialog-vetsinove-hlasovani-analyza-dopadu/>

⁵³ GAWRON, T. Přehled zemí, proti kterým EU vede řízení pro nesplnění povinnosti implementovat zbraňovou směrnici [online] 2020 [cit. 2021-09-11]. Dostupné z <https://zbrojnice.com/2020/02/05/prehled-zemi-proti-kterym-ek-vede-rizeni-pro-nesplneni-povinnosti-implementovat-zbranova-smernici/>

Ministerstvo vnitra provedlo na základě vlastní analýzy dopadu směrnice na držitele zbraní v ČR, přičemž navrhlo tři možná řešení:

- směrnici neimplementovat vůbec,
- provést minimalistickou implementaci směrnice,
- vytvořit zcela nový zákon o zbraních a střelivu.

Vláda ČR na mimořádném zasedání nakonec vybrala minimalistickou variantu, přičemž měly být implementovány pouze ty části směrnice, které jsou bezprostředně nutné a s minimálním dopadem vůči držitelům zbraní.⁵⁴ Kromě toho byla podána žaloba k Evropskému soudnímu dvoru (ESD), kde ČR napadla vůbec oprávnění EU tuto směrnici vydat, jelikož EU není oprávněna upravovat předpisy zasahující do vnitřní bezpečnosti jednotlivých států. Dále rovněž napadla prošení proporcionality, jelikož směrnice omezuje držení zbraní, které nikdy nebyly použity k teroristickému útoku, porušení zásady právní jistoty, jelikož držitelé zbraní by měli odevzdat zbraně, které nabyli v dobré víře v souladu se zákony a porušení zásady diskriminace, jelikož směrnice obsahuje tzv. švýcarskou výjimku, kterou ostatní státy nemůžou uplatnit. ESD se s žalobou vypořádal dle očekávání po svém, žalobu odmítl a vydal poněkud zcestné, často zavádějící či dokonce vyloženě lživá fakta v odůvodnění.⁵⁵

Vzhledem k neúspěšnosti žaloby přistoupila ČR k implementaci směrnice do stávajícího zákona č. 119/2002 Sb., což vešlo ve známost jako tzv. mininovela. V rámci tohoto procesu byly nově vytvořeny podkategorie zbraní A1, C1.

⁵⁴ KARÁSEK, D. *Blíží se změny*. Střelecká revue. 2018, č.1, s. 10.

⁵⁵ GAWRON, T. *Rozsudek Evropského soudního dvora* [online] 2020 [cit. 2021-09-11]. Dostupné z: <https://zbrojnice.com/2019/12/06/rozsudek-evropskeho-soudniho-dvora-evropska-unie-ma-pravomoc-zakazat-civilni-drzeni-jakekoliv-kategorie-zbrani/>

Jednotlivé podkategorie zahrnují nově tyto zbraně:

- A1 – všechny zbraně, které dosud byly v kategorii B a které podle směrnice jsou nadále zakázány,
- C1 – všechny zbraně, které dříve nepodléhaly registraci, tj. původně zbraně kategorie D, které dle směrnice nadále podléhají registraci.

Pro stávající držitele zbraní původně spadající do kategorie zbraní B, tj. zbraní které bylo možno pořídit na základě povolení, tj. právě tolik kritizované dlouhé zbraně samonabíjecí se středovým zápalem, nově spadají do podkategorie A1, tj. zbraní zakázaných. Spadly zde i „dlouhé zbraně“ s délkou kratší než 600 mm, které ovšem neexistují, jak bylo uvedeno výše, ale bylo potřeba učinit za dost směrnici. Rovněž zde bylo přesunuto střelivo pro krátké kulové zbraně se střelou šokovou či jinak zvyšující ranivý účinek v cíli. I když zbraně kategorie A a A1 není možné nabývat do vlastnictví, zákon ponechal možnost získat na jejich držení výjimku, která v kategorii A1 je nároková a v podstatě její získání je čistě formální záležitost. Pro stávající držitelé zbraní této kategorie se v podstatě nic nemění. Své zbraně si mohou ponechat a nemusí ani žádat o výjimku k jejich držení, jelikož je jim udělena automaticky. Stejně tak není nutno zbraně přeregistrovat a žádat o vydání nového průkazu zbraně.

Noví zájemci o zbraň kategorie A1 ji mohou získat na základě nárokové výjimky, která automaticky bude udělena, pokud to neodporuje veřejnému pořádku a žadatel je držitelem příslušného zbrojního oprávnění nebo zbrojní licence a do žádosti uvede oprávněný důvod který v závislosti na skupině zbrojního průkazu nebo licence může být:

- sběratelská nebo muzejní činnost
- ochrana života, zdraví nebo majetku v citlivých prostorách
- výcviku k zajišťování nebo podílení se na zajišťování nebo ochrany kritické infrastruktury, objektů mimořádné důležitosti, objektů důležitých pro obranu státu, majetku mimořádné hodnoty nebo mimořádně nebezpečných nebo cenných zásilek,
- kulturní, vzdělávací, výzkumné a historické účely.

Důležité je, že zákon stanovuje, že pokud žadatel splňuje podmínku spolehlivosti a bezúhonnosti, pak udělení výjimky neodporuje veřejnému pořádku.⁵⁶ Z tohoto vyplývá, že každý držitel zbrojního průkazu a zbrojní licence tyto podmínky splňuje, v opačném případě by totiž nemohl být držitelem zbrojního průkazu či licence. Tím je zamezeno tomu, aby tato výjimka závisela na subjektivním posouzení žádosti policejního úředníka, ale tento ji musí automaticky udělit.

Pokud se zamyslíme nad přesným zněním definice zbraní kategorie A1, pak nás nejvíce zajímá bod 1.: *zbraně samočinné, u nichž došlo k úpravě na samonabíjecí palné zbraně*.⁵⁷ Je to přesně v souladu se směrnicí, kdy jejich tvůrcům šlo zjevně o to, aby byly zakázány samonabíjecí pušky, které vznikly úpravou původních automatických útočných pušek, například u nás tak populární samopaly vz. 58, které několik výrobců nabízí jako samonabíjecí pušky. Tvůrcům směrnice však ušlo to, že tyto zbraně většinou vznikly sestavením z nových nebo repasovaných dílů a nejedná se tedy o přestavěné automatické zbraně, ač celá řada dílů je společná a jejich vzhled je takřka stejný. Proto většina těchto zbraní tak zůstává ve stávající kategorii B, za předpokladu, že v nich není vložen nadlimitní zásobník. Zjistit, zda se jedná o přestavbu z automatické zbraně, nebo se jedná o nově vyrobenou zbraň, je dost obtížné, a lze to jen v případě, že je možné zjistit původní výrobní číslo zbraně, které ale většinou výrobci odstraňují a zbraně dostávají číslo nové.

Další významnou změnou, je i možnost získání nárokové výjimky k nabytí, držení a nošení střeliva pro krátké kulové zbraně se střelou se zvýšeným ranivým účinkem. Tím se držitelům zbrojního oprávnění, dostala možnost používat toto střelivo pro ochranu života, zdraví nebo majetku. Zdánlivě se to může zdát nehumánní, takové střelivo, které zvyšuje ranivost při zásahu, zvláště když toto střelivo je zakázáno používat v ozbrojených konfliktech mezinárodním humanitárním právem válečným. Na druhou stranu je potřeba si uvědomit, že taková střela má sníženou průbojnost tzn. je pravděpodobné, že po zásahu cíle střela se zastaví a značně se tak sníží pravděpodobnost zásahu neúčastněných osob. Rovněž tak se značně zvyšuje tzv. stavěcí účinek střely, tj. schopnost střely po zásahu

⁵⁶ Zákon č. 119/2002 Sb. o zbraních a střelivu. In: *Sbírka zákonů, Česká republika. 2002, částka 52, § 11a.*

⁵⁷ Zákon č. 119/2002 Sb. o zbraních a střelivu. In: *Sbírka zákonů, Česká republika. 2002, částka 52, § 4.*

zneškodnit protivníka, aby již nepokračoval v útoku. Tento druh střeliva ostatně již řadu let používá PČR při výkonu služby.

Dalším důležitou změnou byla implementace omezení kapacity zásobníků. Pro tyto zásobníky byl zaveden pojem „nadlimitní zásobník“. Rozumí se tím zásobníky nad 10 nábojů pro dlouhé zbraně a nad 20 nábojů pro zbraně krátké. Problém ovšem je, že zásobníky bývají často univerzální a je možné je vkládat jak do krátkých, tak do dlouhých zbraní. Pokud tedy zásobník na 15 nábojů je vložen do pistole, je vše v pořádku a pokud ten samý zásobník střelec přemístí do dlouhé zbraně, již porušuje zákon. V každém případě, se ustanovení o nutnosti mít výjimku nevztahují na nadlimitní zásobníky, které byly ve vlastnictví osoby již před nabitím účinnosti novely zákona, tj. před 30. lednem 2021. Tyto zásobníky může každý nadále vlastnit a pokud před tímto datem rovněž vlastnil příslušnou zbraň k těmto zásobníkům, může je i nadále bez patřičné výjimky v této zbraní používat. Nové držitele zbraní kategorie A1 mohou požádat o udělení nárokové výjimky pro nabývání nadlimitních zásobníků obdobně jako u zbraní kategorie A1. Výjimka v takovém případě je univerzální, tj. platí pro neomezený počet zásobníků a není rozhodné, zda pro daný typ zásobníku dotýčný vlastní zbraň nebo nikoliv.⁵⁸

Zcela se však opomenulo na nabíjecí zařízení pomocí pásu. Tvůrci směrnice si totiž neuvědomili, že v ČR je několik samonabíjecích pušek, které jsou založeny na kulometech, jako například kulomet vz. 59, přičemž tyto pušky ze svých předchůdců převzaly i nabíjecí ústrojí pásem, pro které tedy žádné omezení neplatí. To ostatně potvrzuje, že mezi tvůrci směrnice nebyli žádní skuteční odborníci, když jim ucházely podobné skutečnosti.

Další novou podkategorií je C1. Do této kategorie byly přesunuty všechny zbraně původně nepodléhající registraci, tj. vybrané typy zbraní kategorie D. Tyto zbraně může nadále nabývat do vlastnictví osoba, která:

- je starší 18. let,
- je plně svéprávná,
- má místo pobytu na území ČR.

⁵⁸ Zákon č. 119/2002 Sb. o zbraních a střelivu. In: *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2002, částka 52, § 11b.

Zároveň tato osoba nesmí být pravomocně uznána vinnou ze spáchání trestných činů uvedených v § 22 zákona, přičemž policie si tyto skutečnosti může ověřit požádáním o doložení výpisu rejstříků trestů. Zbraně nově spadající do kategorie C1, které prošly zkušebnou před 30. 1. 2021 zůstávají nadále zbraněmi kategorie D, tj. nadále nepodléhají registraci.⁵⁹ Rozpoznání těchto zbraní je pomocí zkušební značky, kdy nově zkoušené zbraně musí mít vyraženy kromě zkušební značky i značku C1.

Poslední změnou bylo rozšíření okruhu zbraní kategorie D o torza zbraní. V tomto případě se jedná o natolik poškozené zbraně vlivem degradace materiálu nebo poškození, že jsou trvale neschopné střelby a její oprava je nemožná bez výměny hlavních částí zbraně. Jedná se například o různé zbraně nalezené při archeologickém průzkumu nebo jiné činnosti, přičemž je zjevné, že tyto zbraně už nikdy nebudou použitelné, přesto, pokud si je někdo ponechal, mohl být vystaven trestnímu stíhání pro nedovolené ozbrojování.⁶⁰

Zavedením kategorie zbraní C1, byla získána určitá kontrola nad moderními obrannými zbraněmi založenými na perkusních zámcích, které dosud bylo možno vlastnit bez registrace a v podstatě se k ní mohla dostat bez potíží i osoba s kriminální minulostí, případně osoba, která je zjevně nezpůsobilá. Faktem ovšem je, že není známo, že by tyto zbraně byly užívány k trestné činnosti a z tohoto hlediska tyto zbraně neznamenají zvýšenou hrozbu proti bezpečnosti ČR.

Co se týče původní skupiny A, pak nedošlo k žádným omezením k možnosti získání výjimky těchto zbraní. Tj. je na zvážení příslušného útvaru policie, zda danou výjimku udělí či nikoliv. Tato výjimka je nenároková a omezuje se jen na řádně odůvodněné žádosti, jako je muzejní činnost zahrnující vzácné zbraně, kluby vojenské historie, provádějící rekonstrukce historických událostí, nebo profesionální sběratelé. Přesto i zde byly přijaty určité kosmetické úpravy, především co se týče zabezpečení zbraní, jak bude vysvětleno dále. V souvislosti se zbraněmi kategorie A je nutno rovněž zmínit zdánlivé zmírnění podmínek jejich zabezpečení, kdy tyto zbraně již nadále nemusí být nadále

⁵⁹ KARÁSEK, David. Zpráva o stavu legislativy. *Střelecká revue*. 2018, č. 4, s. 8 - 9. ISSN 0322-7650.

⁶⁰ Zákon č. 119/2002 Sb. o zbraních a střelivu. In: *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2002, částka 52, § 7.

umístěny pouze v trezorové místnosti nebo trezoru splňující příslušnou technickou státní normu, ale rovněž můžou být umístěny i v objektech, které svojí podstatou odolnost požadovanou normou zjevně překračují, což vítají především muzea.

Závěrem je potřeba zmínit i vládní návrh novelizace zákona číslo 222/1999 Sb., o obraně ČR, který počítá s vytvořením branných spolků, které by sdružovali zájemce o brannou výchovu obyvatelstva, nejen ve střelbě, ale i dalších disciplínách, jako zdravotní péče, technika, topografie, záchranářství, duchovní služba a v podstatě by se tak vytvářeli jakési občanské zálohy pro pomocné úkoly v době válečného stavu a zároveň by se tak zamezilo vytváření tzv. domobran apod.⁶¹

V následující praktické části bude výzkum zaměřen na zodpovězení následujících otázek:

- jak náročný je ve skutečnosti proces získání zbrojního průkazu v ČR?
- jak intenzivní je navýšení držitelů ZP v ČR?
- jak intenzivní je navyšování zbraní v ČR?
- má toto navyšování vliv na zvýšení násilné trestné činnosti?
- jak rozšířené jsou mezi lidmi výjimky k držení zakázaných zbraní a představují tyto zbraně nějakou hrozbu?
- kolik držitelů zbrojního oprávnění se dopouští trestné činnosti?
- jaké druhy zbraní byly použity pro spáchání teroristických útoků v západní Evropě v roce 2015?
- jsou přijatá opatření ve směrnici taková, aby dokázala zabránit podobným teroristickým útokům?

⁶¹ KARÁSEK, David. Zpráva o stavu legislativy. *Střelecká revue*. 2019, č. 1, s. 9. ISSN 0322-7650.

7 Praktická část

Praktická část práce se zabývá vyhodnocením současného stavu legislativních norem regulující držení zbraní v České republice s přihlédnutím k implementaci Evropské směrnice 2017/853.

Následně zde přiblížím postup při získání zbrojního průkazu v praxi a popis kvantitativního výzkumu – dotazníkového šetření u vybraného vzorku respondentů. V druhé části je provedeno statistické šetření v počtu držitelů zbrojních průkazů v ČR v letech 2011 až 2020 a vyhodnocení statistických údajů. Diskuse a výsledky jsou doplněny o případovou studii.

Je možno konstatovat, že hlavním účelem legislativní normy regulující držení zbraní je zamezení přístupu ke zbraním osobám, které by se z různých důvodů neměly ke zbraním dostat. Tyto důvody mohou být:

- nebezpečí zneužití zbraně k páčání trestné činnosti,
- nedostatek mentální kapacity a manuální zručnosti k bezpečnému ovládní zbraně,
- užívání psychotropních látek a nadměrného užívání alkoholu,
- závažné duševní poruchy a duševní onemocnění.

Dalším účelem je zabránění držitelům zbrojních průkazů možnosti držet zbraně, které svojí povahou a především účinkem, jsou nepřiměřené k zamýšlenému použití, tzn. sportovní (případně zážitková) střelba, lovecké účely a obranná střelba. Těmito zbraněmi tedy rozumíme zejména zbraně hromadně účinné určené pro vojenské účely, střelivo s nepřiměřeným ranivým účinkem, nepřiměřenou průbojností a způsobující tepelný účinek, který by mohl způsobit škody na majetku (požár). Účelem zákona o zbraních a střelivu je tedy nastavit systém k získání zbrojního oprávnění takovým způsobem, aby z nich byly vyloučeny osoby, u kterých by se mohly vyskytnout výše uvedené faktory.

Zastánci zachování dosavadního přístupu ke zbraním uvádí, že současná legislativa v České republice patří k nejlepším ve světě a že účinným způsobem dokáže zabránit přístupu ke zbraním osobám, které výše uvedeným kritériím nevyhovují.

Naopak odpůrci držení zbraní, kteří prosazují zpřísnění držení zbraní v celé EU, namítají, že vzhledem k bezpečnostní situaci v Evropě, po sérii teroristických útoků, je nutné přístup ke zbraním značně omezit, čímž by mělo dojít ke zvýšení bezpečnosti.

7.1 Proces získání zbrojního průkazu v praxi

V této praktické části se práce zaměřuje na posouzení celého procesu získání zbrojního průkazu a s tím spojených příslušných oprávnění. Kromě teoretického rozboru celé problematiky bylo využito odpovědí respondentů, kteří absolvovali zkoušky odborné způsobilosti v roce 2019 a dále z praktického pozorování autorky práce v rámci její odborné praxe. Zpočátku bylo zamýšleno oslovit uchazeče přímo na střelnici po skončení zkoušek odborné způsobilosti a požádat je o vyplnění papírového dotazníku. Vzhledem k tomu, že zkoušky odborné způsobilosti se při počtu cca 15 uchazečů zpravidla prodlouží do odpoledních hodin, zbyl by dostatek času, aby uchazeči se mohli nad vyplněním dotazníku zamyslet, nijak by je to nezatížilo. Ovšem z důvodu nepříznivého vývoje šíření pandemie nemoci Covid-19, byly zkoušky při prvním výskytu nemoci na jaře 2020 zrušeny. Rozběhly se až během letních měsíců, kde bývá vzhledem k plánovaným letním dovolených a školním prázdninám účast nejnižší.

Z tohoto důvodu bylo pro šetření použito internetového odkazu pro vyplnění dotazníku. Celkem bylo osloveno 210 uchazečů o zbrojní průkaz ve Středočeském kraji ve věku od 15 do 70 let. Výzkumu se zúčastnilo 169 respondentů, 146 mužů a 23 žen. Respondentům byl zaslán email týkající se představení dotazníku, jeho účelu a prosby o jeho vyplnění s internetovým odkazem, po jehož spuštění se uchazečům zobrazilo 13 otázek, přičemž výsledky dotazníkového šetření, které program vyhodnotil, budou představeny dále.

Seznam otázek dotazníkového šetření.

- 1) Jste žena nebo muž? Jednalo se o uzavřenou otázku s jednou možností odpovědi.
- 2) Kolik je vám let? Další uzavřená otázka na výběr s více možnostmi odpovědí.
- 3) Za jakým účelem jste se rozhodl/a/ získat zbrojní průkaz? Otevřená otázka, kdy každý respondent musel odpověď formulovat sám.

- 4) Jak byste hodnotil/a/ náročnost zkoušky? Uzavřená otázka s nabídkou možných alternativ od 1 nejjednodušší do čísla 5 nejtěžší.
- 5) Kolik času jste věnoval/a/ přípravě za zkoušku? Uzavřená otázka s nabídkou odpovědí jeden týden až měsíc a více.
- 6) Musel/a/ jste zkoušku opakovat? Uzavřená otázka s jednou možností odpovědi.
- 7) Kterou část zkoušky považujete za nejtěžší? Uzavřená otázka s jedním výběrem odpovědi teoretickou část – test, praktickou část – manipulace se zbraní a střelivem, praktickou část – střelba na pevný cíl.
- 8) Považujete prověření Vaší zdravotní způsobilosti ošetřujícím lékařem za dostačující? Uzavřená otázka s možným výběrem odpovědí – byla velmi podrobná, dále – omezila se na náhled do zdravotní dokumentace, – prohlídka byla čistě formální.
- 9) Musel/a/ jste v rámci zdravotní prohlídky absolvovat psychotest? Uzavřená otázka s jednou možností odpovědi ano či ne.
- 10) Jaké máte vzdělání? Uzavřená otázka s možností volby od základního vzdělání po vysokoškolské vzdělání.
- 11) Máte v úmyslu si po získání zbrojního průkazu pořídit svou zbraň? Výčet odpovědí ano, ne, nevím.
- 12) Hodláte po získání zbrojního průkazu pravidelně navštěvovat střelnici za účelem tréninku střelby? Opět uzavřená otázka s výběrem odpovědí ano, ne, nevím.
- 13) Uvažujete v budoucnu o členství v branném spolku? Uzavřená otázka s možností odpovědí ano, ne, nevím.

Otázka č. 1: Jste muž nebo žena?

Složení respondentů z hlediska pohlaví víceméně odpovídá i údajům ve statistikách, které rozlišuje držitele zbrojních průkazů dle pohlaví. Dle těchto údajů se počet žen mezi držiteli zbrojních oprávnění pohybuje okolo deseti procent.

Graf 1 Procentuální podíl žen a mužů mezi respondenty

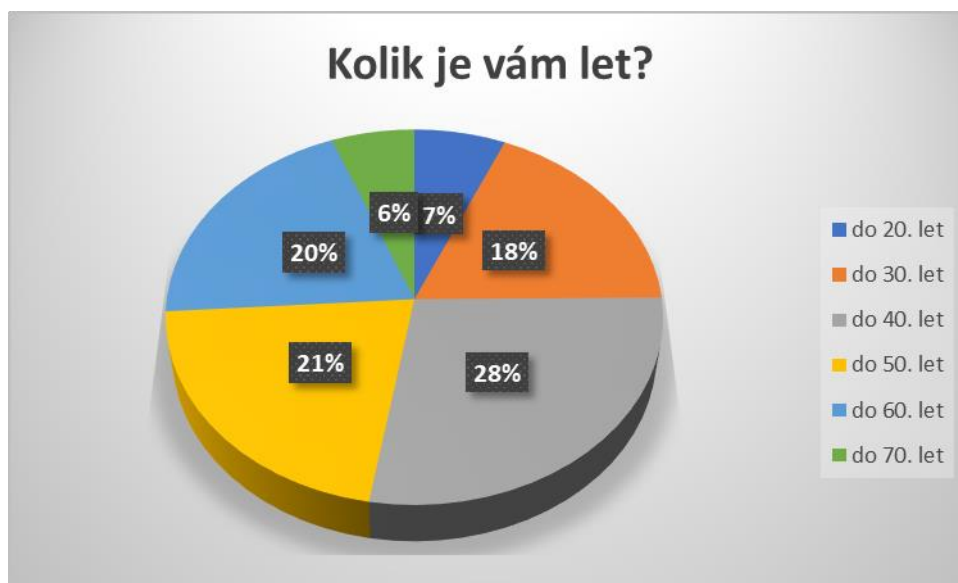

Zdroj: vlastní šetření, zpracování: vlastní práce

Otázka č. 2: Kolik je Vám let?

Respondenti byli nejvíce zastoupení osobami ve věku mezi 30. a 40 lety. Osoby mladší dvaceti let jsou zpravidla mladí sportovci zabývající se střelbou, případně studenti středních lesnických škol. Mezi respondenty nebyla žádná osoba starší 70. let.

Graf 2 Věkové složení respondentů

Zdroj: vlastní šetření, zpracování: vlastní práce

Otázka č. 3: Za jakým účelem jste se rozhodl/a/ získat zbrojní průkaz?

Převážná většina respondentů odpověděla, že zbrojní průkaz si hodlá pořídit na svoji osobní ochranu a ochranu majetku, poté z důvodu záliby ve střelbě a v neposlední řadě zejména ženy si pořizují zbrojní průkaz kvůli partnerovi či dětem, které závodí např. v biatlonu a sami si zbraň nemohou koupit, tudíž rodič si též udělá zbrojní průkaz, aby dítěti mohl pořídit zbraň a pomoci mu jí na závody převážet. V tomto případě se jednalo o otevřenou otázku, na kterou respondenti odpovídali volnou formou.

7.1.1 Zdravotní způsobilost

Prvotním předpokladem pro získání zbrojního průkazu je nezbytnost získání potvrzení o zdravotní způsobilosti uchazeče u místně příslušného lékaře, u kterého je uchazeč registrován, jak je vysvětleno v kapitole třetí. Absolvováním zdravotní prohlídky ošetřující lékař stvrzuje, že žadatel netrpí žádnou nemocí uvedenou v příloze vyhlášky 493/2002 Sb., o posuzování zdravotní způsobilosti uchazeče. Z výčtu chorob vylučující vydání zbrojního průkazu je zjevné, že tím dojde k eliminaci osob, které by se neměly stát držiteli zbrojního průkazu vzhledem k jejich onemocnění, nedostatečné mentální kapacitě, nebo duševní poruchy.

Základním předpokladem, že tomu tak bude, je pochopitelně důsledné provedení stanovené prohlídky. Zde záleží na osobě lékaře, jak bude důsledný, neboť udělení nebo neudělení potvrzení je plně v jeho kompetenci. Lékař by vždy měl provést orientační ověření zraku, barvocitu a sluchu, obdobně jako u žadatele o řidičský průkaz. Tedy jednoduché, pro praktika jistě rutinní úkoly, stejně jako nahlédnutí do zdravotní dokumentace, ze které může případně vyplynout, zda žadatel netrpí některou z chorob, která by vylučovala držení zbrojního průkazu, a to včetně duševních poruch a nemocí.

Vyšetření duševního stavu vyhláška přímo nenařizuje, takže je na pouze na zvážení posuzujícího lékaře, zda žadatele vyšle na psychologické vyšetření nebo ne. Z vyhodnocení dotazníku vyplývá, že tomu tak ve většině případů není. Veškeré tyto uvedené skutečnosti vzbuzují zdání, že ne všichni lékaři vydávají posudek o zdravotní způsobilosti opravdu odpovědně. V rámci ankety byli respondenti proto dotazováni, jak přísně vnímali provedení lékařské prohlídky.

Otázka č. 4: Jak důsledná podle Vás lékařská prohlídka byla?

Graf 3 Vnímání náročnosti zdravotní prohlídky respondenty

Zdroj: vlastní šetření, zpracování: vlastní práce

Z výsledku ankety je patrné, že pouze necelá polovina respondentů uvedla, že zdravotní prohlídku vnímala jako opravdu důkladnou. Třicet šest procent uvedlo, že se prohlídka omezila na nahlédnutí do zdravotní dokumentace a u patnácti procent byla jen formální záležitostí.

Otázka č. 5: Podstoupil/a jste psychologické vyšetření?

Tato otázka byla směřována na absolvování psychologického vyšetření. Pouze čtyři procenta respondentů odpověděla, že se muselo podrobit psychologickému vyšetření. Z výše uvedeného vyplývá, že ne vždy posuzující lékař věnuje zdravotní prohlídce náležitou pozornost. Možnost nařídit psychotesty je lékaři využívána vzácně.

Graf 4 Podíl respondentů absolvující psychologické vyšetření

Zdroj: vlastní šetření, zpracování: vlastní práce

7.1.2 Zkouška odborné způsobilosti

Po absolvování nezbytných formalit, je uchazeč pozván k vykonání zkoušky z odborné způsobilosti, kde žadatel musí prokázat orientaci v právních předpisech, prokázat bezpečnou manipulaci se zbraní a střelivem a splnit požadovanou střeleckou dovednost. Z nastavených pravidel je zcela zřejmé, že důraz praktické zkoušky je zaměřen především na bezpečnou manipulaci se zbraní a střelivem. Jde především o to, aby uchazeč prokázal dovednosti a správnou souslednost postupů při řešení nejrůznějších závad, které během střelby mohou nastat, dále postupů při rozebírání zbraně a řešení jiných nestandardních situací, jejichž cílem je především zabránit zranění samotného držitele nebo jiných přítomných osob nebo zvířat, případně vzniku škody.

Vzhledem k doзору nad výkonem zkoušky ze strany PČR, kdy probíhá i video dokumentace celé zkoušky, je možno konstatovat, že zkoušky jsou vedené korektně a přísně. Bez řádné přípravy ji v podstatě není možné úspěšně dokončit. Respondenti při vyplňování dotazníku se měli vyjádřit na jejich názor ohledně jejich vnímání náročnosti zkoušky. Byli dotazováni jednak na jejich subjektivní vnímání obtížnosti zkoušky, dále, kterou část zkoušky vnímali jako nejobtížnější a zda museli zkoušku opakovat. Výsledky průzkumu jsou patrné z následujících grafů.

Náročnost zkoušky vyplývá ze skutečnosti, že postupy řešení situací se navzájem mírně liší, ač jsou celkově obdobné a uchazeči jsou si vědomi, že jakékoliv zaváhání a přehození jednotlivých bodů postupu zpravidla znamená neúspěšný pokus zkoušky.

Samotné střelecké cvičení, však prokazuje opravdu jen nejnütnější požadavek na schopnost uchazeče zasáhnout cíl na vzdálenost deseti, resp. patnácti metrů z krátké palné zbraně, nebo dvaceti pěti metrů z dlouhé kulové nebo brokové zbraně. Z hlediska průměrně zkušeného střelce se rozhodně nejedná o nějak velké dálky na standardní terč a je možno tuto část, alespoň zdánlivě, považovat za jednoduchou. Praxe však ukazuje, že ani toto jednoduché cvičení nejsou často uchazeči schopni splnit. Z tohoto důvodu byly v této souvislosti položeny respondentům následující **otázky číslo 6, 7:**

Otázka č. 6: Musel/a/ jste zkoušku opakovat?

Graf 5 Podíl respondentů, kteří museli opakovat zkoušku odborné způsobilosti

Zdroj: vlastní šetření, zpracování: vlastní práce

Výsledky tohoto grafu jsou pozoruhodné, jelikož v praxi nejvíce uchazečů neuspěje na části praktické. O náročnosti zkoušky pak vypovídá i předcházející graf k otázce číslo 6, ze kterého je patrné, v kolika procentech je uchazeč úspěšný na první pokus a v kolika procentech musí zkoušku opakovat. Celkově ovšem odpovědi zcela nekorespondují se souhrnnými údaji ohledně úspěšnosti uchazečů, které jsou uvedeny v další části práce, ze kterých vyplývá, že skutečná úspěšnost uchazečů při zkouškách je mnohem nižší. Tento rozpor je způsoben tím, že mezi respondenty chybí skupina uchazečů, kteří po neúspěšném pokusu již na získání zbrojního průkazu rezignovali zcela, ale do souhrnných statistik policie byli zahrnuti.

Otázka č. 7: Kterou část zkoušky vnímáte jako nejobtížnější?

Graf 6 Subjektivní vnímání náročnosti jednotlivých částí zkoušky odborné způsobilosti respondenty

Zdroj: vlastní šetření, zpracování: vlastní práce

Součástí dotazníku bylo rovněž zjištění subjektivního vnímání uchazečů celkové náročnosti zkoušky a sní spojenou nutností přípravy a časové dotace k ní. Je zjevné, že toto vnímání bezesporu souvisí i s inteligenčními vlastnostmi každého uchazeče, a proto byla zařazena i otázka vzdělání.

Otázka č. 8: Jak byste hodnotil/a náročnost zkoušky?

Respondenti na tuto otázku měli za úkol odpovědět v rozsahu 1 – 5, s tím, že 1 nejlehčí a 5 byla nejtěžší. Celá jedna třetina respondentů odpověděla, že zkoušku vnímala jako středně náročnou a přiřadila ji tedy hodnotu 3 (přesně 37 %). Většina zbývajících respondentů hodnotila zkoušku jako těžkou nebo velmi těžkou a přiřadila jim hodnotu 4 a 5 a to ve 46. % a jen 17 % respondentů ji označilo za lehkou nebo velmi lehkou.

Graf 7 Vnímání celkové náročnosti zkoušky respondenty ve škále od 1 - 5.

Zdroj: vlastní šetření, zpracování: vlastní práce

Otázka č. 9: Kolik času jste věnoval/a přípravě na zkoušku

Z výsledku šetření je patrné, že příprava k samotné zkoušce většině respondentů zabrala poměrně hodně času, což i odpovídá výsledkům předešlé otázky, tj. že zkouška pro uchazeče o zbrojní průkaz je vnímána většinou jako náročná. Toto subjektivní vnímání je pak i podloženo skutečným počtem neúspěšných uchazečů, jak bude uvedeno dále.

Graf 8 Doba věnovaná přípravě ke zkoušce respondenty

Zdroj: vlastní šetření, zpracování: vlastní práce

Otázka č. 10: Jaké máte vzdělání?

Z hlediska vzdělání, je patrná určitý větší zájem o zbrojní průkaz u občanů s vyšším vzděláním. Nejmenší zájem byl zaznamenán u osob se základním vzděláním, kterých je v ČR asi deset procent. Je však možné, že je tento jev způsoben pouze výběrem a ochotou respondentů odpovídat na dotazník. Ohledně vzdělání držitelů zbrojního průkazu nejsou vedeny žádné statistiky, které by mohly toto zjištění potvrdit.

Graf 9 Vzdělání respondentů

Zdroj: vlastní šetření, zpracování: vlastní práce

Otázka č. 11: Máte v úmyslu si po získání zbrojního průkazu pořídit si svou zbraň?

Cílem této otázky bylo zjistit, jaká část uchazečů si po úspěšném absolvování zkoušek chce skutečně pořídit zbraň. Jsou totiž případy, kdy si držitelé zbrojního průkazu vlastní zbraň vůbec nepořídí. Téměř tři čtvrtiny uchazečů odpovědělo, že ano, zbytek uvedl, že neví, případně že ne. Osoby, které si pořídí zbrojní průkaz a nepořídí si následně zbraň, jsou většinou ti, kteří potřebují zbrojní průkaz k výkonu povolání, případně jsou členy sportovního klubu, který jim zbraně půjčuje (většinou mladiství sportovci), případně ti, kteří mají doma malé děti a z preventivních důvodů zbraň nevlastní.

Graf 10 Zájem respondentů o pořízení si vlastní zbraně

Zdroj: vlastní šetření, zpracování: vlastní práce

Otázka č. 12: Hodláte po získání zbrojního průkazu pravidelně navštěvovat střelnici za účelem tréninku střelby?

Nezbytným předpokladem úspěšného použití zbraně k ochraně života, zdraví a majetku, ale běžné použití na střelnici, vyžaduje dokonalé zvládnání zbraně z hlediska bezpečnosti, spolehlivé, zautomatizované obsluhy a schopnosti zasáhnout cíl. Tyto dovednosti je potřeba cvičit a zdokonalovat podobně jako po absolvování autoškoly.

Otázka měla za cíl zjistit, kolik uchazečů má v úmyslu se střelectví věnovat ať jako zálibu, nebo čistě ze cvičných důvodů. Pozoruhodné bylo, že pouze 54 % uchazečů odpovědělo, že ano, zbytek nevěděl nebo odpověděl, že ne. Je to poněkud zarážející, vzhledem k tomu, že podle odpovědí na otázku číslo tři, uvedlo 74 % respondentů, že si chtějí pořídit zbraň pro osobní ochranu. Z toho tedy plyne, že část těchto osob již předem ví, že se v praktické střelbě nebude zdokonalovat.

Graf 11 Zájem respondentů o následný praktický trénink ve střelbě

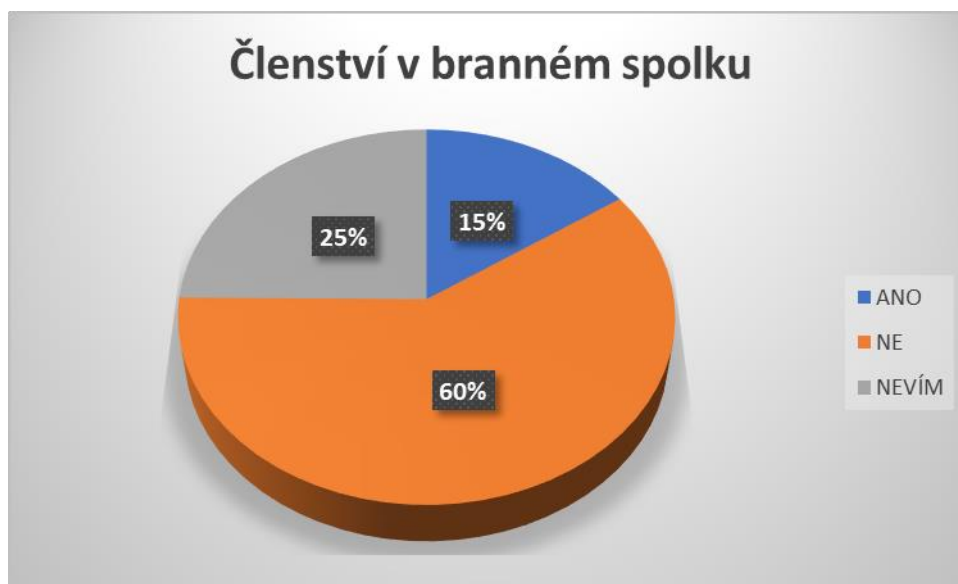

Zdroj: vlastní šetření, zpracování: vlastní práce

Otázka č. 13: Uvažujete v budoucnu o členství v branném spolku?

Důležitou plánovanou změnou do budoucna je zamýšlená novela zákon číslo 222/1999 Sb. o zajišťování obrany České republiky, která počítá s podporou akreditovaných branných spolků jako přípravou občanů k obraně státu. Zájemci o střelctví tak budou mít možnost se aktivně vzdělávat a cvičit nejen ve střeleckém umění, ale i v dalších branných činnostech. V dotazníku byly proto věnována i otázka zjišťující případný zájem nových uchazečů o účast v tomto sdružení. Výsledky byly poněkud překvapivé zjištěným nízkým zájmem. Lze se domnívat, že to do značné míry pramenilo z neznalosti respondentů o těchto spolcích, že zkrátka většinou nevěděli, co vlastně branné spolky mají být a dosud o nich neslyšeli.

Graf 12 Zájem respondentů o členství v branném spolku

Zdroj: vlastní šetření, zpracování: vlastní práce

Po úspěšném absolvování, je uchazeči vydán v zákonné lhůtě správním orgánem zbrojní průkaz příslušných skupin. Je následně pouze na držiteli zbrojního průkazu, zda a kdy si pořídí palnou zbraň, kterou je oprávněn držet, resp. nosit a jak bude udržovat a rozvíjet své schopnosti s ovládáním zbraně a prakticky provádět střelbu.

7.2 Statistické údaje držitelů zbraní v České republice v letech 2011 - 2020

Následující podkapitola uvádí reálné statistické údaje zachycující desetileté období, které dobře vykresluje trendy ve vývoji a je z nich možno najít odpovědi na klíčové otázky uvedené na závěr šesté kapitoly. Období zachycuje i krizové období v letech 2015 – 2016, kdy došlo k teroristickým útokům v západní Evropě. Použitá data jsou získána za statistických dat PČR.

Graf 13 Vývoj počtu uchazečů o ZP v letech 2011-2020

Zdroj: interní materiál PČR-vlastní zpracování

Z grafu č. 13 je dobře patrné, že počty úspěšných a neúspěšných uchazečů jsou poměrně vyrovnané, jen s malou převahou úspěšných absolventů. Jedná se o absolutní čísla v daném roce, tj. není zde rozlišeno, kolik uchazečů získalo zbrojní průkaz na první pokus a kolik na opakovaný. Je zřejmé, že někteří uchazeči, kteří v daném roce neuspěli u zkoušky, se mohli přihlásit (dle zákona po 3 měsících) k další zkoušce až v roce následujícím a v případě úspěchu pak byli započtení k úspěšným absolventům. Z grafu č. 13 je rovněž patrné, že nedochází k významným výkyvům, co se týče uchazečů o zbrojní průkaz. Dobře patrný je pouze nárůst v letech 2015-2018 jako odezva na teroristické útoky v západní Evropě. Již v roce 2017 je zaznamenán pokles zájmu až na původní úroveň v letech 2019 a 2020, kdy je naopak možno konstatovat nejmenší zájem o zbrojní průkaz v celém sledovaném období.

Vývoj celkového počtu uchazečů v jednotlivých letech je znázorněn v následujícím grafu č. 14. Zde je uveden absolutní počet uchazečů o zbrojní průkaz bez ohledu na to, zda u zkoušky následně uspěli či nikoliv.

Graf 14 Vývoj celkového počtu žadatelů o ZP v letech 2011-2020

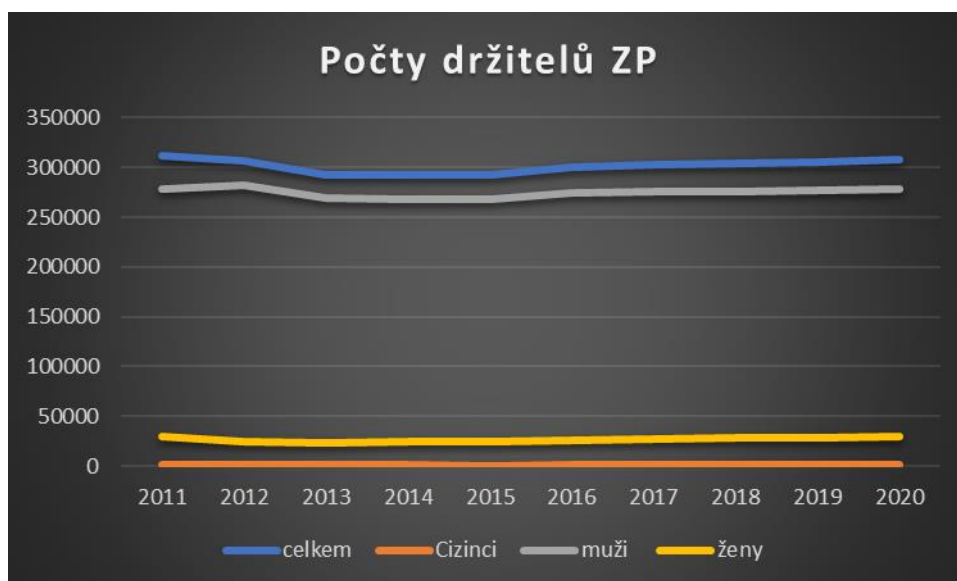
Zdroj: interní materiál PČR-vlastní zpracování

7.3 Vývoj počtu držitelů zbrojního průkazu a zbraní v České republice

Zdánlivý nárůst počtu žadatelů o ZP by se měl projevit na celkovém nárůstu držitelů ZP a zvyšujícího se počtu legálně držených zbraní. Pokud se vezme v potaz, že část zbraní se vlivem ztrát a krádeží ztratí, dochází tímto i k nárůstu počtu zbraní držených nelegálně. Pochopitelně je v zájmu společnosti, aby ke ztrátám a zcizení zbraní nedocházelo, což pochopitelně není možné zcela vyloučit.

Následující graf číslo 15 uvádí skutečný vývoj počtu držitelů zbrojního průkazu v letech 2011-2020. V tomto grafu můžeme jednoznačně vypožorovat, že ve skutečnosti v ČR k žádnému nárůstu počtu držitelů ZP nedochází. Naopak, oproti roku 2011 došlo v roce 2020 k mírnému poklesu o 4295 a to přes nárůst žadatelů v letech 2015-2017, bylo ve všech letech sledovaného období méně držitelů ZP než na jeho počátku. Stejně vyrovnaný je podíl ženy mezi držiteli ZP okolo deseti procent a podíl cizinců asi půl procenta.

Graf 15 Počty držitelů ZP v letech 2011-2020 s rozlišením mužů, žen a cizinců

Zdroj: interní materiál PČR-vlastní zpracování

V dalším grafu číslo 16 je uvedeno zastoupení jednotlivých skupin zbrojních průkazů. Z něj je velmi dobře patrné, že největší podíl tvoří zbrojní průkazy skupiny E, tj. pro ochranu života, zdraví a majetku celkem 36 %. Obdobně odpovídali i respondenti v dotazníku. Skupina B – sportovní střelba tvoří 23 %, skupina A – sběratelství 15 %, skupina C – myslivost 16 % a skupina D – výkon povolání tvoří 10 %.

Graf 16 Procentuální podíl jednotlivých skupin ZP v roce 2020

Zdroj: interní materiál PČR-vlastní zpracování

Stejně vývoj počtu jednotlivých skupin zbrojního průkazu nevykazuje žádné extrémní změny a jak je patrné z grafu číslo 17, v letech 2011-2020 byl zájem o držení jednotlivých skupin ZP ve stále stejném pořadí. Určitou stagnaci je možno vyzorovat u skupiny C (myslivost) a naopak nárůst zájmu o sběratelství, tj. skupinu A. Minimálně zastoupena skupina F byla nahrazena muničním průkazem pro pyrotechnický průzkum a dále se tedy tato skupina nevydává.

Graf 17 Změna podílu jednotlivých skupin ZP v letech 2011-2020

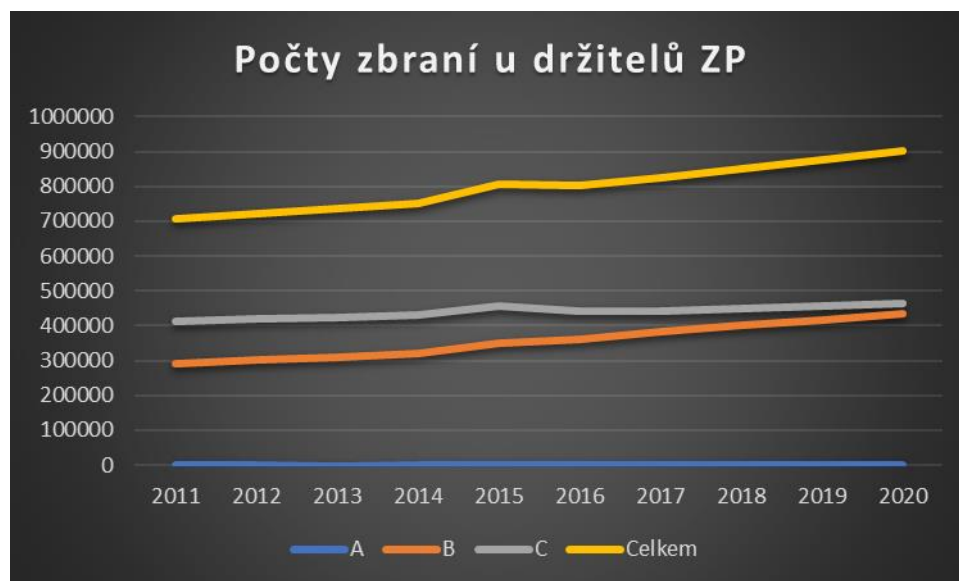

Zdroj: interní materiál PČR-vlastní zpracování

S počty zbrojních průkazů samozřejmě souvisí celkový počet legálně držených zbraní podléhající registraci. V grafu číslo 18 je patrné, jak je to ve skutečnosti s tolik kritizovaným nadměrným ozbrojováním. Je možno konstatovat, že skutečně v letech 2011-2020, došlo ke zdatnému nárůstu počtu zbraní téměř o 200.000 zbraní na více než 900.000, jak je patrné ze žluté křivky grafu. Je tedy zde paradox, kdy s klesajícím počtem zbrojních průkazů roste počet držených zbraní. Nelze však tvrdit, že se jedná o nárůst nějak zvláště strmý, ač rozhodně není nevýznamný. Z rostoucího počtu ZP skupiny A je možno konstatovat zvýšený zájem o sběratelskou činnost, tj. větší počet zbraní u jednotlivého držitele ZP. Rovněž se zde jistě odráží i zvyšující se životní úroveň v ČR, kdy zkrátka si více zbraní může držitel dovolit. Rovněž je patrné, že zbraně kategorie B – tj. zbraně na

povolení, rostou strměji, než zbraně kategorie C – na ohlášení. Bude-li trend pokračovat, dá se předpokládat, že zbraně kategorie B budou tvořit většinu držených zbraní. Naproti tomu kategorie zbraní A – zakázaných tvoří zanedbatelnou část držených zbraní a jsou trvale zastoupeny nižšími stovkami kusů.

Graf 18 Vývoj počtu zbraní u držitelů ZP v letech 2011-2020 podle jednotlivých kategorií

Zdroj: interní materiál PČR-vlastní zpracování

S celkově narůstajícím počtem zbraní vyvstává otázka, zda dochází rovněž k častějším případům ztráty a odcizení zbraní, jelikož je zřejmé, že značná část těchto zbraní se dostane do sféry nelegálně držených zbraní. Je tedy předpoklad, že větší počet zbraní by měl znamenat více zbraní ztracených a odcizených.

Vyhodnocením grafu číslo 19 však je dobře patrné, že naopak dochází k úbytku těchto případů, a to jak celkového počtu případů ztrát a odcizení (což znázorňuje modrá křivka), tak do celkového počtu takto ztracených zbraní. (Při jednotlivých případech může dojít ke ztrátě nebo odcizení více zbraní, v grafu je znázorněno oranžovou křivkou). Pokles případů je velmi výrazný. Tento jev je možné přisoudit jednak vyšší úrovni zabezpečení zbraní, kdy s větším počtem zbraní, si držitelé ZP více uvědomují odpovědnost za tyto zbraně, tak i poklesem kriminality. Zde nutno rovněž zdůraznit, že opakovaná ztráta zbraně vede ke ztrátě ZP.

Graf 19 Vývoj počtu ztracených a odcizených zbraní v letech 2011-2020

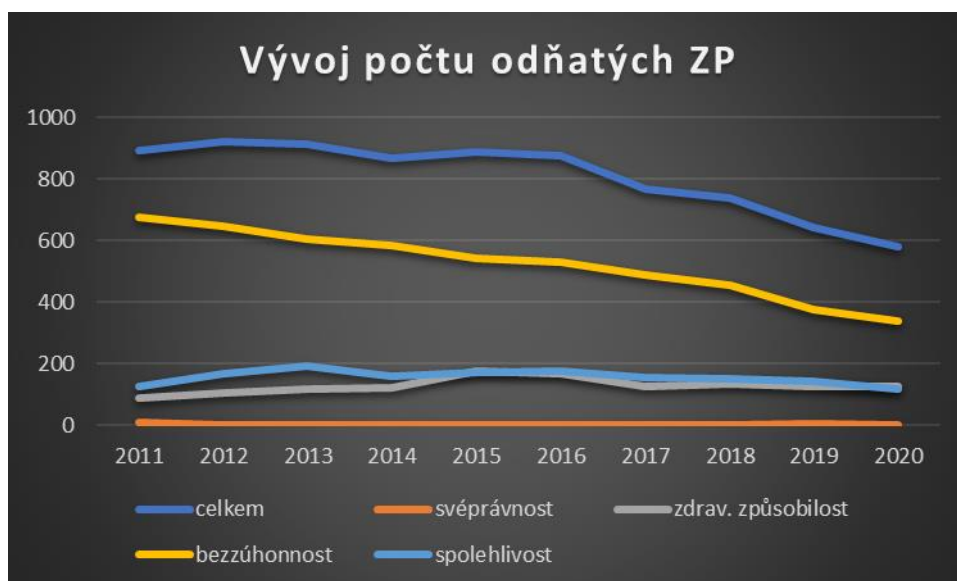

Zdroj: interní materiál PČR-vlastní zpracování

Analogicky je se možné zamyslet nad vývojem úmyslné trestné činnosti a přestupkového jednání držitelů ZP. Tento jev je možné vyhodnotit z grafu číslo 20, který udává počet celkově odňatých ZP v letech 2011-2020. Nejvýznamnější je žlutá křivka, která znázorňuje počet odňatých ZP pro ztrátu spolehlivosti, tj. těch držitelů ZP, kteří byli pravomocně odsouzeni za úmyslný trestný čin. Dobře patrná je trvale, takřka lineárně klesající křivka.

K poklesu trestné činnosti tedy došlo od roku 2011 o zhruba 50 %. Méně zřejmý je pak pokles u přestupkového jednání, kde jsou patrné výkyvy v jednotlivých letech, ale i zde je možné konstatovat spíše klesající trend. Pro úplnost jsou uvedeny i zbývající důvody odnětí ZP tj. ze zdravotních důvodů a pro omezení svéprávnosti.

Graf 20 Vývoj počtu odňatých ZP v letech 2011-2020

Zdroj: interní materiál PČR-vlastní zpracování

Neméně důležitým faktorem je pak vlastní použití zbraně. V následujících dvou grafech č. 21 a 22 jsou uvedeny počty použití zbraní v případě nutné obrany a krajní nouze a dále počty sebevražd držitelů ZP.

Z grafu číslo 21 vyplývá, že případů použití zbraně k obraně je velmi málo a jedná se o jednotky případů ročně. Z grafu číslo 22 je zřejmé, že pokud držitel ZP použije zbraň, pak je to většinou proti jeho vlastní osobě. Potěšitelné je, že počet sebevražd má sestupnou tendenci a drží se v posledních letech pod stovkou případů za rok.

Graf 21 Počty případů použití zbraní při nutné obraně v letech 2011-2020

Zdroj: interní materiál PČR-vlastní zpracování

Graf 22 Vývoj počtu sebevražd držitelů ZP v letech 2011-2020

Zdroj: interní materiál PČR-vlastní zpracování

8 Výsledky a diskuse

Předcházející kapitola uvádí již dostatečné množství dat, umožňující stanovit míru ovlivnění bezpečnosti EU po přijetí a implementaci zbraňové směrnice a stanovit, jak přispívá tato směrnice pro bezpečnost ČR a jakou měrou omezuje práva držitelů zbraní v ČR.

8.1 Zvýšení bezpečnosti v Evropské unii

Ke stanovení, zda a do jaké míry došlo implementací směrnice ke zvýšení bezpečnosti v EU je potřeba si připomenout důvody, které byly uvedeny v argumentaci pro nutnost regulace držení legálních zbraní. Hlavním argumentem byly teroristické útoky v Paříži v roce 2015 za použití legálně zakoupených zbraní teroristy na Slovensku. Konkrétně se tyto argumenty odvolávaly na útok proti redakci francouzského deníku Charlie Hebdo. Na základě článku uvedeného v deníku Telegraph totiž vyšlo najevo, že teroristé použili nedostatečně znehodnocené samopaly československé výroby vz. 58. Tyto znehodnocené samopaly měly být zakoupeny na Slovensku a následně opět upraveny tak, aby z nich bylo možno opět střílet ostrým střelivem. Zvláště závažné zjištění pak bylo, že uvedení těchto zbraní do střelbyschopného stavu, bylo velmi snadné.⁶²

Jistě tím vznikl pádný a logický argument, pro zpřísnění držení zbraní. Ovšem tato argumentace má dvě zásadní trhliny. Tou první je to, že se zakládají na lži a ta druhá, že právě tento problém směrnice vlastně neřeší. Co se týče prvního, je nutné uvést, že k útoku v Charlie Hebdo nebyly použity upravené samopaly vz. 58, ale jugoslávské samopaly Zastava M70 a dvě jugoslávské pistole M57. Všechny uvedené zbraně se do Francie dostaly balkánskou cestou ze zemí bývalé Jugoslávie, kde je sehnat pochopitelně pro zločince není problém. Když tento omyl vyšel najevo, v tichosti se přešel. Stejně tak se přešel i jeden důležitý fakt. Hlavní cíl útoku, šéfredaktor Stephane Charbonnier, byl sportovním střelcem, ale neměl oprávnění zbraň nosit pro osobní ochranu. Vzhledem k tomu, že mu bylo opakovaně vyhrožováno smrtí a byl napadán na ulici, požádal

⁶² GAWRON, Tomáš. *Zbraně teroristů v Charlie Hebdo, právní prostor* [online]. [2021-10-10]. Dostupné z: <https://zbrojnice.com/2018/08/18/fact-check-zbrane-teroristu-v-charlie-hebdo-pravni-prostor/>

o povolení nosit zbraň pro osobní ochranu. Jeho žádost byla zamítnuta a tak „korektnost“ úředníka, který žádost odmítl, ho a jeho kolegy stála život.^{63, 64}

Zmiňované samopaly vz. 58 byly ve skutečnosti použity v jediném případě, a to v supermarketu Hypercacher. Při tomto útoku se k teroristům dostaly zbraně upravené na Slovensku pro střelbu cvičnými náboji přes belgického obchodníka. Ani v tomto případě se však nejednalo o legálně drženou zbraň, protože tyto zbraně svojí úpravou na ostrou střelbu se staly zbraněmi nelegálně drženými. Problém v tomto případě nutno shledávat právě v jednoduchosti úpravy těchto expanzních zbraní. ČR po zjištění, že tyto zbraně ze Slovenska je možné snadno upravit pro ostrou střelbu prodávat na svém území, zakázala a již prodané zbraně byly vyhledávány policií a zabavovány. Orgány EU o tomto rovněž věděly a již v roce 2008 došlo k technické novelizaci zbraňové směrnice EU z roku 1991, kdy bylo známo riziko z nedostatečně znehodnocených zbraní. Evropské komisi tehdy vznikla povinnost vydat příslušnou prováděcí směrnici, která by jasně stanovila, jakým způsobem má být technické znehodnocení zbraní prováděno. Evropská komise tento úkol zcela ignorovala, a tak bylo umožněno, aby nedostatečně znehodnocené zbraně se začaly prodávat bez jakékoliv kontroly. Teprve po zmíněném útoku, došlo v prosinci 2015, bez jakékoliv publicity, k přijetí prováděcího předpisu Evropskou komisí, který řeší jednotné postupy při znehodnocování zbraní v EU.⁶⁵

Veškerá pozornost byla dále věnována pouze zbraňové směrnici, která však tyto druhy zbraní neřeší, stejně jako neřeší zbraně, které do západní Evropy proudí balkánskou cestou, v podstatě bez možnosti kontroly. Vzhledem k tomu, jak bylo uvedeno již výše, že směrnice řeší pouze ty zbraně, které nebyly použity k žádnému spáchanému teroristickému útoku, ale pouze ty, které jsou řádně registrovány, lze tedy jednoznačně tvrdit, že samotná zbraňová směrnice v žádném případě nemůže zabránit dalším teroristickým útokům podle

⁶³ GAWRON, Tomáš. *Původ zbraní použitých teroristy v Evropské unii* [online]. [2021-10-10]. Dostupné z: <https://zbrojnice.com/2018/09/25/puvod-zbrani-pouzitych-teroristy-v-evropske-unii/>

⁶⁴ BRUNN, Miloslav. *Zbraňové zákony: Francie* [online]. [2021-10-10]. Dostupné z: <https://gunlex.cz/clanky/hlavni-clanky/3577-zbranove-zakony-francie>

⁶⁵ GAWRON, Tomáš. *Zbraně teroristů v Charlie Hebdo, právní prostor* [online]. [2021-10-10]. Dostupné z: <https://zbrojnice.com/2018/08/18/fact-check-zbrane-teroristu-v-charlie-hebdo-pravni-prostor/>

scénáře, dle kterého se udály teroristické útoky v letech 2015-2016.⁶⁶ Tato směrnice dává jednotlivým státům do ruky pouze účinný nástroj, jak omezit držení zbraní mezi obyvateli členských států EU a těm v podstatě znemožnit se adekvátně bránit podobným útokům.

8.2 Dopad implementace směrnice na Českou republiku

Vlastní posouzení dopadu směrnice v ČR je nutno vidět ve dvou hlediscích, a to jednak z hlediska veřejné bezpečnosti a jednak z hlediska legitimních držitelů zbraní. Jedno i druhé však spolu souvisí, neboť výběr osob, které jsou držiteli zbraní, mohou bezpečnost státu jak narušovat, tak i naopak v její prospěch působit. I když celá řada zemí EU razí teorii, že civilní obyvatelstvo by v žádném případě nemělo suplovat bezpečnostní složky, v ČR je patrný odlišný přístup s tím, že každý má právo na přiměřenou obranu vlastními prostředky. Je otázkou, zda by občan měl snášet trpně jakkoliv intenzivní útok a omezit svoji činnost na přivolání pomoci, která v nejlepším případě dorazí v řádu minut, nebo se aktivně bránit a zachránit život sobě nebo druhému. Jako příklad může sloužit následující případová studie.

8.2.1 Použití legálně držené zbraně v obci Vochov

Dne 24. 3. 2021 došlo v obci Vochov k použití legálně držené pistole proti útočníkovi, který se v noci vloupal do obydlí staršího páru. Majitel domu, 65letý muž se probudil a setkal se lupičem, který podle majitele, byl ozbrojený sekerou a na výzvu, aby stál, nereagoval a pohyboval se k majiteli domu. Muž proto jednou vystřelil a zasáhl lupiče do hrudníku, načež tento vyběhl ven a zde upadl. Majitel se svojí manželkou se následně pokoušeli lupiči poskytnout první pomoc, leč ten na místě zemřel. Vyšlo najevo, že lupičem byl čerstvě na svobodu propuštěný vrah, který brutálně zavraždil 75.letého důchodce, který jej přistihl při krádeži.

Zde se zdá zjevné, že v případě, že by majitel domu nebyl ozbrojen, pravděpodobně by se stal obětí lupiče a propuštěného vraha. Vzhledem k tomu, že každý obdobný případ musí policejní orgán prošetřit, byly zahájeny úkony pro podezření ze spáchání trestného činu

⁶⁶ GAWRON, Tomáš. *Původ zbraní použitých teroristy v Evropské unii* [online]. [2021-11-11]. Dostupné z: <https://zbrojnice.com/2018/09/25/puvod-zbrani-pouzitych-teroristy-v-evropske-unii/>

těžkého ublížení na zdraví, ve kterém byl majitel domu v pozici svědka.⁶⁷ V listopadu 2021 vyšetřovatel případ uzavřel jako nutnou obranu a případ byl odložen, jelikož nedošlo ke spáchání trestného činu ze strany střelce.⁶⁸

8.2.2 Dopad směrnice na bezpečnost v České republice

Z hlediska bezpečnostních problémů, které jsou řešeny v ČR, je možné konstatovat, že implementace směrnice do legislativy ČR má minimální dopad na zvýšení bezpečnosti. Jak již bylo uvedeno, směrnice jako taková neřeší problematiku nelegálních zbraní. Problematika nedostatečně znehodnocených zbraní ze Slovenska byla legislativně v ČR vyřešena již dříve a tyto zbraně byly na území ČR zakázány. Rovněž tak případu šíleného střelce v Uherském Brodě, by aplikace směrnice nějak nemohla zabránit ani omezit následky.⁶⁹

Naopak byl identifikován jiný problém, a sice zdravotní prohlídky uchazečů a držitelů ZP, které ne vždy jsou vedeny dostatečně vážně a samotní držitelé ZP ji v dotazníku vnímali jako formální. Na místě je pak zvážení psychologického vyšetření, které by bylo možno vyžadovat alespoň u vybrané skupiny osob, například u osob mladších 21 let, u kterých lze předpokládat určitou nevyzrálou.

Dá se konstatovat, že opatření přijaté po tragédii v Uherském Brodě byly rozhodně adekvátnější, než činnost Evropské komise. Policejní orgány dostaly možnost předběžně odejmout zbraně, pokud dojde k pochybnostem o zdravotní způsobilosti ještě dříve, než dojde k přezkumu zdravotního stavu. To má opravdu klíčový význam pro zamezení

⁶⁷ CNN Prima NEWS. *Majitel domu promluvil o střelbě na zloděje* [online]. [2021-10-15]. Dostupné z: <https://cnn.iprima.cz/zastrelil-lupice-ve-svem-dome-kdyz-pred-nim-stal-se-sekyrou-muzi-hrozi-soud-23549>

⁶⁸ BISKUP, Patrik. *Zastrelil zloděje, který se mu vloupal do domku. Šlo o nutnou obranu, uzavřela policie.* [online]. [2021-11-22]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/krimi/clanek/zastrelil-zlodeje-ktery-se-mu-vloupal-do-domku-slo-o-nutnou-obranu-40378682>

⁶⁹ GAWRON, Tomáš. *Nelegální zbraně III – nedostatečné konverze* [online]. [2021-10-10]. Dostupné z: <https://zbrojnice.com/2018/05/08/nelegalni-zbrane-iii-nedostatecne-konverze/j>

podobných excesů, neboť kdyby tuto možnost měla policie dříve, k tragédii nemuselo dojít.⁷⁰

Statisticky bylo vyvráceno tvrzení, že z hlediska neustálého nárůstu držitelů ZP a počtu zbraní, dochází ke snižování bezpečnosti. Ve všech klíčových otázkách se ukazuje, že, ač došlo k navýšení počtu držených zbraní, nebyly zaznamenány zvyšující se počty trestných činů u držitelů ZP, kterých ovšem oproti všeobecně tradovanému názoru mírně ubývá. Konkrétně mezi léty 2011 – 2020 došlo k poklesu. Naopak se ukazuje, že trestná činnost držitelů ZP během deseti let poklesla o polovinu a tito tedy nepředstavují zvýšené bezpečnostní riziko. Vzhledem k těmto ukazatelům se jeví, že zbraňová legislativa a další předpisy, jako příslušné technické normy, jsou v ČR nastaveny na vysoké úrovni.

Rovněž tak sebevražednost držitelů zbrojního průkazu má klesající tendenci, přičemž se jedná o nejčastější případ použití legálně držené zbraně proti životu a zdraví. V každém případě použití zbraně k sebevraždě není tak společensky nebezpečné a tento druh sebevraždy má minimální zastoupení mezi ostatními druhy sebevražd.⁷¹

Jako nejvyšší přínos z hlediska bezpečnosti je nutno považovat zavedení kategorie zbraní C1, do které byly přesunuty jedno a dvou rané zbraně s perkusním nebo křesadlovým zámkem. Je pravda, že nekontrolovaný prodej těchto moderních obranných pistolí určité riziko představuje, a zavedení jejich registraci umožňuje kontrolu nad tím, kdo touto zbraní disponuje, případně mu může být odebrána podle § 56 zákona číslo 119/2002 Sb.⁷²

8.2.3 Dopad zbraňové směrnice na držitelé zbraní v České republice

Další otázkou, kterou práce zkoumá, je míra zásahu směrnice do práv držitelů zbraní. Oproti původnímu návrhu, kdy by došlo v podstatě k zabavování zbraní, případně znemožnění jejich prodeje, vznikla nakonec směrnice mnohem méně striktní, která do

⁷⁰ Zákon 119/2002 Sb., § 56, odst. 2, písm. a), In: *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2002, částka 52.

⁷¹ Sebevraždy. *Český statistický úřad* [online]. [2021-10-22]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/sebevrazdy_zaj

⁷² Zákon č. 119/2002 Sb. o zbraních a střelivu. In: *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2002, částka 52.

určité míry respektuje připomínky některých členských států EU v čele s ČR, které byly proti směrnici od samého počátku. Avšak díky velmi rozumnému přístupu zákonodárského sboru ČR, který projevil vzácnou shodu napříč politickým spektrem, byla tato směrnice implementována velice citlivě vůči současným majitelům zbraní. Díky tomu, že návrh implementace připravovali skuteční odborníci, podařilo se najít velmi vtipný způsob, jak směrnici implementovat a zároveň zachovat původní stav.

Vznikly nárokové výjimky, které tedy umožňují získat zbraň kategorie A1 každému, kdo je bezúhonný a spolehlivý, tj. de facto každému, kdo má ZP, jelikož v opačném případě by ZP nemohl vlastnit podle § 22 a § 23 zákona 119/2002 Sb. Obdobně je to u nadlimitních zásobníků, čímž byla naplněna litera směrnice a zároveň se prakticky nic nezměnilo. Lze tedy konstatovat, že implementace směrnice výrazně nezasáhla do práv současných majitelů zbraní. Ovšem je třeba počítat s tím, že směrnice umožňuje státům uložit tvrdší opatření, než je ve směrnici uvedeno a je tedy zřejmé, že jen na politické reprezentaci, jakým směrem se vydá.⁷³

8.2.4 Zkoušky odborné způsobilosti

Co se týče samotné zkoušky odborné způsobilosti, výzkum jednoznačně prokázal, že vlastní zkouška rozhodně není formální záležitost a lze tedy odmítnout tvrzení, že zkoušku udělá každý. Úspěšnost zkoušky se pohybuje okolo padesáti procent a mnoho uchazečů ji nezvládne vůbec.

Z hlediska připravenosti držitelů ZP by bylo vhodné dalšího zdokonalování. V tomto ohledu je nutno jako velmi přínosné vnímat přípravu vzniku akreditovaných branných spolků, které by tuto činnost zajišťovaly pod záštitou Ministerstva obrany, tak jak je uváděno ve zmíněném vládním návrhu novelizace zákona číslo 222/1999 Sb., o obraně ČR.⁷⁴ Poměrně často se především mezi laickou veřejností vyskytují názory, že držitel zbrojního průkazu by měl se pravidelně povinně účastnit střelb ze zbraně, případně

⁷³ Zákon č. 119/2002 Sb. o zbraních a střelivu. In: *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2002, částka 52.

⁷⁴ KARÁSEK, David. Nová zbraňová legislativa. *Střelecká revue*. 2019, č. 11, s. 8 - 9. ISSN 0322-7650.

pravidelného přezkoušení. Rovněž tak i střelecké cvičení, které uchazeči plní při zkouškách odborné způsobilosti, bývá někdy považováno za nedostatečné. Je potřeba však ještě jednou zdůraznit, že tyto připomínky jsou především ze strany laiků.

Pokud se nad tímto názorem zamyslíme, pak je potřeba přiznat, že tento názor má svoji logiku. Pokud držitel zbraně s ní pravidelně necvičí, pak je opravdu její případné použití v sebeobraně problematické a může být paradoxně spíše nebezpečím pro obránce, který nebude schopen ve stresové situaci zbraň ovládat, a nakonec bude útočníkem odzbrojen. Tento problém byl znám již od nepaměti, zvláště ve vztahu k použití manuální pojistky zbraní, kterou nepřipravený uživatel ve stresu opomenul, odjistil a nebyl schopen následně vystřelit. Z tohoto důvodu rovněž vznikly obranné pistole s novým typem spoušťového mechanismu bez manuální pojistky s jednoduchým a bezpečným ovládním, jako byla například československá předválečná pistole vz. 36.⁷⁵ Stejně tak i schopnost bezpečně zasáhnout cíl, pokud možno první a jedinou ranou a ještě tak, aby byl šetřen život útočníka, vyžaduje dobrou střeleckou přípravu. Pochopitelně je při řešení reálné obranné situace obránce v silném rozrušení, které se až na naprosté výjimky musí na přesnosti střelby zákonitě projevit.⁷⁶

Je potřeba se nad problematikou zamyslet do větší hloubky. Jak již bylo uvedeno ve druhé kapitole, v žádném z dřívějších období nebyly na uchazeče o zbrojní průkaz kladeny požadavky na jakékoliv prokazování znalostí legislativy a prokazování praktických dovedností v ovládním zbraní. Z tohoto pohledu aktuální legislativa udělala značný pokrok bezpochyby správným směrem. Jistě nikdy nebude možno vyloučit vznik nehod ve spojitosti s držiteli zbraní, je však pro společnost žádoucí, aby těchto nehod bylo co nejméně a jejich příčina výrazně nevybočovala z jiných druhů nehod se obdobnými následky, jako jsou například nehody v dopravě.

Vezmeme-li stav v roce 2020, pak v tomto roce bylo v ČR celkem 307.372 držitelů zbrojních průkazů, kteří vlastnili celkem něco málo přes 900.000 zbraní podléhajících

⁷⁵ SKRAMOUŠSKÝ, Jan, PAZDERA, David. *Československé pistole 1918 - 1950*. Praha: Mladá fronta, 2006. ISBN 80-204-1550-5.

⁷⁶ ČERNÝ, Petr. *Manuál obranné střelby*. Praha: Grada, 2016. ISBN 978-80-247-4427-8.

registraci, což odpovídá asi 16. zbraním na sto tisíc obyvatel. Ve stejném roce bylo v ČR něco málo přes 6 milionů řidičských průkazů, jejichž držitelé vlastnili celkem 6,13 milionů automobilů, což odpovídá 57 300 vozidel na sto tisíc obyvatel.⁷⁷ Pokud se jedná o počty usmrcených či zraněných osob, ročně pomocí střelné zbraně, pak v případě zbraní se jedná o desítky případů za rok, a to i v případě započtení trestné činnosti spojené s nelegálně drženými zbraněmi.⁷⁸ V případě dopravních nehod se jedná v posledních letech o zhruba 500 mrtvých, okolo dvou tisíc těžce zraněných a zhruba desetkrát tolik lehce zraněných. Z tohoto poměru je dobře patrné, že je mnohem pravděpodobnější, že se člověk stane obětí dopravní nehody, než nehody (či spíše násilného trestného činu) ve spojitosti se střelnou zbraní.⁷⁹

Přes výše uvedené, není společnosti vnímána potřeba o úpravu podmínek získání řidičského oprávnění, ač je to zjevná podobnost. Držitele jak zbrojního, tak řidičského průkazu, mohou být potencionální zdroje ohrožení pro ostatní, přičemž v dopravě je toto ohrožení zjevně závažnější. Přesto není vyžadováno psychologické vyšetření žadatele (s výjimkou profesionálů), pravidelný výcvik v jízdě s vozidlem, náročnější zkoušky apod. Je obecně známo, že čerstvý absolvent autoškoly rovněž není plnohodnotně připraven pro samostatný provoz na veřejných komunikacích a je čistě na něm, jakým způsobem se bude zdokonalovat, zda si ihned pořídí vlastní vozidlo, nebo řidičských průkaz založí bez užitku.

Tento postoj zřejmě vyplývá z psychologie, kdy zbraň vnímáme automaticky jako nástroj speciálně k zabíjení a jeho zneužití je v podstatě možné jen k tomuto účelu, kdežto dopravní prostředek je ze své podstaty užitečný stroj určený ku prospěchu společnosti, bez ohledu na to, že ve srovnání se zbraněmi je mnohem častějším zdrojem zkázy v běžném životě.

⁷⁷ Ministerstvo dopravy ČR: *Počet řidičských průkazů* [online]. [2021-09-20]. Dostupné z: [https://www.mdcz.cz/Ministerstvo/Zadost-o-poskytnuti-informace-\(1\)/Poskytnute-informace/Pocet-ridicckych-prukazu](https://www.mdcz.cz/Ministerstvo/Zadost-o-poskytnuti-informace-(1)/Poskytnute-informace/Pocet-ridicckych-prukazu)

⁷⁸ KARÁSEK, David. *Mýty a fakta o zbraních* [online]. [2021-10-10]. Dostupné z: <https://gunlex.cz/zbrane-a-legislativa/myty-a-fakta/14-myty-a-fakta-o-zbranich>

⁷⁹ Statistika PČR

Zprávy o dopravních nehodách, majících za následek zranění či usmrcení osob ve společnosti nevyvolávají tak negativní reakce, přesto, že se s nimi setkáváme každodenně. Na druhou stranu ojedinělé případy obětí střelných zbraní vyvolávají často hysterické reakce, často doprovázené následnými prohlášeními politiků ohledně nutnosti přísnější regulaci držení zbraní. Zdá se tedy, že oběti dopravních nehod považujeme téměř jako osoby přirozeně zemřelé, ovšem u zbraní se s takovým přístupem společnost smířit nechce.

Pokud se však zamyslíme nad tímto problémem logicky a bez emocí, pak musíme zákonitě dojít k závěru, že by bylo na místě se spíše zabývat zpřísnováním podmínek získání řidičského průkazu. To prokazuje i fakt, že vozidlo může být a bývá použito i jako účinná zbraň k páchání teroristických útoků, jak tomu i reálně docházelo i dochází v západní Evropě. Ukazuje se, že takové teroristické útoky, dokáží být vražednější než ty, ke kterým je použita střelná zbraň nebo nástražný výbušný systém.⁸⁰

Pro získání relevantní představy o náročnosti zkoušky z odborné způsobilosti pro získání zbrojního oprávnění, je možné vycházet z údaje týkající se úspěšnosti uchazečů u zkoušky. Statisticky dosahuje úspěšnost žadatele při prvním pokusu okolo 55 %. Z tohoto je zřejmé, že se rozhodně nejedná o jednoduchou zkoušku, kterou vlastně splní každý. Celkem běžné jsou i případy, když neúspěšný uchazeč se vzdá dalších pokusů o opravu a již se o zbrojní průkaz dále neuchází.

8.3 Návrhy a opatření do budoucna

Pro eliminaci zjištěných nedostatků je možno navrhnout následující řešení:

8.3.1 Zdokonalení zdravotní prohlídky uchazečů

Jako klíčové se jeví nastavení systému psychologického vyšetření uchazečů. Zavedení povinných plošných psychotestů u vybraných skupin uchazečů, u kterých lze předpokládat nedostatečnou vyzrálou osobnost, nebo snížené mentální a psychomotorické

⁸⁰ VEREŠOVÁ, Věra. *Mimořádné události ve spojitosti s nástražným výbušným systémem a municí*. České Budějovice, 2017. Bakalářská práce. Vysoká škola evropských regionálních studií, z. ú. katedra právních oborů a bezpečnostních studií. Vedoucí práce: plk. Mgr. Štěpán Kavan, Ph.D.

schopnosti držitele zbrojního oprávnění. První navrhovaná skupina by byla zaměřená na mladistvé a osoby věkem blízkým mladistvým, tj. ve věku asi 15 – 21 let, u kterých se dá předpokládat zvýšený počet nevyzrálých osob, pro které by mohlo držení zbraní znamenat nepřijatelné riziko. Druhá skupina by byla tvořena osobami starších asi 75. let. Tyto osoby by se podrobovaly psychomotorickému a psychologickému vyšetření s cílem zjistit, zda mentální a psychomotorické schopnosti držitele zbraní jsou stále na dostatečné úrovni.

Tato psychologická vyšetření by se opakovala v pravidelných cyklech. Uvedený věk u obou skupin je pochopitelně pouze orientační a museli by jej navrhovat odborníci. Pochopitelně by nezměněna zůstala možnost odeslat na psychologické vyšetření každého uchazeče, u kterého to uzná za vhodné posuzující lékař.

Pro zvýšení samotné úrovně zdravotních prohlídek by bylo vhodné zavést systém protokolárního posouzení, kdy posuzující lékař by vyplnil požadované údaje o jednotlivých posuzovaných oblastech zdravotního stavu uchazeče a ze kterého by následně bylo patrné, že uchazeč netrpí žádnou chorobou nebo jiným omezením, které vylučuje jeho zdravotní způsobilost. Tento protokol s konečným výsledkem by se následně přikládal k přihlášce o odborné způsobilosti držitele ZP a společně s ní by byl archivován.

8.3.2 Zkoušky odborné způsobilosti

U zkoušek odborné způsobilosti je zásadní stanovení jednotné, závazné metodiky provádění praktické části zkoušky odborné způsobilosti, čímž by se jednoznačně vyloučily sporné případy nevyhovujícího hodnocení uchazeče. V ideálním případě, by celý proces zkoušky byl realizován příslušnými pracovišti PČR. Tj. Zkušební komisaři by rovněž byli příslušníky PČR a současná odměna pro komisaře ve výši 600,- Kč by se změnila na správní poplatek. Tím by bylo zamezeno střetu zájmů a byla by zajištěna větší spravedlnost zkoušky, jelikož zkušební komisař by nebyl motivován větším ziskem z opakovaných zkoušek.

Závěr

Shrnutím výše uvedených zjištění, je možné konstatovat, že se v práci podařilo najít odpovědi na klíčové otázky práce v souvislosti s regulací držení zbraní v ČR. Je možné konstatovat, že zbraňová legislativa v ČR je dobře nastavena, je přiměřeně vstřícná, nediskriminační a jasně definuje požadavky, které musí držitel ZP splňovat, aby nepředstavoval bezpečnostní riziko pro společnost. Vzájemná důvěra státu a občana je projevem svobody. Státy nesvobodné vždy striktně občany odzbrojovaly a jistě by nebylo dobré se k těmto státům přidávat. Na druhou stranu je potřeba, aby o legálně držících zbraních byl řádný přehled, což systém v ČR jednoznačně splňuje.

Práce se rovněž intenzívně zabírala procesem získání ZP, především samotnou zkouškou z odborné způsobilosti, kde na základě statistických dat se prokázala náročnost zkoušky. Stejně se i prokázalo, že držitelé ZP nepředstavují rizikovou skupinu a ve všech bezpečnostně významných ohledech se tato skupina v čase dále zlepšuje.

Samotný proces implementace zbraňové směrnice do legislativy ČR byl proveden v nejnútnejší míře a navíc takovým způsobem, že práva současných i budoucích držitelů ZP zůstala prakticky beze změn, či spíše byla implementována v jejich prospěch. Určitá nervozita z celého procesu mezi odbornou veřejností však nadále přežívá, jelikož nikdo neví, jak se změní politické prostředí v ČR a ještě více pochybností přináší pravidelné pětileté revize směrnice, u nichž se předpokládá, že jsou určeny k dalšímu zpřísnování regulace držení zbraní. Směrnice samotná však nijak nezvýšila bezpečnost států EU vůči teroristickým útokům obdobným těm, které v západní Evropě proběhly v letech 2015-2016, jelikož ty byly provedeny jinými zbraněmi než ty, kterými se směrnice zabývá. Z tohoto pohledu tedy nic přínosného nepřinesla.

Ve výhledu do budoucna je závěrem třeba uvést, že legislativní proces ohledně regulace zbraní v ČR se v současné době nachází před dalšími změnami, jelikož současný stav je považován jen za jakési provizorium, kdy na původní zákon byla naroubována směrnice ve značném spěchu. V přípravě je úplně nový zákon o zbraních, který má směrnici implementovat lépe, ale v podobném duchu, tj. bez zbytečného omezování práv držitelů ZP. Pochopitelně však bude záležet i na tom, zda ohledně samotné směrnice dojde

k nějaké významné změně na základě pravidelné revize, která by mohla celý proces zkomplikovat.

V rámci výzkumu byly zjištěny určité nedostatky, jejíž možná řešení jsou v práci navržena. Jedná se především o zavedení povinných psychologických vyšetření pro určité okruhy uchazečů o ZP, zdokonalení provádění zdravotních prohlídek, vypracování jednotné metodiky praktické části zkoušky a přenesení funkce zkušebního komisaře na PČR.

Seznam použitých zdrojů

Literární zdroje:

1. ČERNÝ, Petr. *Manuál obranné střelby*. Praha: Grada, 2016. ISBN 978-80-247-4427-8.
2. BRYCH, Jan, JANOUŠEK, Ladislav, PARKAN, František. *Střelectví z ručních palných zbraní*. Praha: Univerzita Karlova, 2018. ISBN 978-80-246-3865-2.
3. DOLÍNEK, Vladimír. *Palné zbraně*. Praha: Aventinum nakladatelství, s. r. o., 1998. ISBN 80-7151-066-1.
4. FRANCEK, Jindřich. *Svatováclavská smlouva: Urození versus neurození*. Praha: Havran, 2006. ISBN 80-86515-67-2, str 122.
5. HARE, Robert D. 1970. *Psychopathy. Theory and research*. New York: John Wiley and Sons,
6. HONZÁK, R., HONZÁK, D. 2018. *Čas psychopatů*. Praha: Galén, ISBN 978-80-7492-384-5. 335 s.
7. KARÁSEK, D. Blíží se změny. *Střelecká revue*. 2018, č.1, s. 10.
8. KARÁSEK, David. Zpráva o stavu legislativy. *Střelecká revue*. 2019, č. 1, s. 9. ISSN 0322-7650.
9. KARÁSEK, David. Nová zbraňová legislativa. *Střelecká revue*. 2019, č. 11, s. 8 - 9. ISSN 0322-7650.
10. KARÁSEK, David. Zpráva o stavu legislativy. *Střelecká revue*. 2018, č. 4, s. 8 - 9. ISSN 0322-7650.
11. KARÁSEK, David. Nová zbraňová legislativa. *Střelecká revue*. 2019, č. 11, s. 8 - 9. ISSN 0322-7650.
12. KLŮNA, Jindřich, HRUBÝ Vojtěch. *Technika a vojenství včera, dnes a zítra*. Praha: Naše vojsko, 1989. ISBN 80-206-0127-9.
13. KOMENDA, Jan. *Manipulace se zbraní*. Brno: Legraf, 2018. ISBN 978-80-907257-0-6.
14. SCHILDBERGER, Vlastimil. *Střelecké spolky Moravy, Slezska a města Brna*. Brno: Brněnský městský střelecký sbor, 2004. 367 s.
15. SKRAMOUŠSKÝ, Jan, PAZDERA, David. *Československé pistole 1918 - 1950*. Praha: Mladá fronta, 2006. ISBN 80-204-1550-5.

16. URBAN, L. a kol. 1976. *Speciální technika II*. Praha: Federální ministerstvo všeobecného strojírenství
17. VEREŠOVÁ, Věra. *Mimořádné události ve spojitosti s nástražným výbušným systémem a municí*. České Budějovice, 2017. Bakalářská práce. Vysoká škola evropských regionálních studií, z. ú. katedra právních oborů a bezpečnostních studií. Vedoucí práce: plk. Mgr. Štěpán Kavan, Ph.D.
18. VOSÁTKA, Josef. *Zbrojní průkaz: Zkouška z odborné způsobilosti*. Praha: Druckovo, s.r.o., 2016. ISBN 978-80-87-668-24-5.
19. WEIR, Villiam. *Zbraně, které změnily svět*. Frýdek-Místek: Alpress, s. r. o., 2007. ISBN 978-80-7362-410-1.
20. ZÁRUBA, J. 2017. *Zbrojní průkaz*. Praha: Leges, s. r. o. ISBN 978-80-7502-232-5.

Internetové zdroje:

1. BECK-ONLINE.CZ. *Zákon ze dne 8. dubna 1938 o zbraních a střelivu*. Dostupné na: <https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=onrf6mjzgm4f6obrfzygmmjnga>
2. BISKUP, Patrik. *Zastřelil zloděje, který se mu vloupal do domku. Šlo o nutnou obranu, uzavřela policie*. [online]. [2021-11-22]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/krimi/clanek/zastrelil-zlodeje-ktery-se-mu-vloupal-do-domku-slo-o-nutnou-obranu-40378682>
3. CABIŠ, Adam. *Palné zbraně v Českých zemích v době předhusitské a husitské*. [online]. [2021-03-02]. Dostupné z: <https://www.valka.cz/12053-Palne-zbrane-v-Ceskyh-zemich-v-dobe-predhusitske-a-husitske>
4. CNN Prima NEWS. *Majitel domu promluvil o střelbě na zloděje* [online]. [2021-10-15]. Dostupné z: <https://cnn.iprima.cz/zastrelil-lupice-ve-svem-dome-kdyz-pred-nim-stal-se-sekyrou-muzi-hrozi-soud-23549>
5. EPRAVO.CZ. *Nariadení ze dne 1.8.1939 o držení zbraní v území protektorátu Čechy a Morava*. Dostupné na: <https://www.epravo.cz/vyhledavani-aspi/?Id=7549&Section=1&IdPara=1&ParaC=2>
6. EPRAVO.CZ. *Nariadení zemského presidenta v Praze dne 15. září 1938, čís. 66.422, o zákazu a zastavení oprávnění držeti nebo nositi zbraně a střelivo a*

zákazu držeti výbušniny. Dostupné na: [https://www.epravo.cz/vyhledavani-
aspi/?Id=7232&Section=1&IdPara=1&ParaC=2](https://www.epravo.cz/vyhledavani-
aspi/?Id=7232&Section=1&IdPara=1&ParaC=2)

7. GAWRON, T. *Přehled zemí, proti kterým EU vede řízení pro nesplnění povinnosti implementovat zbraňovou směrnici* [online] 2020 [cit. 2021-09-11]. Dostupné z <https://zbrojnice.com/2020/02/05/prehled-zemi-proti-kterym-ek-vede-rizeni-pro-nesplneni-povinnosti-implementovat-zbranovou-smernici/>
8. GAWRON, T. *Rozsudek Evropského soudního dvora* [online] 2020 [cit. 2021-09-11]. Dostupné z: <https://zbrojnice.com/2019/12/06/rozsudek-evropskeho-soudniho-dvora-evropska-unie-ma-pravomoc-zakazat-civilni-drzeni-jakekoliv-kategorie-zbrani/>
9. GAWRON, T. *Rozsudek Evropského soudního dvora* [online] 2020 [cit. 2021-09-11]. Dostupné z: <https://zbrojnice.com/2019/12/06/rozsudek-evropskeho-soudniho-dvora-evropska-unie-ma-pravomoc-zakazat-civilni-drzeni-jakekoliv-kategorie-zbrani/>
10. GAWRON, T.: *Historie civilního držení zbraní*. Dostupné na: <https://zbrojnice.com/2019/11/01/historie-civilniho-drzeni-zbrani-zrizeni-o-rucnicich-ceska-zbranova-legislativa-v-roce-1524/>
11. GAWRON, Tomáš. *Nelegální zbraně III – nedostatečné konverze* [online]. [2021-10-10]. Dostupné z: <https://zbrojnice.com/2018/05/08/nelegalni-zbrane-iii-nedostatecne-konverze/j>
12. GAWRON, Tomáš. *Původ zbraní použitých teroristy v Evropské unii* [online]. [2021-11-11]. Dostupné z: <https://zbrojnice.com/2018/09/25/puvod-zbrani-pouzitych-teroristy-v-evropske-unii/>
13. GAWRON, Tomáš. *Zbraně teroristů v Charlie Hebdo, právní prostor* [online]. [2021-10-10]. Dostupné z: <https://zbrojnice.com/2018/08/18/fact-check-zbrane-teroristu-v-charlie-hebdo-pravni-prostor/>
14. GOLIS, O., HOLINKOVÁ, P. *Proč střílel masový vrah Zdeněk K.* [online]. [2021-02-02]. Dostupné z: https://www.irozhlaz.cz/zpravy-domov/proc-strilel-masovy-vrah-zdenek-k-manzelky-se-s-odstupem-zastavaji-sousedu_1707190600_ace
15. KARÁSEK, David. *Mýty a fakta o zbraních* [online]. [2021-10-10]. Dostupné z: <https://gunlex.cz/zbrane-a-legislativa/myty-a-fakta/14-myty-a-fakta-o-zbranic>

16. MVCR.CZ. *Nariadení Ministerstva vnitra o strelných zbraních a strelivu č. 34/1962, čl. 2.* Dostupné na: <https://www.mvcr.cz/clanek/poskytnuti-narizeni-ministra-vnitra-cssr-c-5-1984.aspx>
17. MVCR.CZ. *Nariadení Ministerstva vnitra o strelných zbraních a strelivu č. 34/1962, čl. 4.* Dostupné na: <https://www.mvcr.cz/clanek/poskytnuti-narizeni-ministra-vnitra-cssr-c-5-1984.aspx>
18. NOVÁKOVÁ, L. *Přehled možných dopadů revize evropské směrnice o zbraních.* [online] 2017 [cit. 2021-09-10]. Dostupné z <https://www.mvcr.cz/clanek/prehled-moznych-dopadu-revize-evropske-smernice-o-zbranich.aspxj>
19. ŠIMEK, J.: *Statistika držitelů zbrojních průkazů a počtu registrovaných zbraní 1990-2010,* Dostupné na: <https://gunlex.cz/clanky/informace-lex/688-statistika-drzitelu-zbrojnich-prukazu-1990-2010>
20. ZBROJNICE.COM. *Svatováclavská smlouva.* 1517 [online]. [2021-03-02]. Dostupné z: <https://zbrojnice.com/2019/11/01/historie-civilniho-drzeni-zbrani-zrizeni-o-rucnicich-ceska-zbranova-legislativa-v-roce-1524/>
21. ZBROJNICE.COM. *Zřízení o ručnicích. 1524.* Dostupné na: <https://zbrojnice.com/2019/11/01/historie-civilniho-drzeni-zbrani-zrizeni-o-rucnicich-ceska-zbranova-legislativa-v-roce-1524/>

Právní předpisy:

1. Zákon č. 119/2002 Sb., o zbraních a strelivu, In: Sbíрка zákonů ČR, 2002, částka 52.
2. Zákon č. 147/1983 Sb., o zbraních a strelivu, In: Sbíрка zákonů ČR, 1990, částka 11.
3. Zákon č. 162/1949 Sb., o zbraních a strelivu, In: Sbíрка zákonů ČR, 1949, částka 48.
4. Zákon č. 288/1995 Sb., o zbraních a strelivu, In: Sbíрка zákonů ČR, 1995, částka 55.
5. Zákon č. 49/1990 Sb., o zbraních a strelivu, In: Sbíрка zákonů ČR, 1990, částka 11.
6. Zákon č. 81/1938 Sb., o zbraních a strelivu, In: Sbíрка zákonů ČR, 1938, částka 26.
7. Zákon č. 195/1946 Sb., o použitelnosti předpisů z doby nesvobody, In: Sbíрка zákonů ČR, 1946, částka 86.
8. Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii ČR, In: Sbíрка zákonů ČR, 2008, částka 91.

9. Zákon č. 255/2012 Sb., o kontrole, Kontrolní řád, In: Sbírka zákonů ČR, 2012, částka 86.
10. Zákon č. 156/2000 Sb., o ověřování střelných zbraní, střeliva a pyrotechnických předmětů, In: Sbírka zákonů ČR, 2000, částka 49.
11. Zákon č. 553/1991 Sb., o obecní polici, In: Sbírka zákonů ČR, 1991, částka 104.
12. Císařský patent č. 223/1852 ze dne 24.10.1852, o ustanovení týkající se výroby, obchodu a držení zbraní a věcí muničních a nošení zbraní (zbrojní patent), In: Říšský zákoník, 1852.
13. Směrnice Evropského parlamentu a Rady EU 2017/853 ze dne 17. května 2017.
14. Směrnice Rady 91/477/EHS, o kontrole nabývání a držení zbraní.
15. Nařízení vlády č. 217/2017 Sb., o požadavcích na zabezpečení zbraní, střeliva, černého loveckého prachu, bezdýmného prachu a zápalek a o muničním skladišti, In: Sbírka zákonů ČR, 2017, částka 80.
16. Nařízení vlády č. 315/2011 Sb., o zkušebním řádu zkoušky odborné způsobilosti žadatele o vydání zbrojního průkazu skupiny A až E, In: Sbírka zákonů ČR, 2011, částka 110.
17. Vyhláška Ministerstva vnitra č. 124/1961 Sb., o střelných zbraních a střelivu, In: Sbírka zákonů ČR, 1961, částka 60.
18. Vyhláška Ministerstva vnitra č. 221/2017 Sb., o provedení některých ustanovení zákona o zbraních, In: Sbírka zákonů ČR, 2017, částka 80.
19. Vyhláška Ministerstva zdravotnictví č. 493/2002 Sb., o posuzování zdravotní způsobilosti k vydání nebo platnosti zbrojního průkazu a o obsahu lékárničky první pomoci provozovatele střelnice, In: Sbírka zákonů ČR, 2002, částka 172.
20. Vyhláška Ministerstva průmyslu a obchodu č. 369/2002 Sb., kterou stanoví postup Českého úřadu pro zkoušení zbraní a střeliva při zařazování typu zbraně nebo střeliva do kategorie, In: Sbírka zákonů ČR, 2002, částka 130.
21. Vyhláška Ministerstva průmyslu a obchodu č. 370/2002 Sb., o dovoleném výrobním provedení plynové zbraně, expanzní zbraně a střeliva, In: Sbírka zákonů ČR, 2002, částka 130.
22. Vyhláška Ministerstva průmyslu a obchodu číslo 162/2021 Sb., o dovoleném výrobním provedení plynové zbraně a expanzní zbraně a o technických

požadavcích na plynové nábojky pro expanzní zbraně, In: Sbírka zákonů ČR, 2021, částka 66.

23. Nařízení zemského presidenta č. 174/1938 Sb., o zákazu a zastavení oprávnění držeti nebo nositi zbraně a střelivo a zákazu držeti výbušniny, In: Sbírka zákonů ČR, 1938.
24. Nařízení Ministerstva vnitra č. 34/1962, Směrnice o zbraních a střelivu.
25. Nařízení Ministerstva vnitra č. 5/1984, Postup orgánů Veřejné bezpečnosti při posuzování uchazečů o ZP.

Přílohy

Příloha č. 1: Dotazníkové šetření

Zkouška odborné způsobilosti pro získání zbrojního průkazu

Dobrý den,

věnujte prosím několik minut svého času vyplnění následujícího dotazníku. Dotazník je součástí výzkumu pro moji diplomovou práci. Veškeré odpovědi jsou zcela anonymní.

1 Jste žena nebo muž

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

žena muž

2 Kolik je Vám let?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu nebo více odpovědí*

do 20 ti let do 30 ti let do 40 ti let do 50 ti let do 60 ti let do 70 ti let
 nad 70 let

3 Za jakým účelem jste se rozhodl /a/ získat zbrojní průkaz?

4 Jak byste hodnotil/a/ náročnost zkoušky? 1 nejlehčí, 5 nejtěžší.

☆☆☆☆☆ / 5

5 Kolik času jste věnoval /a/ přípravě na zkoušku?

do dvou týdnů dva týdny až měsíc více než jeden měsíc

6 Musel /a/ jste zkoušku opakovat?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

ano ne

7 Kterou část zkoušky považujete za nejtěžší?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- teoretickou část - test praktickou část - manipulaci se zbraní a střelivem praktickou část - střelbu na pevný cíl

8 Považujete prověření Vaší zdravotní způsobilosti ošetřujícím lékařem za dostačující?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- byla velmi podrobná omezila se na náhled do zdravotní dokumentace prohlídka byla čistě formální

9 Musel /a/ jste v rámci zdravotní prohlídky absolvovat psychotest?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- ano ne

10 Jaké máte vzdělání?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- základní střední odborné - vyučen /a/ středoškolské vysokoškolské

11 Máte v úmyslu si po získání zbrojního průkazu pořídit svou zbraň?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- ano ne nevím

12 Hodláte po získání zbrojního průkazu pravidelně navštěvovat střelnici za účelem tréninku střelby?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- ano ne nevím

13 Uvažujete v budoucnu o členství v branném spolku?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- ano ne nevím